

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความมีวินัยในตนเองของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนเรื่องพุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคม โดยการสอน
แบบเทคนิค ที่ จี ที่ กับการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง

ปริญญานิพนธ์
ของ
รังษิพร จันทรกุลม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา
พฤษภาคม 2547
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความมีวินัยในตนเองของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนเรื่องพุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคม โดยการสอน
แบบเทคนิค ที่ จี ที่ กับการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง

บทคัดย่อ
ของ
รังษิพร จันทรกุลม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา

พฤษภาคม 2547

CD=1

ได้ ๒๕๖๒ ๑๐

รังษิพร จันทรกุลม. (2547). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความมีวินัย
ในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนเรื่องพุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคม
โดยการสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที่ กับการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง.
ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการการควบคุม : รองศาสตราจารย์
ดร.เนตร อักษรสวัสดิ์, รองศาสตราจารย์ นิภา ศรีไพโรจน์

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความมีวินัย
ในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนเรื่องพุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคมโดยการสอน
แบบเทคนิค ที่ จี ที่ และการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพุทธจักรวิทยา เขตบางรัก
กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 48 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม
(Cluster Random Sampling) กลุ่มทดลองที่ 1 เรียนโดยการสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที่ จำนวน
24 คน กลุ่มทดลองที่ 2 เรียนโดยการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง จำนวน 24 คน
ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองสอนกลุ่มละ 20 ชั่วโมง

ในการดำเนินการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยประยุกต์การทดลองแบบแผนการวิจัยแบบ
สุ่มกลุ่ม สอบก่อน – สอบหลัง (Randomized Control Group) (Pretest-Posttest Design)
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องพุทธธรรมเพื่อชีวิต
และสังคม มีค่าความเชื่อมั่น .89 และแบบทดสอบวัดความมีวินัยในตนเอง มีค่าความเชื่อมั่น .98
วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติ t-test Independent Sample ในรูปของผลต่างของคะแนน
(Difference Score)

ผลของการวิจัยปรากฏว่า

1. นักเรียนที่เรียนเรื่องพุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคม โดยการสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที่
กับการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัย
สำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนที่เรียนเรื่องพุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคม โดยการสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที่
กับการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่างมีวินัยในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .01

A COMPARISON OF MATHAYOM SUKSA V STUDENTS' ACHIEVEMENT
AND SELF DISCIPLINE IN LEARNING THE BUDDHIST DOCTRINE FOR LIFE
AND SOCIETY THROUGH THE TEAM – GAME TOURNAMENT
AND THE CASE STUDY TECHNIQUES

AN ABSTRACT
BY
RANGSIPORN CHANKLOM

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Secondary Education
at Srinakharinwirot University
May 2004

Rangsiporn Chanklom. (2004). *A Comparision of Mathayom Suksa V Student's Achievement and Self Discipline on Buddhist Doctrines for Life and Society through the Team-Game Tournament and the Case StudyTechniques*. Master Thesis, M.Ed. (Secondary Education). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assoc. Prof. Trunate Ultchasawadi, Assoc. Prof. Nipa Sripairot

The purpose of this study was to compare the achievement and self-discipline on Buddhist Doctrines for Life and Society through the Team-Game Tournament and the Case Study Techinques.

The samples consisted of 48 Mathayom Suksa V students of the Butdajuk Vittaya. Bangrak district Bangkok in the second semester of the 2003 academic year. Through simple random sampling, they were selected and divided into 2 groups : the experimental group 1 and 2. Each group consisted of 24 students. The experimental group 1 was taught through the Team – Game Tournament and the other was taught through the Case Study Techniques with the same content for Twenty hours.

The randomized Control Group Pretest-Posttest Design was used in the study. The research instruments were the achievement test on Buddhist Doctrines for Life and Society with reliability of .89, and Self Discipline test, with reliability of .98. The t-test (Difference Score) was statistically used for data analysis.

The results of this study revealed that.

1.The achievement on Buddhist Doctrines for Life and Society through the Team – Game Tournament and the Case Study Techniques was significantly different at the .01 level.

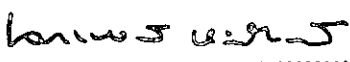
2.The self-discipline through the Team – Game Tournament and the Case Study Techniques was significantly different at the .01 level.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

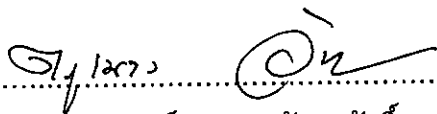
การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความมีวินัยในตนเองของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนเรื่องพุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคม โดยการสอน
แบบเทคนิค ที่ จี ที กับการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง

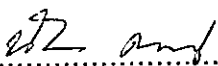
ของ
นางรังษิพร จันทรกุลม

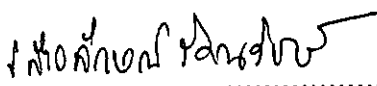
ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา (การสอนสังคมศึกษา)
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

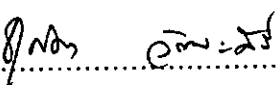

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. นภาพร หะวานนท์)
วันที่ 17 เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2547

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร. จิราพร อัครสวัสดิ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ นipa ศรีไพโรจน์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ ดร. เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ ดร. ชุตินา วัฒนศิริ)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์ และได้รับคำปรึกษาแนะนำ เป็นอย่างดียิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.เนตร อัสชสวัสดิ์ ประธานที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ นิภา ศรีไพโรจน์ กรรมการที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย และ รองศาสตราจารย์ ดร.ชุติมา วัฒนะศิริ ซึ่งเป็นกรรมการสอบปากเปล่า ที่ให้ความรู้ แนวคิด และคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ที่มีคุณค่าเพื่อให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ให้คำปรึกษา แนะนำและตรวจสอบแก้ไข เครื่องมือในการวิจัยให้ผู้วิจัยสามารถทำการวิจัยได้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนพุทธจักรวิทยา ผู้ช่วยผู้อำนวยการทุกฝ่าย คณาจารย์ และขอขอบใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5,6 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียน พุทธจักรวิทยา ที่อำนวยความสะดวก และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดียิ่งในการทดลองและ เก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งนิสิตปริญญาโท วิชาเอกการมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2544 ตลอดจน ทุกท่านที่ให้กำลังใจ ให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือจนทำให้การทำปริญญานิพนธ์ครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณ คุณภัทรา อัสวพงษ์โชติ คุณสุรัช คุณพัชรวิวรรณ และ คุณพีรภิก จันทรกุลม ที่ห่วงใยให้การสนับสนุน ช่วยเหลือการศึกษาและเป็นกำลังใจอันสำคัญยิ่ง จนทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ใด ๆ ที่พึงมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบอุทิศและ บูชาคุณบิดามารดา ครูอาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน

รังษิพร จันทรกุลม

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย	9
สมมติฐานในการวิจัย	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที่	11
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณี ตัวอย่าง.....	28
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเอง	37
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	46
3 วิธีดำเนินการวิจัย	52
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	52
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	52
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ	53
การดำเนินการทดลอง	60
การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้	61
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	64

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5	
สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ	67
ความมุ่งหมายของการวิจัย	67
สมมติฐานในการวิจัย	67
วิธีการดำเนินการวิจัย	67
สรุปผลการวิจัย	70
อภิปรายผลการวิจัย.....	70
ข้อสังเกต	72
ข้อเสนอแนะ	72
 บรรณานุกรม	 74
 ภาคผนวก	 85
ภาคผนวก ก	86
ภาคผนวก ข	101
ภาคผนวก ค	127
ภาคผนวก ง	129
 ประวัติย่อผู้วิจัย	 133

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 เหตุผลเชิงจริยธรรม 6 ชั้น ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระดับ ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก	42
2 แบบแผนการวิจัย	60
3 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องพุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคมของนักเรียนที่เรียน โดยการสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที่ กับนักเรียนที่เรียน โดยการสอนแบบศึกษากรณีตัวอย่าง	65
4 การเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองของนักเรียนที่เรียนเรื่อง พุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคมโดยการสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที่ กับการสอนแบบศึกษากรณีตัวอย่าง	66
5 แสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง พุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	98
6 แสดงคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง พุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคมของกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่	99
7 แสดงคะแนนความมีวินัยในตนเองของนักเรียนที่เรียนเรื่อง พุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคมของกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2	100

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงขั้นตอนการสร้างเกมทางวิชาการ	21
2 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการเรียนแบบ ที่ จี ที่ กับการเรียน เป็นกลุ่ม	23
3 แสดงรูปแบบของการส่งตัวแทนเข้าแข่งขัน	24
4 แสดงขั้นตอนการสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที่	25
5 แสดงขั้นตอนการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง	36

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ประเทศไทยได้พัฒนาจนเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านบวก และด้านลบอย่างรวดเร็ว อันส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตไทย ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม บทบาทและความใกล้ชิดของพ่อแม่ที่พึงมีต่อบุตรในการอบรมสั่งสอน ปลูกฝังและถ่ายทอด การเป็นแบบอย่างที่ดีงามทางคุณธรรม และจริยธรรมได้ขาดหายไป เพราะไปมุ่งเน้นด้าน เศรษฐกิจ แข่งขันกันด้านวัตถุนิยม ดังนั้นจริยธรรมที่ดีงามอันควรปลูกฝังให้เกิดขึ้นจึงถูกละเลย ในเด็กวัยรุ่นยุคปัจจุบันถูกสิ่งๆที่เรียกว่าความทันสมัย หรือแฟชั่น เข้ามามอมเมาโดยสื่อต่าง ๆ จากโลกตะวันตกโดยไม่ได้สนใจว่าการกระทำ หรือพฤติกรรมที่ได้ลอกเลียนแบบมานั้นจะก่อให้เกิดผลเสียแก่ตนเองอย่างไร เนื่องมาจากจิตสำนึกนั้นขาดความมีวินัย ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ที่กล่าวว่าสภาพการณ์ปัจจุบันในสังคมไทยชี้ให้เห็นประเด็น ปัญหาวิกฤติอันน่าเป็นห่วงจากการพัฒนาที่ขาดความสมดุล โดยมุ่งสร้างความเจริญทางด้าน เศรษฐกิจ อย่างรวดเร็วแต่ประการเดียวทำให้บุคคลและสังคม รวมทั้งโครงสร้างและกลไก การบริหาร และการจัดการต่าง ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 – 2559 : 35) สอดคล้องกับ เมธี ปิลันธนาพันธ์ (2524 : 27) กล่าวว่า วินัยจะช่วยปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักควบคุมตนเอง ก่อให้เกิดผลดีทั้งแก่ตัวนักเรียน และสังคมที่เกี่ยวข้อง

ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้แก่ ปัญหาความประพฤติของนักเรียน ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการขาดวินัยทางสังคม การที่บุคคลมีวินัยทางสังคมได้นั้น บุคคลนั้นต้องมีวินัยในตนเอง ก่อน เพราะวินัยในตนเองเป็นพื้นฐานของการควบคุมตนเอง ให้มีวินัยทางสังคม ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2537 : 5) ที่กล่าวว่าความมีวินัยเป็นจริยธรรม ขั้นพื้นฐานที่สำคัญบุคคลจำเป็นต้องมีในตัวทุกคน หากไม่ได้รับการฝึกหรือปล่อยปละละเลยก็ ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ขึ้นอย่างมากมาย ทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่น ต่อสังคม ตลอดจนนำความเสียหายมาสู่ประเทศชาติในที่สุด ความมีวินัยจำเป็นที่ต้องได้รับการปลูกฝังโดยเริ่มจากที่บ้าน โรงเรียนมีส่วนร่วมในการปลูกฝังความมีวินัยให้เกิดขึ้นในตัวเด็กได้ด้วยการจัดการศึกษาที่เน้น การปฏิบัติตนตามบทบาทของสมาชิกในสังคมที่ตนต้องรับผิดชอบและเป็นคนดีของสังคม เพราะ เป็นเป้าหมายของการศึกษาที่แท้จริง คือการพัฒนาบุคคลให้เป็นผู้ที่มีพื้นฐานความรู้ สามารถ ดำรงตนอยู่ในสังคมอย่างเป็นสุข (พนม พงษ์ไพบูลย์. 2537 : 5)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 ในมาตรา 6 กำหนดลักษณะ คนไทยที่พึงประสงค์ว่าให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้

คุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต... การสร้างเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้นักเรียนโดยเฉพาะนักเรียนซึ่งเป็นวัยรุ่น ปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียน ในสถานศึกษา เรื่องความไม่มีระเบียบวินัย ได้แก่การมาโรงเรียนสาย ขาดโรงเรียนบ่อย ขูยกัน หรือเล่นกัน ลุกจากที่นั่ง ไม่ทำงานที่ได้รับมอบหมาย หรือละเลยไม่เอาใจใส่การเรียน ซึ่งพฤติกรรมที่เป็นปัญหาเหล่านี้รบกวน กิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้ไม่สามารถดำเนินไปในทิศทางที่พึงประสงค์ พฤติกรรมที่เป็นปัญหาในชั้นเรียนนี้เกิดขึ้นมาเป็นเวลาช้านานแล้ว (ดวงแข ณ สงขลา. 2535 : 2)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540 – 2544 ได้เน้นการพัฒนาศักยภาพของคนด้านจิตใจ เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของคนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม มีระเบียบวินัย มีค่านิยมที่ดีงาม และมีจิตสำนึกที่รับผิดชอบต่อตนเอง และสังคม... (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2540 : 18 – 20) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้พร้อมคุณธรรม มีจริยธรรม และมีวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 6 – 7) และต่อเนื่องมาสู่แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549) สรุปสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมเป็นแผนที่ได้บัญญัติแนวปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาพัฒนาและบริหารประเทศ โดยยึดหลักความสมดุล ความพอดี สร้างคนให้เป็นคนดี คนเก่ง และพร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย... (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ. 2545 : 3 – 8)

การปฏิรูปกระบวนการสอนเป็นหัวใจสำคัญของการเปลี่ยนแปลงในระบบการศึกษาของไทยโดยการปรับเปลี่ยนวิธีการการเรียนการสอนแบบท่องจำเนื้อหา เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้เพื่อใช้กระบวนการคิด เรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพ และเรียนรู้เพื่อพัฒนาลักษณะนิสัย ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน เกิดการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน อันนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตและมีศักยภาพของคนไทย (รุ่ง แก้วแดง. 2540 : 5) เป็นการแก้วิกฤติที่สำคัญของระบบการศึกษาไทยในเรื่องความทุกข์ของนักเรียนที่สอนแต่เนื้อหาขาดความสอดคล้องกับความเป็นจริงในชีวิตประจำวัน และเป็นเรื่องยากไม่สนุก น่าเบื่อ หรือที่เรียกว่าการเรียนเป็นความทุกข์ (ประเวศ วะสี. 2540 : 5) การพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้ที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีตามความคาดหวังของหลักสูตรนั้น จำเป็นต้องพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มุ่งฝึกให้นักเรียนรู้จักคิด รู้จักหน้าที่ รู้จักพัฒนาตน พัฒนาสังคม (อรพรรณ พรสีมา. 2543 : 30) และก่อให้เกิดลักษณะนิสัยและคุณธรรม จริยธรรมที่ดีจึงเกิดการพัฒนา การจัด

การศึกษาไทยในยุคปฏิรูปการศึกษาโดยนำวิธีสอนที่เน้นตัวนักเรียนเป็นสำคัญและจัดกระบวนการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสมในการพัฒนานักเรียนแต่ละบุคคลให้มีปฏิสัมพันธ์กัน ซึ่งสามารถสร้างควมมีคุณภาพชีวิตที่ดี ทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (โสภณ โสมดี. 2534 : 11) ดังนั้นการจัดการศึกษาควรนำรูปแบบการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญมาใช้ เพื่อฝึกกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสม ในการพัฒนานักเรียนแต่ละบุคคล ให้มีปฏิสัมพันธ์กัน เป็นการสร้างวินัยในตนเอง ให้เต็มตามศักยภาพของตน

การสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที เป็นวิธีเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ที่สลาวิน (Slavin. 1987 : 23 – 26) เริ่มนำมาใช้ โดยมีกิจกรรมให้นักเรียนรวมทีมกันทำงานช่วยเหลือและรับผิดชอบงานร่วมกันในแต่ละทีมมีสมาชิก 4 คนที่มีความสามารถต่างกันคือ เก่ง กลาง อ่อน ในอัตราส่วน 1 : 2 : 1 มีเป้าหมายของทีมโดยใช้เกมการแข่งขันทางวิชาการ เทคนิค ที่ จี ที ใช้ทักษะการเสริมแรงเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนรวมทีมกันทำงานอย่างมีวินัยในตนเองและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ทีมของตนประสบความสำเร็จให้มากที่สุด สอดคล้องกับ จันทร่า ดันติพงษ์นุรักษ์ (วารสารวิชาการ. 2543 : 36) กล่าวว่าเป็นการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ที่แบ่งนักเรียนออกเป็นทีมเล็ก ๆ สมาชิกภายในทีมมีความสามารถแตกต่างกันนักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นช่วยเหลือซึ่งกันและกันและสมาชิกภายในทีมต่างมีความรับผิดชอบเท่า ๆ กัน และอีกวิธีหนึ่ง คือ การสอนแบบเทคนิคศึกษารณคดีตัวอย่างของคริสโตเฟอร์ ซี แลงเดล (Christopher C. Langdell) ที่ฝึกให้นักเรียนได้วิเคราะห์วิจารณ์ นำไปสู่การตัดสินใจ สรุปปัญหา ความมีวินัยในตนเองได้ ภายในทีม กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทำให้สมาชิกเกิดควมมีวินัยในตนเอง มีการเรียนรู้ร่วมกันศึกษารณคดีตัวอย่างเพื่อให้เกิดความเข้าใจและแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดการเรียนรู้ และการสอนที่มีคุณค่าจะช่วยให้การเรียนการสอนจริยธรรมศึกษามีลักษณะง่ายขึ้นต่อการเข้าใจ น่าสนใจ และยังส่งเสริมให้นักเรียนได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมอยู่ตลอดเวลา (สมพงษ์ จิตระดับ. 2530 : 241) นอกจากนี้ การสอนโดยใช้เทคนิคการสอนแบบศึกษารณคดีตัวอย่าง ยังช่วยเปลี่ยนแปลงบทบาทของครูจากผู้สอนมาเป็นผู้กระตุ้นนักเรียนใช้ความคิดและมีส่วนร่วมในการเรียนมากที่สุด จากการแสดงความคิดเห็นซึ่งกันและกัน วิธีการนี้ทำให้นักเรียนทราบถึงความถูกต้องหรือแตกต่างกับนักเรียนคนอื่น ๆ อย่างไร (ชูศักดิ์ สิงห์อุตร. 2532 : 4) การมีปฏิสัมพันธ์กันและให้ความร่วมมือกันก่อให้เกิดควมมีวินัยในตนเองในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามลำดับขั้นของกระบวนการเรียนการสอน

วิธีการสอนซึ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญทั้ง 2 วิธี ผู้วิจัยสนใจที่ทดลองศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความมีวินัยในตนเองของนักเรียนจากการจัดกิจกรรมการสอน แบบเทคนิค ที่ จี ที ของ สลาวิน (Slavin) และการสอนแบบเทคนิคศึกษารณคดีตัวอย่าง ของคริสโตเฟอร์ ซี แลงเดล (Christopher C. langdell) เพื่อนำผลการวิจัยไปพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที่ กับการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง

2. เพื่อเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที่ กับการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบผลการจัดการพัฒนาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในสาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม ที่ใช้การสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที่ กับการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง ในด้านที่เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความมีวินัยในตนเอง ซึ่งเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนได้นำกิจกรรมการสอนมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการสอนหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาให้เกิดประโยชน์ แก่ วงการศึกษาต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพุทธจักรวิทยา แขวงสีพระยา เขตบางรัก จังหวัดกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวนทั้งหมด 5 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 150 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพุทธจักรวิทยา แขวงสีพระยา เขตบางรัก จังหวัดกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 2 ห้องเรียน มีนักเรียนห้องเรียนละ 24 คน รวม 48 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จากประชากร โดยการจับฉลาก แล้วจับฉลากอีกครั้งหนึ่ง เพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองกลุ่มที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2

1.2.1 กลุ่มทดลองที่ 1 จำนวน 24 คน ได้รับการสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที่

1.2.2 กลุ่มทดลองที่ 2 จำนวน 24 คน ได้รับการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง

2. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ทำการทดลอง โดยผู้วิจัยดำเนินการสอนด้วยตนเอง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 2 ห้องเรียน ใช้เวลาในการวิจัย 20 ชั่วโมง

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเนื้อหาพระพุทธศาสนา ที่กำหนดจาก กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 4 (มัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6) สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส 1.1 รู้เข้าใจหลักธรรมของพระพุทธศาสนา นำหลักธรรมไปใช้ในชีวิต มาตรฐาน ส 1.2 ยึดมั่นในศีลธรรม กระทำความดี มีค่านิยมดีงาม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม มาตรฐาน ส 2.1 ปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดีตามกฎหมาย ประเพณี และวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรมและมีจิตสำนึก อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เรื่องพุทธธรรมเพื่อชีวิต และสังคมดังต่อไปนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 พุทธธรรมนำชีวิต

- เรื่อง กุลจิรัฏฐิติธรรม 4
- เรื่อง สังคหวัตถุ 4
- เรื่อง ความมีระเบียบวินัย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ชาวพุทธตัวอย่าง

- เรื่อง ท่านพุทธทาสภิกขุกับความสันโดษ
- เรื่อง ท่านปัญญาชนนักปฏิวัติกับการทำงานที่ไม่มีโทษ แต่มีประโยชน์เกื้อกูล
- เรื่อง สมเด็จพระนารายณ์มหาราชกับหลักทศพิธราชธรรม

4. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีดังนี้

4.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ วิธีการสอน 2 แบบ คือ

- 4.1.1 การสอนแบบเทคนิค ที จี ที
- 4.1.2 การสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง

4.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่

- 4.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 4.2.2 ความมีวินัยในตนเอง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การสอนแบบเทคนิค ที จี ที (TEAM - GAME TOURNAMENT) หมายถึง การที่ผู้วิจัยนำกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเทคนิค ที จี ที เข้ามาใช้ในการเรียนการสอน โดยจัดแบ่งนักเรียนเป็นทีม 6 ทีม ทีมละ 4 คน ซึ่งประกอบไปด้วยนักเรียนที่มีระดับความสามารถสูง ปานกลาง และต่ำ ภายในแต่ละทีม ในอัตราส่วน 1 : 2 : 1 โดยการใช้เกณฑ์จากเกรดผลการเรียนจากภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 ดังนี้ นักเรียนที่ได้เกรด 4 เท่ากับ

ระดับความสามารถสูง เกรด 2-3 ระดับความสามารถปานกลาง เกรด 1 ระดับความสามารถต่ำ โดยให้แต่ละทีมเลือกประธาน เลขานุการ และกรรมการ และหมุนเวียนกันไปตามที่ภายในทีม พิจารณาคัดเลือกกัน หลังจากนั้นทำการสอนตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ชั้นนำ

1.1 นำเข้าสู่บทเรียน เพื่อให้นักเรียนมีความพร้อมและเร้าความสนใจ โดยการซักถามในบทเรียนที่เรียนมาแล้ว โดยใช้สื่อประกอบ เช่น ภาพการ์ตูนจากแผ่นใส ภาพข่าวจากหน้าหนังสือพิมพ์ วิดีโอซีดี เพาเวอร์พอยท์ (I C T) เป็นต้น

1.2 แจกจุดประสงค์การเรียนรู้

ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้

1.3 ครูเสนอเนื้อหาสาระโดยการบรรยาย หรืออภิปรายโดยใช้สื่อประกอบการเรียน เช่น ภาพการ์ตูนจากแผ่นใส เอกสารสิ่งพิมพ์ เทปเสียง วิดีโอซีดี เพาเวอร์พอยท์ (I C T) เป็นต้น

1.4 การเรียนในทีม ให้ประธานรับเอกสารประกอบการสอนเช่น บัตรกำหนดงาน ใบความรู้ ใบงาน แบบประเมินผลพฤติกรรมทีม และ บัตรเฉลย แล้วร่วมกันศึกษาเอกสารต่าง ๆ โดยประธานทีมประสานงานและให้ความช่วยเหลือทีมของตน นักเรียนแต่ละทีม ศึกษาบัตรกำหนดงาน ใบความรู้ ทำกิจกรรมจากใบงาน และตรวจคำตอบจากบัตรเฉลย โดยครูคอยกระตุ้นให้นักเรียนร่วมมือกันทำงาน มีการอภิปรายเพื่อค้นหาข้อสรุปของคำตอบในกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเน้นให้นักเรียนช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อความสำเร็จของทีม

1.5 การแข่งขันเกมทางวิชาการ เกมเป็นการแข่งขันตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาบทเรียนที่เรียนจบไปแล้ว โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อทดสอบความรู้ความเข้าใจในบทเรียน และกำหนดนักเรียนเข้าทีมเล่นเกม ตามระดับความสามารถ กล่าวคือนักเรียนที่มีความสามารถสูง แข่งขันกับสูง ความสามารถปานกลางแข่งขันกับปานกลาง และความสามารถต่ำแข่งขันกับต่ำ ทั้งนี้ เพื่อให้นักเรียนได้แข่งขันกับตนเอง และนักเรียนแต่ละคน มีโอกาสได้ช่วยเหลือทีม ให้ประสบผลสำเร็จเท่าเทียมกัน โดยเกมแต่ละเกมมีกติกาที่ใช้เป็นข้อตกลงในการแข่งขันเกม

1.6 การยกย่องทีมที่ประสบผลสำเร็จ ทีมที่ได้คะแนนรวมถึงตามเกณฑ์ที่กำหนด จะได้รับรางวัลหรือได้รับการประกาศยกย่อง

ขั้นสรุป

1.7 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียน หลังจากเรียนจบแต่ละหน่วย โดยติดทำการสรุปบทเรียนพร้อมกันทั้งชั้นเรียน ซึ่งจะครอบคลุมเนื้อหา และทักษะต่าง ๆ ของหน่วยการเรียนรู้ที่ได้เรียนจบสิ้นลงแล้ว

ขั้นประเมินผล

1.8 ขั้นประเมินผลวัดจากการสังเกตพฤติกรรมในกิจกรรมทีม การทำกิจกรรมใบงานและการตอบคำถามจากคะแนนเกมแข่งขันทางวิชาการ

2. เกม (Game) หมายถึง กิจกรรมการแข่งขันทางวิชาการ ซึ่งกำหนดจำนวนผู้เข้าแข่งขัน กติกา วิธีเล่น และวัตถุประสงค์ของการเล่นอย่างชัดเจน เกมที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเกมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อใช้ทดสอบความรู้ของนักเรียนที่เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยยึดเกณฑ์ในการสร้างเกม เพื่อใช้ในห้องเรียนของทรูปลัด และแซบโบ (Trublood & Szabo. 1974 : 405 – 408)

เกณฑ์การสร้างเกมของทรูปลัด และแซบโบ ดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน นั่นคือระบุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากผลของการเล่นเกม
2. จัดทำอุปกรณ์อย่างง่าย ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการเล่นเกม
3. กำหนดกติกาและวิธีการเล่นอย่างง่าย ๆ ให้กิจกรรมการเล่นมีลักษณะชี้ขาดโดยตัวของมันเอง
4. จัดเตรียมวิธีการให้ข้อมูลย้อนกลับให้นักเรียนได้ทราบผลการปฏิบัติทันที
5. สร้างเกมให้มีการเสี่ยงโชคเป็นส่วนประกอบด้วย เพื่อให้ผู้แข่งขันที่มีสมรรถภาพไม่เท่าเทียมกันมีโอกาสในการแพ้ชนะพอ ๆ กัน
6. ทำอุปกรณ์การเล่นให้สามารถดัดแปลงเพื่อให้นำไปใช้ในเกมนอื่นหรือใช้ในวัตถุประสงค์อื่นได้

3. การแข่งขัน (Tournament) หมายถึง การต่อสู้เชิงวิชาการ โดยนักเรียนแต่ละคนจะเป็นตัวแทนของทีมเข้าชิงชัยความสามารถกับทีมอื่น ๆ โดยทำการแข่งขันทุกครั้งหลังจากเรียนจบในแต่ละเรื่องของหน่วยการเรียนรู้ ในการแข่งขันจะจัดโต๊ะแข่งขันตามความสามารถ เช่น โต๊ะที่ 1 เด็กที่มีความสามารถสูง โต๊ะที่ 2-3 เด็กที่มีความสามารถปานกลาง โต๊ะที่ 4 เด็กที่มีความสามารถต่ำ เมื่อเสร็จการแข่งขัน ใครที่ได้คะแนนสูงสุดประจำโต๊ะแข่งขัน แต่ละโต๊ะจะได้คะแนน 12, 10, 8, 6, 4, 2. ตามลำดับ นักเรียนทุกคนนำคะแนนที่ได้รับกลับทีมเพื่อรวมเป็นคะแนนความสำเร็จของทีม

4. การสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง (Case Study Techniques) หมายถึง การสอนที่นำเหตุการณ์ต่าง ๆ หรือสภาพปัญหาที่เกิดรอบตัวนักเรียน และคล้ายคลึงกับชีวิต มาดัดแปลง เพื่อเป็นตัวอย่างในการแสดงความคิดเห็น ฝึกวิเคราะห์ วิจัย อภิปรายและนำไปสู่การตัดสินใจหาข้อสรุปของปัญหาอย่างมีเหตุ โดยให้นักเรียนคิดร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย มีขั้นตอนการสอนดังนี้

ขั้นเตรียม

4.1 เราความสนใจนำเข้าสูบทเรียน ครุ่นสื่อที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชา โดยเสนอภาพข่าวจากหนังสือพิมพ์ โดยใช้สื่อแผ่นใส วิดีโอซีดี และ เพาเวอร์พอยท์ (I C T) เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนตอบสนองต่อการเรียนรู้ดังนี้

4.1.1 ใช้คำถามให้เกิดแนวคิดในเนื้อหาวิชาโดยให้นักเรียนใช้ความรู้ และประสบการณ์เดิมในการตอบคำถาม

4.1.2 สุ่มนักเรียนเป็นตัวแทนตอบคำถาม จำนวน 2 - 3 คน

4.1.3 ครูสรุปคำตอบของนักเรียนเพื่อให้เกิดแนวคิดที่ถูกต้อง

4.2 แจกจุดประสงค์การเรียนรู้

ขั้นเสนอกรณีตัวอย่าง

4.3 แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 5 – 6 คน ใช้วิธีการแบ่งเป็นกลุ่มโดยการจับฉลากเสียงสัตว์ 5 ชนิด ได้แก่ เป็ด ไก่ สุนัข แมว และหมู โดยให้แต่ละกลุ่มเลือกประธาน เลขานุการ และกรรมการตามที่อยู่ในกลุ่มพิจารณาคัดเลือกกัน หลังจากนั้นประธานของแต่ละกลุ่มรับเอกสารประกอบการสอนเช่น บัตรกำหนดงาน ใบความรู้ กรณีตัวอย่าง ใบงาน แบบประเมินพฤติกรรมกลุ่ม และ บัตรเฉลย แล้วร่วมกันศึกษาเอกสารต่างๆ โดยประธานกลุ่มประสานงานและให้ความช่วยเหลือภายในกลุ่มตน

ขั้นวิเคราะห์

4.4 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันระดมสมองอภิปรายประเด็นคำถามจากบัตรกำหนดงาน แล้วรวบรวมข้อมูลจากเอกสารใบความรู้ ประสบการณ์เดิม แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างเพื่อพิจารณาหาแนวคำตอบและเตรียมการสรุปลงในเอกสารใบงาน

ขั้นสรุป

4.5 ขั้นสรุป มีกิจกรรมดังนี้

4.5.1 ตัวแทนแต่ละกลุ่มเสนอผลงานการตอบคำถามอย่างมีเหตุผลที่ครูกำหนดให้จากกิจกรรมใบงานกรณีตัวอย่าง และสรุปลงใน Mind Mapping

4.5.2 ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายแนวคิดของนักเรียนแต่ละกลุ่มเพื่อเป็นข้อสรุปของปัญหา

ขั้นประเมินผล

4.6 ขั้นประเมินผลมีกิจกรรมดังนี้

4.6.1 สังเกตจากการทำงานกลุ่ม

4.6.2 การทำงานตามบัตรกำหนดงาน

4.6.3 การเสนอรายงานหน้าชั้น

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถของนักเรียนที่เกิดจากการเรียนรู้เนื้อหาเรื่องพุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคม โดยพิจารณาจากคะแนนที่ได้ในการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสติปัญญา ประกอบด้วย ความรู้ – ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า

6. ความมีวินัยในตนเอง (Self – Discipline) หมายถึง ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมและอารมณ์ของบุคคลให้ปฏิบัติตามระเบียบ กฎเกณฑ์ กติกา ของสังคม ก่อให้เกิดความเจริญแก่ตนเองและประเทศชาติ ความมีวินัยในตนเอง มีคุณลักษณะดังนี้

6.1 ความรับผิดชอบ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเอาใจใส่ในภาระหน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมาย พยายามทำอย่างเต็มความสามารถ โดยไม่คำนึงถึงอุปสรรค

6.2 ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมั่นใจที่จะกระทำการใด ๆ ด้วยความองอาจไม่ลังเล แม้จะมีอุปสรรคก็ไม่ย่อท้อหรือไม่เปลี่ยนใจ

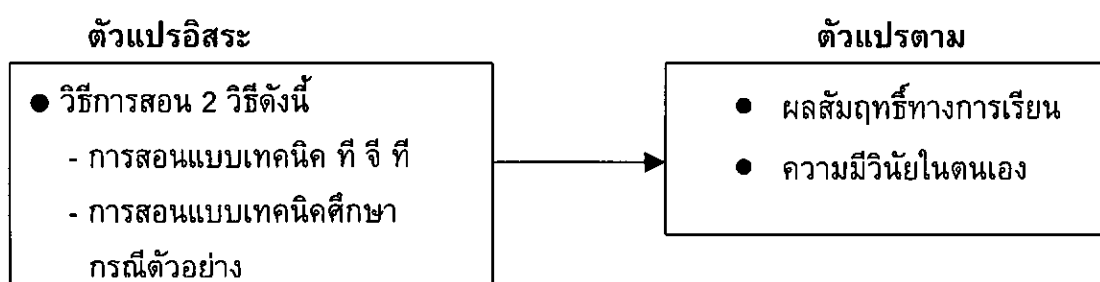
6.3 ตรงต่อเวลา หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมาโรงเรียนทันเวลา การส่งงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด และการตรงต่อเวลานัดหมาย

6.4 ลักษณะความเป็นผู้นำ หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่แสดงถึงความเสียสละ ปราศจากอคติ ให้อยู่ในความผิดพลาดของผู้อื่น มีเหตุผล และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นตามกฎเกณฑ์ของสังคม

6.5 ความซื่อสัตย์ หมายถึง การประพฤติตนอย่างเหมาะสม และตรงต่อความเป็นจริงทั้งกาย วาจา ใจ ต่อตนเองและต่อผู้อื่น เช่น ไม่ทุจริต ไม่หลอกลวง มีความจริงใจในการปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ ที่กำหนดไว้อย่างมีวินัย

ในการวิจัยความมีวินัยในตนเองครั้งนี้ ได้จากคะแนนการทำแบบสอบถามวัดความมีวินัยในตนเอง ซึ่งผู้วิจัยปรับปรุงภาษาให้เหมาะสม กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากแบบสอบถามความมีวินัยในตนเองของ กาญจนา มีพลัง (2532 : 94 – 97)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักเรียนที่เรียนเรื่องพุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคม โดยการสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที่ กับนักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน

2. นักเรียนที่เรียนเรื่องพุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคม โดยการสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที่ กับนักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง มีวินัยในตนเองแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนเทคนิค ที่ จี ที
 - 1.1 ความเป็นมาที่เกี่ยวข้องกับการสอนเทคนิค ที่ จี ที
 - 1.2 ลักษณะของ ที่ จี ที
 - 1.3 ความหมายของกลุ่มและปฏิสัมพันธ์
 - 1.4 ทฤษฎีการทำงานกลุ่ม
 - 1.5 ปฏิสัมพันธ์
 - 1.6 ประโยชน์และการทำงานของกลุ่ม
 - 1.7 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเกม
 - 1.8 ประเภทของเกม
 - 1.9 ประโยชน์ของเกมต่อการเรียนการสอน
 - 1.10 ขั้นตอนในการสร้างเกม
 - 1.11 ขั้นตอนการสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที
 - 1.12 ความแตกต่างระหว่างการเรียนแบบ ที่ จี ที กับการเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิม
 - 1.13 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนเทคนิค ที่ จี ที
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง
 - 2.1 ประวัติความเป็นมา
 - 2.2 ความหมายของกรณีตัวอย่าง
 - 2.3 วัตถุประสงค์ในการศึกษากรณีตัวอย่าง
 - 2.4 ประเภทของกรณีตัวอย่าง
 - 2.5 องค์ประกอบของการศึกษากรณีตัวอย่าง
 - 2.6 การสร้างกรณีตัวอย่าง
 - 2.7 การนำกรณีตัวอย่างไปใช้
 - 2.8 ขั้นตอนการสอนโดยการสอนเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง
 - 2.9 ประโยชน์ที่ได้จากการศึกษากรณีตัวอย่าง
 - 2.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเอง
 - 3.1 ความหมายของวินัยในตนเอง

- 3.2 ลักษณะของบุคคลที่มีวินัยในตนเอง
- 3.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการเกิดและพัฒนาการของวินัยในตนเอง
- 3.4 การปลูกฝังและการส่งเสริมวินัยในตนเอง
- 3.5 คุณค่าและความสำคัญของวินัยในตนเอง
- 3.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเอง
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 - 4.1 ความสำคัญของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 - 4.2 ทักษะจำเป็นที่ควรฝึกให้ผู้เรียนที่เรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
 - 4.3 ด้านเจตคติ และค่านิยม
 - 4.4 ด้านการจัดการและการปฏิบัติ
 - 4.5 กระบวนการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 - 4.6 คุณภาพของผู้เรียนจากกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 - 4.7 การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบเทคนิค ที จี ที

1.1 ความเป็นมา

ที จี ที เกิดจากปัญหาการขาดแรงจูงใจในนักเรียน และมีผลงานวิจัยที่น่าตื่นตาตื่นใจของนักจิตวิทยาสาขาต่าง ๆ ในเรื่องนี้ปรากฏออกมาในปลายทศวรรษที่ 1960 ซึ่งว่าด้วยปัญหา

1. ค่านิยมในนักเรียนไม่ได้รับการกระตุ้นให้ใฝ่รู้เชิงวิชาการ
2. ระดับความสามารถที่แตกต่างกันหลากหลายในชั้นเรียน
3. ผลการสอนแบบแข่งขันที่ปรากฏในหนังสือของ ที จี ที มีผลดี ซึ่งปรากฏ

ผลการวิจัยใน 3 โรงเรียน

จากปัญหาที่กล่าวมา การสอนแบบเทคนิค ที จี ที จึงเริ่มนำหลักการด้านต่าง ๆ เช่น กฎการแข่งขันเป็นทีม เกมทางวิชาการตลอดจนมีการเสริมแรงเข้ามาผสมผสานในชั้นเรียน ซึ่งหลักการดังกล่าวประกอบไปด้วย

กฎแข่งขันเป็นทีม

เริ่มขึ้นในปลายทศวรรษ 1940 ในผลงานของนักวิจัยทางสังคมศาสตร์ 4 กลุ่มเล็ก ๆ (Deutsch. 1949 ; Sherif & Sherif. 1953 ; Coleman. 1959 ; Bronfenbrenner. 1970) ในประสิทธิผลของการแข่งขันเป็นทีม โดยมีลักษณะร่วมมือภายในทีม และการแข่งขันระหว่างทีม ผลที่น่าทึ่งของการแข่งขันเป็นทีม ก็คือ ระดับคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มจะค่อย ๆ สูงขึ้น และมีการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างเพื่อน โดยมีการกระตุ้นซึ่งกันและกันเกิดขึ้นเองอย่างมาก

การจัดการเรียนการสอนที่สนับสนุนสภาพธรรมชาติที่มีหลายระดับในห้องเรียน ในการเพิ่มคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการตัวกันเองจะเป็นหัวใจของการร่วมมือภายในทีม ซึ่งประกอบไปด้วยสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกัน

เกมทางวิชาการ (Academic Games) เกิดในช่วงกลางทศวรรษที่ 1960 เป็นช่วงที่มีการวิจัยเข้มข้นที่พัฒนาการใช้เกม เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนในชั้นเรียน การใช้เกมในชั้นเรียน จะเป็นการใช้สภาพที่เป็นจริง เพื่อเพิ่มพลังความทะเยอทะยานต่อวิชาการและการปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม โดยใช้ห้องเรียนเป็นสื่อในการสร้างค่านิยมนี้ ซึ่งเป็นช่วงที่เกมทางวิชาการมีความก้าวหน้าไปหลาย ๆ ส่วน (Boocock & Schild. 1968) มีผลงานของ อัลเลน และคนอื่น ๆ (Allen and others. 1970) ปรากฏออกมาหลายลักษณะ ในการพัฒนาเกม เช่น หนังสืออีควชัน (Equations) ของอัลเลน (Allen. 1969) จะมีเกมที่เป็นพื้นฐานแก่นักเรียนในห้องที่มีความแตกต่างทางความสามารถอย่างมาก ดังนั้นการบูรณาการเกมเข้าไปในชั้นเรียนจึงช่วยพัฒนาเจตคติของนักเรียน และกระตุ้นทักษะพื้นฐาน ในลักษณะผสมผสานวิธีการที่ไม่ได้เป็นเพียงการสอนอยู่ในรูปแบบเดิมๆ แต่เพียงแบบเดียว

1.2 ลักษณะของ ที จี ที เป็นการเรียนแบบร่วมมือกัน ซึ่งครูนำมาใช้ในการเรียนการสอนโดยมีองค์ประกอบ 3 ประการ (เกษม วิจิโน. 2535 : 15 – 17 ; อ้างอิงจาก Allen and others. 1970 : 319 – 326) คือ

1.2.1 ทีม (Teams) โดยมีการแบ่งสมาชิกในห้องออกเป็นทีม โดยสมาชิกในแต่ละทีมประกอบไปด้วย นักเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน ในอัตราส่วน 1 : 2 : 1 แต่ละทีมต้องประมาณว่ามีความสามารถทางการเรียนพอ ๆ กัน ตลอดช่วงการใช้กิจกรรม ที จี ที สมาชิกจะต้องสังกัดทีมอย่างถาวร ซึ่งแต่ละทีมได้รับการฝึกฝนที่เหมือนกันในด้านวิชาการและด้านอื่น ๆ มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทบทวนสิ่งที่ครูสอนเพื่อใช้ในการชิงชัยทางวิชาการ

1.2.2 เกม (Games) เป็นกิจกรรมที่ทดสอบความรู้ความเข้าใจ โดยใช้การแข่งขันเชิงวิชาการ มีการจัดโต๊ะสำหรับแข่งขันจากสมาชิกของแต่ละทีม แต่ละโต๊ะมีบัตรคำถาม (Card) หรือเอกสาร (Sheet) ชนิดเดียวกัน ผู้เล่นจะสลับกันหยิบบัตรซึ่งในบัตรจะมีคำถามอยู่ ผู้แข่งขันจะต้องตอบคำถามในบัตรของตนให้ได้ก่อนคนอื่น ถ้าตอบคำถามไม่ได้ผู้อื่นมีโอกาสตอบได้เช่นกัน เพราะกติกากำหนดให้ผู้เล่นเปิดโอกาสให้ผู้แข่งขันคนอื่น ๆ ตอบคำถามของตนได้

1.2.3. การแข่งขัน (Tournaments) การแข่งขันเชิงวิชาการ มีสัปดาห์ละ 1 ครั้ง โดยผู้เล่นของแต่ละทีมที่มีศักยภาพทุก ๆ ด้านเท่าเทียมกันจะเป็นตัวแทนแข่งขันกันเพื่อทดสอบความรู้ ความเข้าใจ นักเรียนที่ได้คะแนนสูงสุดประจำโต๊ะแข่งขันจะได้คะแนน 12 คะแนน 10 คะแนน 8 คะแนน 6 คะแนน 4 คะแนน และ 2 คะแนนตามลำดับ จากนั้น นำคะแนนของสมาชิกในทีมที่ไปแข่งขันตามโต๊ะต่าง ๆ มารวมกัน การที่จะตัดสินใจว่าทีมไหนจะได้รับรางวัล ในส่วนนี้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครูซึ่งกำหนดไว้ 3 รางวัล ได้แก่ Goodteam, Greatteam & Superteam โดยใช้เกณฑ์การคิดคะแนนแต่ละทีมดังนี้

คะแนนเฉลี่ยของทีม	รางวัล
24 – 29	Goodteam
30 – 35	Greatteam
36 – 40	Superteam

1.3 ความหมายของกลุ่มและปฏิสัมพันธ์

คำว่า "กลุ่ม" (Group) มีผู้ให้ความหมายไว้มากมายตามทัศนะของแต่ละคน และยังขึ้นอยู่กับ การเน้นลักษณะที่สำคัญต่าง ๆ ของการรวมตัวเป็นกลุ่ม ผู้ให้ความหมาย มีทั้งทาง นักจิตวิทยา และนักจิตวิทยาสังคม ดังต่อไปนี้

กัลลี (Gulley. 1960 : 62 – 63) กล่าวว่าไว้ว่ากลุ่มควรประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ประการคือ

1. มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน โดยวัตถุประสงค์นั้น ต้องสนองความต้องการของสมาชิกในกลุ่ม
2. สมาชิกทุกคนในกลุ่มให้ความร่วมมือกันในการทำงาน
3. สมาชิกทุกคนมีการสื่อสารทางวาจา หรืออย่างใดอย่างหนึ่งระหว่างสมาชิกในกลุ่ม

เดวิส (Davis. 1962 : 405) กล่าวว่า กลุ่มหมายถึง บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มีปฏิสัมพันธ์กัน โดยมีเป้าหมายร่วมกันอย่างเห็นได้ชัด

เพจ และโทมัส (Page and Thomas. 1977 : 152) กล่าวว่าไว้ว่า กลุ่มหมายถึง บุคคลจำนวนหนึ่งในสังคมที่อาจอยู่ด้วยกัน หรือแยกกันอยู่ เป็นผู้มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน ในลักษณะที่มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน และให้ความสำคัญต่อกัน

ฉลอง ภิรมย์รัตน์ (2521 : 1 – 3) กล่าวว่า กลุ่มหมายถึงการที่บุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไปมาอยู่รวมกัน สนใจประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ เป็นปทัสถาน และจุดมุ่งหมายร่วมกัน ลักษณะ ร่วมกันของการรวมกลุ่มมี 3 ประการ คือ

1. มีเป้าหมายร่วมกัน (Common Goal)
2. มีปฏิสัมพันธ์กัน (Interaction)
3. มีการปฏิบัติในบทบาทร่วมกัน (Common Role)

พรณพิศ วาณิชยการ (2528 : 135) กล่าวว่า กลุ่ม หมายถึง การรวมตัวกันใน สถานที่แห่งใดแห่งหนึ่ง และการรวมตัวกันของบุคคลดังกล่าวต้องมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันเกิดขึ้น และมีการปฏิบัติในลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง

สมทรง ไชยวัต (2528 : 12) กล่าวว่า กลุ่ม หมายถึง บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มีปฏิสัมพันธ์กันในช่วงระยะเวลาหนึ่ง โดยมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน มีการทำงานร่วมกัน รับผิดชอบ ร่วมกัน และให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายนั้น

สายรุณ ทองวิทยา (2539 : 15) กล่าวว่า กลุ่มหมายถึง บุคคลอย่างน้อยสองคน มาอยู่รวมกัน โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีความสัมพันธ์ระหว่างกัน ตลอดจนมีแบบแผนการปฏิบัติที่ยอมรับซึ่งกันและกัน

ดังนั้น อาจกล่าวสรุปความหมายของคำว่า “กลุ่ม” ได้ว่า กลุ่ม หมายถึง การที่บุคคล ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คอยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตลอดจนรับผิดชอบงาน ร่วมกันเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

1.4 ทฤษฎีการทำงานกลุ่ม เป็นเรื่องเกี่ยวกับการพยายามสร้างแรงจูงใจ เพื่อให้ สมาชิกของกลุ่มสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างดี มีผู้เสนอทฤษฎีที่น่าสนใจไว้หลายทฤษฎีดังนี้

1. ทฤษฎีการทำงานร่วมกัน พัฒนาขึ้นโดย จอร์จ โฮแมนส์ (George Homans) ทฤษฎีนี้อธิบายหลักการที่สำคัญเกี่ยวกับการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มไว้ว่า จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบ พื้นฐานที่สำคัญ 3 ประการคือ กิจกรรม การกระทำ และความรู้สึกร่วมกันซึ่งองค์ประกอบพื้นฐานนี้จะเกี่ยวข้องกัน กล่าวคือ ถ้าบุคคลมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากเท่าใด การกระทำร่วมกัน และ ความรู้สึกของพวกเขาก็จะมีมากขึ้นด้วย บุคคลต่าง ๆ ภายในกลุ่มจะเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น ๆ ไม่ เพียงแต่อยู่ใกล้ชิดกันเท่านั้น แต่พวกเขาจะต้องตัดสินใจ ติดต่อกันสื่อสาร ประสานงาน สนับสนุน และประสบผลสำเร็จในเป้าหมายเดียวกันด้วย สมาชิกที่เกี่ยวข้องกันในลักษณะดังกล่าวมีแนวโน้ม ที่จะรวมกันเป็นกลุ่มที่มีพลังสูงมาก (สมยศ นาวิการ. 2523 : 234)

2. ทฤษฎีทฤษฎีการปฏิบัติงาน ผู้พัฒนาทฤษฎีนี้ขึ้นมาคือ เบลค (Blake) และ มูทอน (Mouton) แห่งมหาวิทยาลัยเท็กซัส ทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่าคนต้องการจะทำงานให้ได้ผล และต้องการมีส่วนร่วมในงานที่รับผิดชอบ ซึ่งความต้องการนี้สามารถสนองได้โดยการเปิดโอกาส ให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นในการทำงาน นอกจากนี้ยังมีความเชื่อว่าผลงานย่อมเกิดจากการบูรณาการระหว่างความต้องการขององค์การ และความต้องการของของคนเข้าด้วยกัน (โสภณ ปภากิจ. 2521 : 118 - 119) กล่าวโดยสรุป ทฤษฎีนี้เชื่อว่าการทำงานโดยกลุ่มนั้น จะต้องให้ได้ทั้งผลงาน และความร่วมมือร่วมใจกันของผู้ทำงาน

3. ทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่ม ทฤษฎีนี้มุ่งศึกษาหาความรู้ที่จะนำไปใช้ในการปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และพฤติกรรมของคน อันจะเป็นประโยชน์ในด้านการ เสริมสร้างความสัมพันธ์ และปรับปรุงการทำงานของกลุ่มชน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นทฤษฎีนี้ จึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติของคน พฤติกรรมของคน ธรรมชาติของกลุ่ม และกระบวนการ ทำงานกลุ่ม (ทศนา แคมมณี และคนอื่น ๆ. 2522 : 1)

1.5 ปฏิสัมพันธ์ (Interaction) หมายถึง ส่วนของพฤติกรรมที่สังเกตเห็นได้ของบุคคล ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ตอบสนองซึ่งกันและกัน ดังคำกล่าวของ นิวคอม และคนอื่น ๆ (ขวัญใจ บุญฤทธิ์. 2535 : 33 ; อ้างอิงจาก Newcomb and others. 1965 : 155 – 210) กล่าวว่า กระบวนการปฏิสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของบุคคล ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ที่เกิดขึ้น ในเวลาเดียวกัน และเป็นลักษณะที่พึ่งพาอาศัยกันและกัน ประกอบด้วย

1. การรับรู้ระหว่างบุคคล (Interpersonal Perception) บุคคลนั้นจะประเมิน และตอบสนองบุคคลอื่นตามที่ตนเองรับรู้เกี่ยวกับบุคคลนั้น การรับรู้ของบุคคล ควรจะมีเหตุผลที่ถูกต้องแน่นอน ฉะนั้นสิ่งสำคัญที่ควรคำนึงในการรับรู้ระหว่างบุคคล คือ

1.1 การเข้าใจภาวะทางอารมณ์ของบุคคลอื่นจากการแสดงออกทางกิริยาท่าทาง สีหน้า หรือคำพูด

1.2 การตัดสินทัศนคติของบุคคลอื่นจะกระทำโดยการตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักฐานที่ได้มาทางอ้อมและมีลักษณะคลุมเครือ จึงมีสาเหตุให้มีการตัดสินผิดพลาด

1.3 ระดับของทักษะในการตัดสินบุคคลอื่น การมีประสบการณ์การติดต่อกับบุคคลอื่นอย่างกว้างขวาง จะช่วยในการตัดสินบุคคลได้ถูกต้องแน่นอนมากขึ้น

2. พฤติกรรมการติดต่อสื่อสาร (Communicative Behavior) เป็นรูปแบบของการแลกเปลี่ยนระหว่างบุคคล โดยผ่านการพูดด้วยกิริยา ท่าทาง บุคคลจะสัมผัสซึ่งกันและกันได้ ซึ่งการแปลพฤติกรรม และแลกเปลี่ยนข่าวสารควรเป็นการแลกเปลี่ยนที่มีความจริงใจ เหมาะสม ถูกต้อง ผู้ถ่ายทอด และผู้รับจะได้ข่าวสารตรงกัน ฉะนั้น ความรู้สึกนึกคิด แรงจูงใจ และทัศนคติของผู้ถ่ายทอดจะเป็นตัวสะท้อนความคิด (Feedback) ของการติดต่อสื่อสาร

3. การสร้างกฎเกณฑ์ของกลุ่ม (The Formation of Group Norm) ซึ่งเป็นข้อตกลงของสมาชิกทั้งหมด ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ทัศนคติ และความเห็นพ้องต้องกัน แล้วนำมาตั้งเป็นกฎเพื่อให้สมาชิกของกลุ่มปฏิบัติ สิ่งที่ได้จากการร่วมกัน แสดงความคิดเห็น และเห็นพ้องต้องกันนี้ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ คือ

3.1 มีการสนับสนุนให้กำลังใจ

3.2 มีขอบเขตของความเห็นขยายกว้างออกไป

3.3 มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

3.4 มีการดึงดูดในกลุ่มของผู้มีส่วนร่วมแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

4. การตอบสนองระหว่างบุคคล (Interpersonal Response) เป็นเรื่องของการที่ถ้อยที่ถ้อยอาศัยกัน โดยแต่ละคนจะพยายามปรับตัวให้เข้ากับอีกบุคคลหนึ่ง โดยการสังเกตและรับรู้พฤติกรรมของบุคคลในกลุ่ม มีขั้นตอน คือ

4.1 บุคคลเริ่มต้นด้วยการถูกกระตุ้น ด้วยสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง

4.2 การใช้ทักษะที่มีอยู่มาประพจน์ ปฏิบัติตามวิธีที่ตรงกับสถานการณ์นั้น ๆ

4.3 สังเกตผลที่ตามมาอันเกิดจากการปฏิบัติต่าง ๆ ของตน ซึ่งอาจจะมีเพียงเล็กน้อย

เล็กน้อย

4.4 การเข้าใจความสัมพันธ์ดังกล่าว ทำให้แต่ละบุคคลได้แก้ไขพฤติกรรมของตนเองภายหลัง

1.6 ประโยชน์และการทำงานของกลุ่ม

ยัง (Young. 1972 : 634) ได้อธิบายถึงข้อได้เปรียบของการเรียน โดยการทำงานเป็นกลุ่มว่า

1. ครูมีโอกาสนำพหุกลุ่มของนักเรียนมาใช้ ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ทำให้ครูมีเวลามากขึ้น ในการให้ความช่วยเหลือนักเรียนแต่ละคน เพราะนักเรียนจะเป็นผู้อธิบายกระบวนการเรียนรู้ซึ่งกันและกันในกลุ่มตนเอง ในขณะที่ครูอธิบายปัญหาที่นักเรียนกลุ่มอื่นสงสัย และแก้ปัญหาไม่ได้

2. การทำงานของครูมีความคล่องตัวมากขึ้นเพราะเมื่อแบ่งกลุ่มนักเรียนแล้ว แทนที่ครูจะต้องตอบปัญหานักเรียน 25 - 40 คนทั้งชั้น ก็จะกลายเป็นว่าครูตอบปัญหาของกลุ่มเพียง 4 - 5 กลุ่มเท่านั้น ปัญหาที่จะต้องมาถึงครู หรือที่ครูต้องอธิบายให้ฟังก็มักจะเป็นปัญหาที่กลุ่มช่วยกันตอบแล้วตอบไม่ได้เท่านั้น

3. บรรยากาศในการเรียนจะมีความเป็นกันเองมากขึ้น ทำให้นักเรียนจะรู้สึกสบายใจ และไม่เคร่งเครียดเมื่อทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม

4. ช่วยแก้นิสัยที่ไม่กล้าแสดงออกของนักเรียนบางคน เพราะการทำงานร่วมกันจะทำให้ทุกคนรู้สึกว่าตนมีความสำคัญต่อกลุ่มเท่า ๆ กัน ความเชื่อมั่นในตนเองก็จะถูกกระตุ้นให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น ความเชื่อมั่นในตนเองนี้จะเริ่มขึ้นภายในกลุ่มก่อน เพราะนักเรียนส่วนใหญ่จะเกิดความประหม่าน้อย หรือไม่มีเลย เมื่อเสนอปัญหาที่ข้องใจของเขาต่อกลุ่ม แต่จะประหม่ามาก ถ้าเสนอข้อข้องใจต่อชั้นเรียนทั้งชั้น

5. การเรียนเป็นกลุ่มจะช่วยลดปัญหาเกี่ยวกับระเบียบวินัยของนักเรียน

6. การเรียนเป็นกลุ่มจะเสริมสร้างความสามัคคี การรู้จักรับผิดชอบ หน้าที่ของตนต่อกลุ่ม

7. ฝึกให้นักเรียนเป็นผู้ที่กว้างขวาง ในการค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ

8. ฝึกให้นักเรียนรู้จักการเสนอแนะ และการซักถามตลอดจนส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้แก่นักเรียนด้วย

ดัน (Dunn. 1972 : 154) ได้กล่าวว่า การสร้างกลุ่มเล็ก ๆ ที่มี การทำงานร่วมกันต่างฝ่ายต่างรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน ช่วยกันรับผิดชอบในด้านการเรียนร่วมกัน เนื่องจากการเรียนโดยการทำงานเป็นกลุ่ม ทำให้นักเรียนสนุกสนาน และสร้างความสามัคคีขึ้นในกลุ่ม ต่างวางใจว่าแต่ละคนจะช่วยกันส่งเสริมให้กลุ่มมีความก้าวหน้ายิ่งขึ้น

เกษม วิจิโน (2535 : 2 ; อ้างอิงจาก ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2520 : 17) การใช้กระบวนการกลุ่มที่มีการจัดแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ โดยเน้นเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งทำให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ และการทำงานต่าง ๆ ร่วมกัน การที่ผู้เรียนมีโอกาสได้ทำงานร่วมกันทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

มีความสนุกสนานในการเรียน เด็กเก่งได้ช่วยเหลือเพื่อนที่เรียนช้า และตัวเด็กเก่งเองก็ยังสามารถเพิ่มความเข้าใจในความคิดรวบยอดของเนื้อหา นั้น ๆ ลึกซึ้งยิ่งขึ้นกว่าเดิมเพราะได้อธิบาย แก่เพื่อนในกลุ่ม

กิจกรรมกลุ่มเป็นสิ่งที่จัดขึ้นเพื่อช่วยส่งเสริมนักเรียน ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการติดต่อ มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นโดยให้บรรยากาศที่จะส่งเสริมซึ่งกันและกัน และสร้างความมีวินัยในตนเอง ให้เกิดขึ้นโดยใช้เทคนิคต่าง ๆ เช่นแบบฝึกทักษะ เกมแข่งขันทางวิชาการ และการอภิปราย

1.7 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเกม

การใช้เกมเป็นเครื่องมือในการสอนเริ่มในปี พ.ศ. 2500 โดยมีนักการศึกษาดัดแปลง เกมขึ้นจากเกมสงคราม (War Game) และได้มีการพัฒนาแพร่หลายอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในสาขาวิชาธุรกิจและการจัดการ การเล่นเกมได้พัฒนาขึ้นจากเกมที่ใช้อุปกรณ์ง่าย ๆ เช่น ดินสอ กระดาษ จนกระทั่งถึงเกมที่ใช้คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ไฟฟ้าอื่น ๆ (วนา ชลประเวศ. 2526 : 13)

ความหมายของเกม

เกม เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญยิ่ง ในการสร้างความสนใจ และสร้างความสนุกสนาน การเล่นเกมเป็นวิธีหนึ่งที่จะส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะต่างๆ รวมทั้งส่งเสริมกระบวนการในการทำงาน และการอยู่ร่วมกันกับเพื่อนในสังคม ยาวพา เดชะคุปต์ (2525 : 53) กล่าวว่า เกมคือ กิจกรรมการเล่นแข่งขัน ซึ่งจะต้องมีแพ้ หรือ ชนะ ตามกติกา ที่กำหนดไว้ในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับความหมายที่ โลเวล (Lovell. 1972 : 17) กล่าวว่าเกมจะเป็นคำถาม หรืออุปกรณ์ที่สามารถใช้ประกอบการเรียนการสอน หรือให้เล่นเพื่อให้หัดคิดค้นหาหลักเกณฑ์ และนำมาสร้างความสนใจให้แข่งขันหรือเล่นซึ่งจะต้องมีแพ้ หรือชนะตามกติกาที่กำหนดไว้ ในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับความหมาย ที่เมการรี (Megarry. 1985 : 4577) กล่าวเช่นกันว่า เกม คือการเล่นที่มีผู้เล่นคนเดียวหรือหลายคนร่วมแข่งขันกัน หรือร่วมมือกัน เพื่อทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามกติกาที่ตกลงกัน สื่อ หรืออุปกรณ์การเล่นที่กำหนดไว้ และการกำหนดระบบการให้คะแนน หรือวิธีการตัดสินผู้ชนะ ผู้แพ้ จากวิธีการที่กล่าวมาเป็นวิธีการส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนในทุก ๆ ด้านและยังเปิด โอกาสให้ผู้เรียนฝึกคิดหาเหตุผลส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างบุคคล และก่อให้เกิดความร่วมมือ และสร้างเสริมความมีวินัยในตนเองของผู้เรียนได้ดี

1.8 ประเภทของเกม

โลเวล (Lovell. 1972 : 186 –187) ได้แบ่งเกมออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. เกมเบื้องต้น (Preliminary Games) เป็นเกมที่สนุกสนาน พฤติกรรมการเล่น จะไม่เป็นแบบแผน การกระทำจะสัมพันธ์กับความคิดรวบยอดที่วางไว้น้อยมาก เหมาะกับเด็กอนุบาล หรือเด็กเล็ก

2. เกมที่สร้างขึ้น (Structured Games) เป็นเกมที่สร้างขึ้นอย่างมีจุดหมายแน่นอน การสร้างเกมจะสร้างไปตามแนวของความคิดรวบยอดให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่ต้องการ

3. เกมฝึกหัด (Practice Games) เกมนี้จะช่วยเน้นความเข้าใจมากยิ่งขึ้น การจัดเกมให้เด็กควรจะได้เริ่มไปเป็นขั้นเป็นตอนตั้งแต่เกมเบื้องต้นโดยเฉพาะเนื้อหาที่เด็กเข้าใจช้า

กิลแมน (Gilman. 1976 : 657 – 661) ได้แบ่งประเภทออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. เกมพัฒนาการ (Developmental Games) เป็นเกมส่งเสริมให้ผู้เล่นได้เรียนรู้มโนคติใหม่ ๆ

2. เกมยุทธวิธี (Strategy Games) เป็นเกมที่ผู้เล่นคิดหาแนวทางเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์นั้น ๆ โดยเฉพาะ

3. เกมเสริมแรง (Reinforcement Games) เป็นเกมที่จะช่วยให้ผู้เล่นได้เรียนรู้พื้นฐานต่าง ๆ และฝึกทักษะในการนำมโนคติเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ ไปใช้ได้

สำหรับเกมที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เป็นเกมการแข่งขันทางวิชาการ โดยสร้างขึ้นเพื่อทดสอบความเข้าใจของผู้เรียน ในสาระสำคัญที่เรียนไปแล้วในแต่ละเรื่อง โดยยึดตามสาระสำคัญและจุดประสงค์การเรียนรู้เป็นสำคัญ

1.9 ประโยชน์ของเกมต่อการเรียนการสอน

เกม สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและความตื่นตัวในการเรียน และยังช่วยพัฒนาความสามารถของผู้เรียนได้อย่างกว้างขวางจากทักษะพื้นฐานสู่ความมีวินัยในตนเอง การใช้เกมการสอนที่เหมาะสมในห้องเรียนยังให้ประโยชน์ที่นอกเหนือจากที่กล่าวแล้วดังต่อไปนี้ (Heimer & Trueblood. 1977 : 34)

1. เกมที่เหมาะสมสามารถช่วยเด็กที่มีปัญหาต่าง ๆ ทาง การเรียน เช่น เด็กที่มีปัญหาในเรื่องของภาษา เป็นต้น

2. เกมสามารถช่วยนักเรียนซึ่งมีปัญหาทางด้านวินัยอันเกิดจากความเบื่อหน่ายในพฤติกรรมที่จำเจของการเรียนการสอนตามปกติ

2. เกมช่วยส่งเสริมในด้านปฏิสัมพันธ์ทางสังคม โดยการกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือ และการอภิปรายปรึกษากัน

3. เกมช่วยให้ครูสามารถวินิจฉัยและให้ความช่วยเหลือเด็กเป็นรายบุคคล ในการแก้ไข มโนคติที่ผิด ๆ หรือข้อบกพร่องทางการเรียนของเด็ก

4. เกมสามารถใช้ในการบูรณาการต่าง ๆ และสามารถสร้างให้สอดคล้องกับความสนใจเฉพาะของนักเรียนได้

จากประโยชน์ของเกมดังกล่าว จะเห็นได้ว่าในการใช้เกมประกอบการสอนนั้น นอกจากครูจะต้องคัดเลือกเกมที่เหมาะสมแล้ว ครูต้องสนุกสนานกับการเล่นด้วย และควรกดดันให้นักเรียนปฏิบัติตามกติกาเพื่อสร้างเสริมความมีวินัยในตนเอง

1.10 ขั้นตอนในการสร้างเกม

ทรูบลัด และแซบโบ (Trueblood & Szabo. 1974 : 404 – 408) ได้เสนอเกณฑ์ 7 ประการในการสร้างเกมขึ้นใช้ในห้องเรียนดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน นั่นคือ ระบุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากผลของการเล่นเกม
2. จัดทำอุปกรณ์อย่างง่าย ที่จำเป็นต้องใช้
3. เขียนกติกา และวิธีการเล่นอย่างง่าย ๆ ให้กิจกรรมการเล่นดำเนินอย่างราบรื่น และมีลักษณะที่ขาดโดยตัวของมันเอง
4. จัดเตรียมวิธีการในการให้ข้อมูลป้อนกลับ ให้นักเรียนได้ทราบผลการปฏิบัติในทันที
5. สร้างเกมให้มีการเสี่ยงโชคเป็นส่วนประกอบด้วย ซึ่งจะทำให้ผู้แข่งขันที่มีสมรรถภาพไม่เท่ากันมีโอกาสในการแพ้ ชนะ พอๆกันทำให้การเล่นเกมสนุกสนานขึ้น
6. ทำอุปกรณ์การเล่นเกมที่สามารถดัดแปลงได้ เพื่อนำไปใช้ในเกมอื่น หรือวัตถุประสงค์อื่นได้ เพื่อประโยชน์สำคัญ คือ ประหยัดเวลาของครู ในการผลิตอุปกรณ์สำหรับใช้กับเกมใหม่ และป้องกันไม่ให้เกมหมดความหมายเนื่องจากนักเรียนรู้คำตอบเสียแล้ว อาจแก้ไขได้โดยการเปลี่ยนบัตรปัญหา
7. ประเมินผลเพื่อปรับปรุงเกม โดยการนำเกมที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มเล็ก สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน ประเมินผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และสอบถามความรู้สึกในการเล่นแต่ละเกม ดังนี้

7.1 ท่านยินดีแนะนำให้เพื่อน ๆ ของท่านเล่นเกมนี้ด้วยใช่หรือไม่

----- ใช่ ----- ไม่ใช่

7.2 ส่วนใดของเกมนี้ที่ท่านชอบมากที่สุด

7.3 ท่านคิดว่าควรปรับปรุงเกมนี้อย่างไร

หลักการในการนำเกมมาใช้ในการเรียนการสอน

โซวชิค และ เมโคฟี (Sovchik & Meconi. 1978 : 340 – 346) กล่าวว่า ก่อนที่จะเล่นเกมควรประเมินคุณภาพของเกมในลักษณะดังต่อไปนี้ คือ

1. คำสั่งเข้าใจได้หรือไม่
2. ขบวนการให้คะแนนชัดเจนไหม
3. ผู้เล่นเกมสามารถชนะบ่อย ๆ ตามโอกาสได้หรือไม่
4. จำนวนผู้เล่น
5. ลักษณะของเกมเป็นการดึงดูดความสนใจไปยังวัตถุประสงค์หรือเป็นการเสริมแรง
6. เวลาในการเล่น

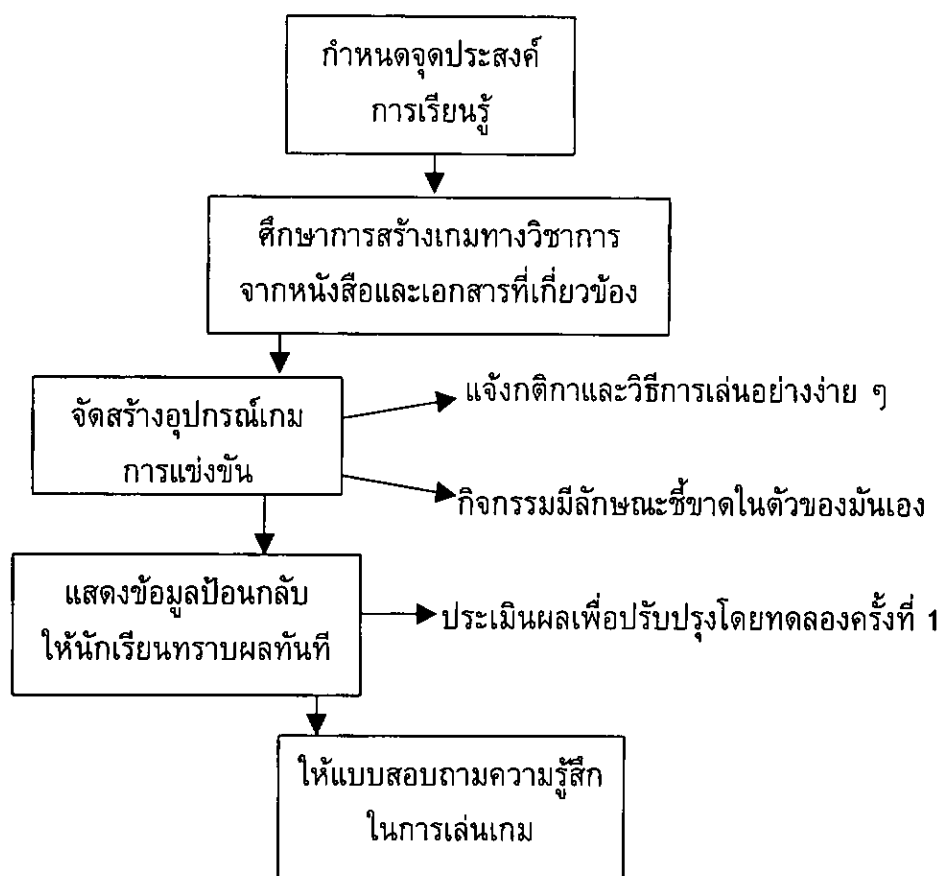
7. ความสนุกสนานในการเล่นเพียงใด

ชบา คำชื่น (2533 : 33) กล่าวว่า ก่อนที่จะนำเกมไปให้นักเรียนเล่น ครูควรคำนึงถึง หลักสำคัญบางประการในการพิจารณา ซึ่งแต่ละเกมอาจมีลักษณะตรงตาม ที่เสนอมมาได้เพียงบางข้อ หรือหลายข้อ ดังต่อไปนี้

1. กติกาการเล่นต้องง่ายไม่ซับซ้อนเกินไป
2. ใช้เวลาในการเล่นไม่มากนัก
3. เป็นเกมที่มีการเสี่ยง ให้โอกาส ให้ความรู้
4. ให้ความสนุกสนาน
5. ช่วยให้เกิดการฝึกฝนและเป็นการฝึกฝนทบทวนที่น่าสนใจ
6. เกมบางชนิดควรเป็นเกมที่ช่วยให้เด็กเรียนอ่อนได้ชนะได้
7. เกมทุกชนิดควรจะใช้ เพื่อให้เกิดการแข่งขันกับตนเอง เด็กจะได้เห็นความ

ก้าวหน้า

8. คำสั่งเข้าใจง่าย และขบวนการให้คะแนนชัดเจน
9. ผู้เล่นมีโอกาสชนะได้บ่อย ๆ
10. ใช้เครื่องมือ อุปกรณ์น้อย

ภาพประกอบ 1 แสดงขั้นตอนการสร้างเกมทางวิชาการ

ทูร์บลัค และ แซบโบ (True blood & Szabo. 1974 : 405 – 408)

1.11 ขั้นตอนการสอนแบบ ที่ จี ที

สุลัดดา ลอยฟ้า (2536 : 35 – 37) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสอนแบบ ที่ จี ที ไว้ว่า การสอนแบบ ที่ จี ที ไม่มีการทดสอบแต่จะใช้วิธีการเล่นเกมการแข่งขันตอบปัญหาแทน ซึ่ง การสอนแบบ ที่ จี ที ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

1. การนำเสนอบทเรียนต่อทั้งชั้น

เนื้อหาของบทเรียนจะถูกเสนอต่อนักเรียนทั้งชั้นโดยครูผู้สอน ซึ่งครูผู้สอนต้องใช้เทคนิคการสอนที่เหมาะสมตามลักษณะของเนื้อหาบทเรียนโดยใช้สื่อการเรียนการสอนประกอบ คำอธิบายของครูเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาบทเรียน

2. การเรียนกลุ่มย่อย

เป็นการทำงานกลุ่ม ซึ่งแต่ละกลุ่มจะประกอบด้วยสมาชิกประมาณ 4 คน กิจกรรมของกลุ่มจะอยู่ในรูปการอภิปรายหรือการแก้ปัญหาร่วมกัน กลุ่มจะต้องทำให้ดีที่สุด เพื่อช่วยสมาชิกแต่ละคนของกลุ่ม ครูควรกระตุ้นให้สมาชิกทุกคนทราบว่างานของกลุ่มจะเดิน

ได้ดีก็ต่อเมื่อสมาชิกในกลุ่มส่งเสริมและสนับสนุนซึ่งกันและกัน

3. การเล่นเกมแข่งขันตอบปัญหา

เกมเป็นการแข่งขันตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาของบทเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อทดสอบความรู้ความเข้าใจในบทเรียน เกมประกอบด้วยผู้เล่น 6 คน ซึ่งแต่ละคนจะเป็นตัวแทนของทีมย่อยแต่ละทีม การกำหนดนักเรียนเข้าทีมเล่นเกมจะยึดหลักนักเรียนที่มีความสามารถทัดเทียมกันแข่งขันกัน กล่าวคือนักเรียนเก่ง ของแต่ละทีมแข่งขันกัน นักเรียนปานกลางแข่งขันกัน และนักเรียนอ่อนแข่งขันกัน ดังแผนภาพ การที่นักเรียนที่มีความสามารถทัดเทียมกันจากแต่ละทีม มาทำการแข่งขันกัน เพื่อให้นักเรียนแข่งขันกับตนเอง และนักเรียนแต่ละคนมีโอกาสดูช่วยเหลือทีมประสบผลสำเร็จเท่าเทียมกัน ถ้านักเรียนแต่ละคนเตรียมตัวให้ดีที่สุด การแข่งขันเกมจะกระทำประมาณสัปดาห์ละหนึ่งครั้งหลังจากแข่งขันเกมไปแล้ว สัปดาห์ต่อไปนักเรียนอาจจะถูกเปลี่ยนไปแข่งขันกับโต๊ะเกมอื่น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผลการแข่งขันของสัปดาห์ก่อนว่า ผลการแข่งขันนั้นนักเรียนอยู่ในตำแหน่งใด ถ้าได้ตำแหน่งที่ 1 อาจถูกเลื่อนไปแข่งขันในโต๊ะที่มีเกมยากขึ้นกว่าเดิม เช่น ย้ายจากโต๊ะเกมที่ 4 ไปโต๊ะเกมที่ 3 เป็นต้น และเช่นนั้นก็จะได้ตำแหน่งสุดท้ายก็อาจถูกเลื่อนลงไปแข่งขันในโต๊ะเกมที่ง่ายลง เช่น ย้ายลงจากโต๊ะที่ 2 ไปโต๊ะที่ 1 เป็นต้น

1.12 ความแตกต่างระหว่างการเรียนแบบ ที่ จี ที กับการเรียนเป็นกลุ่ม

การเรียนแบบ ที่ จี ที กับการเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิม มีความแตกต่างกันหลายประการ ดังนี้

1. การเรียนแบบ ที่ จี ที สมาชิกทีมมีระดับความสามารถที่แตกต่างกัน แต่การเรียนเป็นกลุ่มแบบเดิมนั้น สมาชิกกลุ่มมีระดับความสามารถที่ใกล้เคียงกัน
2. สมาชิกแต่ละคนในทีม ที่ จี ที มีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนกันทำหน้าที่ตามตำแหน่งต่าง ๆ เพื่อให้ทุกคนมีประสบการณ์ในการทำงาน ส่วนกลุ่มแบบเดิมจะใช้วิธีการคัดเลือกสมาชิกให้ทำหน้าที่ ผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานจึงมีเฉพาะผู้ที่ได้รับการคัดเลือกให้ทำหน้าที่เท่านั้น
3. การเรียนแบบ ที่ จี ที นั้นสมาชิกทีมมีความรับผิดชอบในการเรียนร่วมกัน สนใจการทำงานของตนเองเท่าๆ กับการทำงานของสมาชิกทีม ส่วนการเรียนเป็นกลุ่มส่วนมากสมาชิกไม่มีความรับผิดชอบร่วมกัน จะรับผิดชอบเฉพาะงานของตนเองเท่านั้น เช่น แบ่งงานกันทำแล้วนำผลงานนั้นมารวมกัน
4. จุดมุ่งหมายของการเรียนแบบ ที่ จี ที คือการให้สมาชิกทุกคนใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ในการทำงานในทีม โดยยังคงรักษาสัมพันธภาพที่ดีต่อสมาชิกทีม ส่วนการเรียนเป็นกลุ่มนั้น มีจุดมุ่งหมายอยู่ที่การทำงานให้สำเร็จเท่านั้น
5. นักเรียนที่เรียนแบบ ที่ จี ที จะได้รับการฝึกทักษะทางสังคมที่จำเป็นต้องใช้ในขณะทำงาน โดยจะฝึกก่อนเริ่มการเรียนการสอน แต่ทักษะเหล่านี้จะถูกกลืนไปในการเรียนแบบ

เป็นกลุ่ม

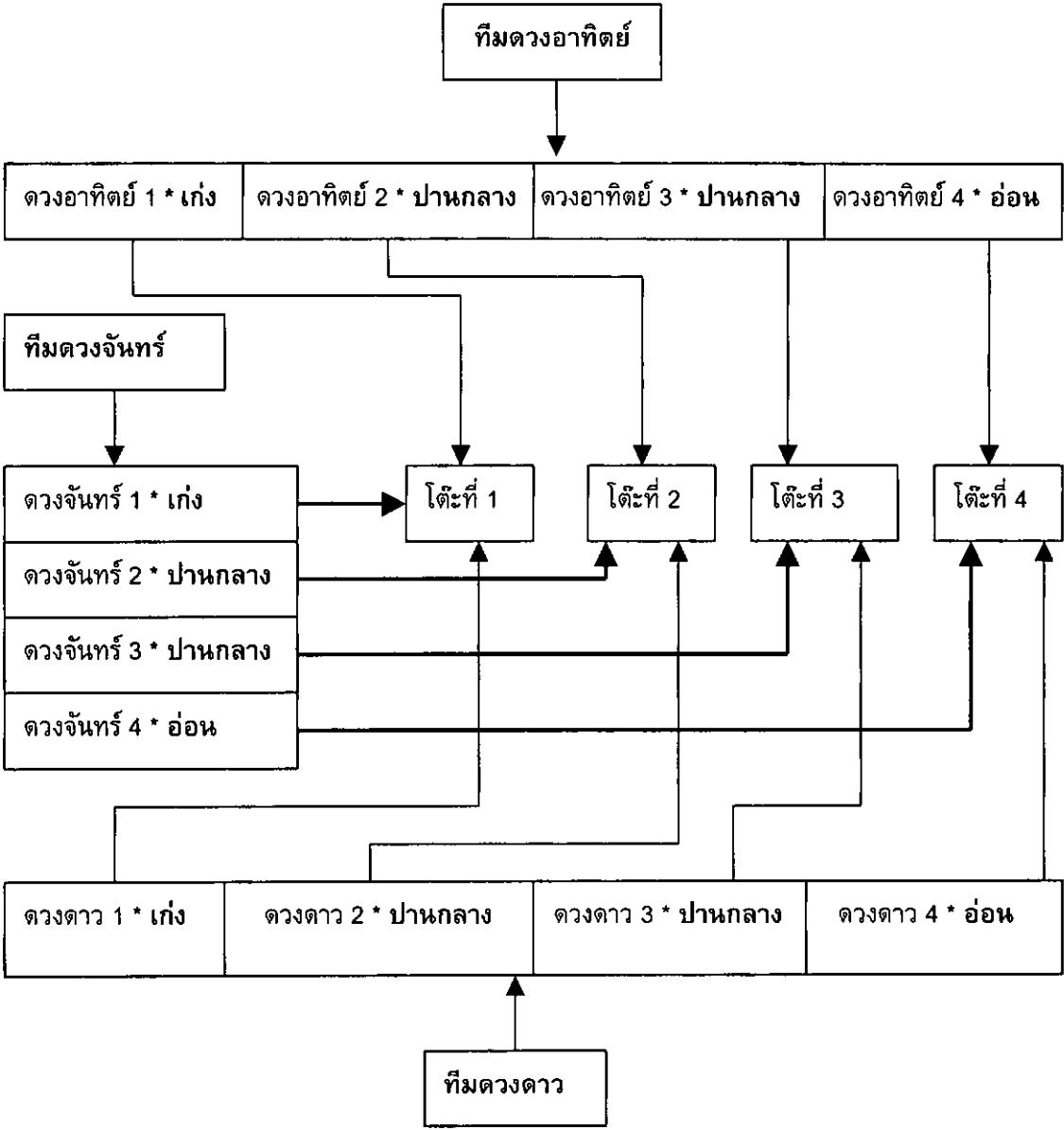
6. การเรียนแบบ ที่ จี ที ครูเป็นผู้กำหนดวิธีการในการทำงาน เพื่อให้ทีมดำเนินงานไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนในการเรียนเป็นกลุ่มนั้นให้สมาชิกกลุ่มส่วนมากจัดการกันเอง

จากที่กล่าวมา สรุปเป็นภาพประกอบได้ดังนี้

การเรียนแบบ ที่ จี ที	การเรียนเป็นกลุ่ม
1. สมาชิกมีความสามารถแตกต่างกัน 2. ใช้วิธีสับเปลี่ยนกันปฏิบัติหน้าที่ 3. รับผิดชอบงานของตนเอง และทีม 4. เน้นผลงานและสัมพันธภาพ 5. มีการฝึกทักษะทางสังคม 6. มีวิธีการทำงานเป็นทีม	1. สมาชิกมีความสามารถใกล้เคียงกัน 2. วิธีคัดเลือกผู้ปฏิบัติหน้าที่ 3. รับผิดชอบเฉพาะงานของตนเอง 4. เน้นเพียงผลงาน 5. ไม่มีการฝึกทักษะทางสังคม 6. ไม่มีวิธีการทำงานกลุ่ม

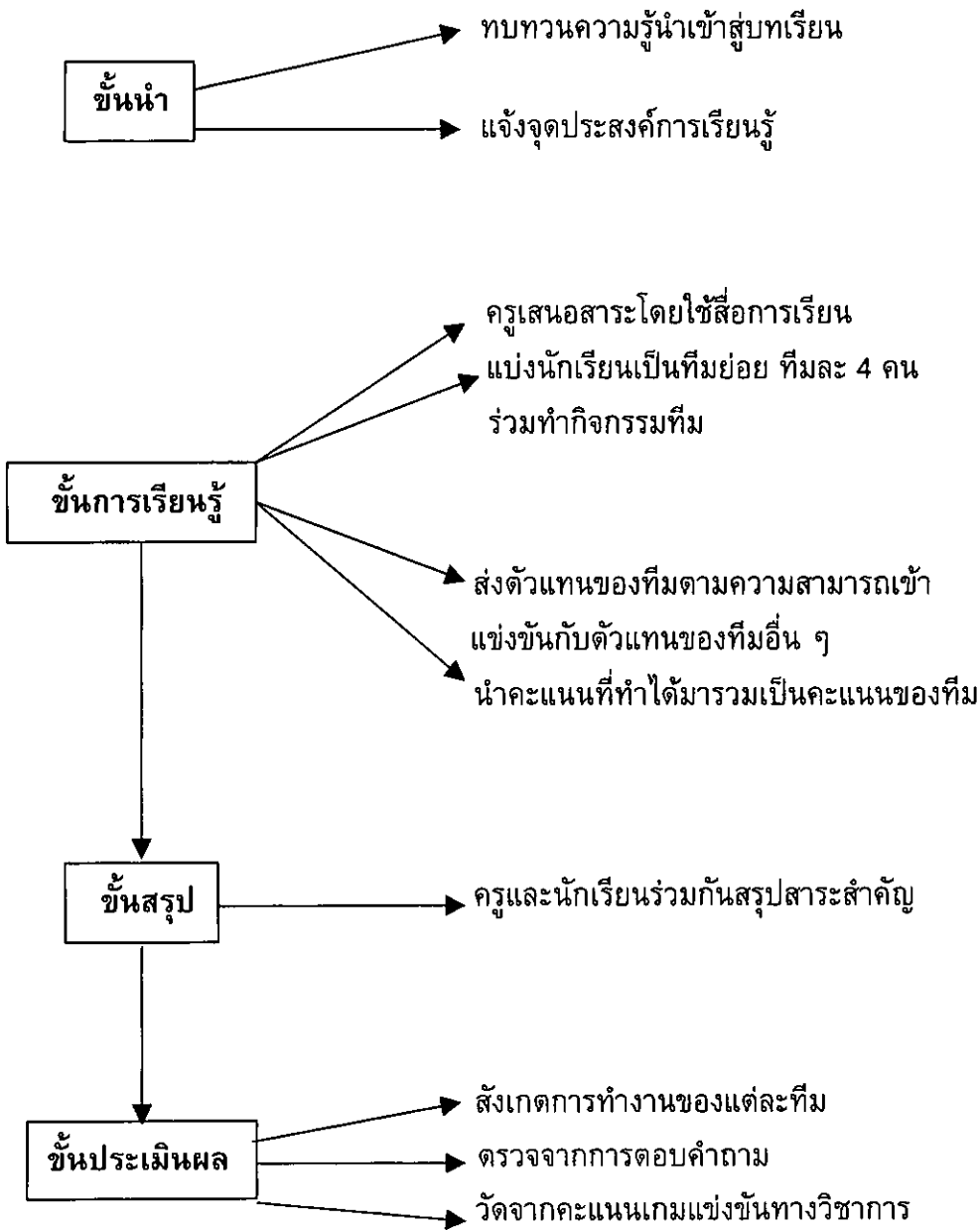
ภาพประกอบ 2 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการเรียนแบบ ที่ จี ที กับการเรียนเป็นกลุ่ม

รูปแบบของการส่งตัวแทนเข้าแข่งขันในการเรียนแบบ ที่ จี ที

ภาพประกอบ 3 แสดงรูปแบบของการส่งตัวแทนเข้าแข่งขัน

ลำดับขั้นตอนการสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที (Team - Game Tournament)
ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามภาพประกอบดังนี้

ภาพประกอบ 4 แสดงขั้นตอนการสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที

1.13 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบเทคนิค ที จี ที

ผลงานวิจัยที่เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างวิธีเรียนแบบ ที จี ที (Team Game Tournament) กับวิธีปกติ ได้มีผู้ทำการศึกษา และวิจัยมาแล้วทั้งในระดับ ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ไว้ดังต่อไปนี้

1.13.1 งานวิจัยต่างประเทศ

ปี ค.ศ. 1974 เดอวรีย์ เอ็ดเวิร์ด และเวลส์ (Devries, Edwards & Wells. 1974) ได้ทำการวิจัยทางด้านสังคมกับนักเรียนระดับ 10 – 12 จำนวน 191 คน เป็นเวลา 12 สัปดาห์ ผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปี ค.ศ. 1975 เดอวรีย์ เมสคอน และแซกมันด์ (Devries, Mescon & Shackman. 1975 a) ได้ทำการวิจัยทางด้านภาษากับนักเรียนระดับ 3 จำนวน 53 คน เป็นเวลา 6 สัปดาห์ ผลการวิจัย พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปี ค.ศ. 1975 เดอวรีย์ เมสคอน และแซกมันด์ (Devries, Mescon & Shackman. 1975 b) ได้ทำการวิจัยทางด้านศัพท์และการโต้ตอบทางภาษากับนักเรียนระดับ 3 จำนวน 53 คน เป็นเวลา 5 สัปดาห์ ผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปี ค.ศ. 1975 เดอวรีย์ และ เมสคอน (Devries & Mescon. 1975) ได้ทำการวิจัยทางด้านภาษากับนักเรียนระดับ 3 จำนวน 60 คน เป็นเวลา 6 สัปดาห์ ผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปี ค.ศ. 1977 สลาบิน (Slavin. 1977) ได้ทำการวิจัยทางด้านสังคมศึกษากับนักเรียนระดับ 7 – 9 จำนวน 57 คน เป็นเวลา 10 สัปดาห์ ผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปี ค.ศ. 1990 ดูปอยส์ (Dubois. 1990 : 408) ได้ศึกษาวิธีสอนแบบ STAD และ TGT โดยศึกษากลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 นักเรียนรู้จากครูที่ผ่านการอบรมการสอนทั้งสองแบบและใช้วิธีสอนทั้งสองแบบ กลุ่มที่ 2 นักเรียนเรียนรู้จากครูที่ผ่านการอบรมการสอนทั้งสองแบบ แต่ไม่ใช้วิธีสอนทั้งสองแบบ กลุ่มที่ 3 นักเรียนเรียนรู้จากครูที่ไม่ผ่านการอบรมวิธีสอนทั้งสองแบบ ผลการศึกษาพบว่านักเรียนกลุ่มที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกับกลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแต่เจตคติทั้ง 3 กลุ่มไม่แตกต่างกัน

1.13.2 งานวิจัยในประเทศ

ลัดดาวรรณ ณ ระนอง (2525 : 51) ศึกษาเรื่องการทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความมีวินัยในการทำการบ้านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดโปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม 15 ครั้งกับนักเรียนที่เรียนตามปกติ ผลการทดลองพบว่าหลังการฝึกกิจกรรมกลุ่มแล้ว นักเรียนในกลุ่มทดลองมีการพัฒนาด้านความมีวินัยในตนเองสูงขึ้น และสูงกว่ากลุ่มควบคุม

วิไล พิพัฒน์มงคลพร (2535 : 82) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการสอนโดยวิธีกลุ่มเพื่อช่วยเพื่อนกับการสอนตามปกติ พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอน โดยกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสูงกว่าการสอนตามปกติ

เกษม วิจิโน (2535 : 107) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และการให้ความร่วมมือต่อกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียน แบบ ที จี ที กับกิจกรรมการเรียนตามคู่มือครูของ สสวท. พบว่ากลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการให้ความร่วมมือต่อกลุ่มสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

รัตนา เจียมบุญ (2540 : บทคัดย่อ) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนแบบร่วมมือประกอบการสอนที่ใช้กิจกรรมการสอนแบบ ที จี ที กับการสอนตามคู่มือครู พบว่ากลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศรีภรณ์ ณะวงศ์ษา (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยกิจกรรม ที จี ที และการสอนตามคู่มือครู ผลการทดลองการสอนแบบ ที จี ที สูงกว่าการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยทั้งในประเทศ และต่างประเทศตามที่กล่าวมา ทำให้สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ ที จี ที สามารถช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และมีความมีวินัยในตนเองดีขึ้นจากการร่วมกันทำงานเป็นกลุ่ม ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ ที จี ที ที่นำมาใช้กับงานวิจัยในครั้งนี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตที่ดีได้

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง

2.1 ประวัติความเป็นมา

การใช้กรณีตัวอย่างในการเรียนการสอนเริ่มขึ้นที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดในปี ค.ศ. 1869 – 1870 โดย คริสโตเฟอร์ ซี แลงเดล (Christopher C. Langdell) นำไปสอนกับนักศึกษาวิชากฎหมายและต่อมาวงการแพทย์นำเอาเทคนิคการสอนแบบนี้ไปใช้ในศตวรรษที่ 19 (กาญจนา เกียรติประวัติ. ม.ป.ป. : 134)

2.2 ความหมายของกรณีตัวอย่าง

กาญจนา เกียรติประวัติ (ม.ป.ป. : 134) กล่าวว่า กรณีตัวอย่าง (Case Study) เป็นการบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นลายลักษณ์อักษรหรือเทปบันทึกเสียง เทปบันทึกภาพที่เกี่ยวข้องกับบุคคล หน่วยงานหรือสถาบันใดสถาบันหนึ่งเกี่ยวกับปัญหาหรือการตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งสถานการณ์แต่ละประเภทที่บันทึกไว้จะต้องมีข้อมูลหรือรายละเอียดเพียงพอสำหรับการวิเคราะห์ของผู้เรียนการบันทึกเหตุการณ์จะต้องเปลี่ยนชื่อบุคคล สถานที่ และเวลาที่เกี่ยวข้องเพื่อมิให้เกิดความกระทบกระเทือนต่อบุคคลหรือเหตุการณ์

เริงลักษณ์ โรจนพันธ์ (2529 : 68) กล่าวว่า กรณีตัวอย่าง คือ การเอาเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาเสนอให้ผู้เรียนพิจารณาศึกษา วิเคราะห์ ตลอดจนค้นหาวិธีแก้ปัญหา นั้น เพื่อที่จะเป็นการเพิ่มพูนความรู้ หรือพัฒนาทักษะตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

สมพงษ์ จิตระดับ (2530 : 83) กล่าวว่า กรณีตัวอย่างเป็นสื่อการสอนที่สร้างขึ้นบนระบบปัญหาและการใช้ข้อมูลที่น่าสนใจเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีพัฒนาการและทักษะในเรื่องของการคิด วิเคราะห์ ตัดสินใจ การให้เหตุผล และมีแนวทางในการแก้ปัญหาได้

บุญทัน อยู่บุญชม (2533 : 26) กล่าวว่า กรณีตัวอย่าง คือ เรื่องราวเหตุการณ์ตัวอย่างที่น่าสนใจที่สามารถนำมาปรับใช้ประกอบการสอนโดยมีประเด็นปัญหาไว้ให้ผู้เรียนคิดอภิปรายถกเถียงกันเพื่อเสริมสร้างให้มีทักษะในการวิเคราะห์ ตัดสินใจ การใช้เหตุผลและมีแนวทางในการแก้ปัญหา คำตอบที่คิดได้คือสิ่งที่ครูต้องการจะสอนแต่มิได้สอนโดยตรง

เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง (2534 : 4) กล่าวว่า กรณีตัวอย่าง คือ เรื่องจริงเป็นการเรียบเรียงให้เกิดความสะดวกในการที่จะสามารถติดตามเรื่องราวและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ข้อมูลที่อยู่ในกรณีตัวอย่าง อาจจะไม่ใช่อ้อยคำหรือคำพูดแต่เพียงอย่างเดียวอาจเป็นข้อมูลในลักษณะอื่นก็ได้ เช่น ตัวเลข รูปภาพ สัญลักษณ์ แผนภูมิ กรณีตัวอย่างอาจเขียนขึ้นได้จากการนึกคิด มโนภาพ และการสร้างสถานการณ์ขึ้นเองซึ่งเป็นกรณีตัวอย่างที่ไม่ใช่เรื่องจริง

นิพนธ์ ไทยพานิช (2535 : 294) กล่าวว่า กรณีตัวอย่างเป็นการสร้างความรู้ ความเข้าใจโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์จากเอกสารที่ได้รวบรวมขึ้นจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง หรือเกี่ยวข้องกับสถานการณ์จริง เพื่อให้ผู้เรียนได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ หาข้อสรุปในการตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ ภายใต้สถานการณ์จากเรื่องราวซึ่งเป็นเรื่องจริงใน

เอกสารนั้น ๆ

ชูศักดิ์ สิงห์อุตร (2532 : 5) กล่าวว่ากรณีตัวอย่างเป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน มีประโยชน์ และมีคุณค่าต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อฝึกให้ผู้เรียนรู้จักแก้ปัญหา การวิเคราะห์ การระดมความคิด รวบรวมข้อมูล อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ตัดสินใจเลือกทางแก้ปัญหา

อัญชลี เครือคำขาว (2540 : 14) กล่าวว่า การนำเรื่องราวหรือสภาพปัญหาในชีวิตจริงที่เกิดขึ้นในสังคม และนำมาผูกเป็นตัวอย่างให้ผู้เรียนได้ศึกษากรณีตัวอย่างต้องเหมาะสมกับผู้เรียน มีคุณค่า คุณธรรม จริยธรรม

วัฒนาพร ระวังทุกข์ (2542 : 33) กล่าวว่า กรณีตัวอย่าง เป็นวิธีการสอนซึ่งใช้กรณีหรือเรื่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริงมาดัดแปลง และใช้เป็นตัวอย่างในการเรียนให้ศึกษาวิเคราะห์ และอภิปรายเพื่อสร้างความเข้าใจ และฝึกฝนหาทางแก้ไขปัญหา นั้น วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้รู้จักคิดและพิจารณาข้อมูลที่ได้รับอย่างถี่ถ้วน การอภิปรายจะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน รวมทั้งการนำเอากรณีต่าง ๆ ที่คล้ายคลึงกับชีวิตจริง ซึ่งมีส่วนช่วยให้การเรียนการสอนมีความหมายสำหรับผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

ทิศนา แคมมณี (2543 : 75) กล่าวว่า กรณีตัวอย่างเป็นกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดโดยให้ผู้เรียนศึกษาเรื่องที่สมมติขึ้นจากความเป็นจริง และประเด็นคำถามเกี่ยวกับเรื่องนั้น แล้วนำคำตอบและเหตุผลที่มาของคำตอบนั้นมาใช้เป็นข้อมูลในการอภิปรายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

ฤทัยวรรณ คงชาติ (2544 : 37) กล่าวว่า กรณีตัวอย่างเป็นกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดให้ผู้เรียนศึกษาเรื่องที่สมมติจากความเป็นจริงและตอบประเด็นคำถามเกี่ยวกับเรื่องนั้น แล้วนำคำตอบและเหตุผลที่มาตอบคำตอบนั้นมาใช้เป็นข้อมูลในการอภิปรายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

จากความหมายของกรณีตัวอย่างดังกล่าว สรุปได้ว่า กรณีตัวอย่าง หมายถึง วิธีการสอนที่ใช้กรณีหรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริงมาดัดแปลงหรือเรื่องที่สมมติขึ้นมาใช้เป็นกรณีตัวอย่างในการให้ผู้เรียนได้ศึกษา และอภิปรายร่วมกันเพื่อฝึกฝนหาทางแก้ปัญหา โดยแทรกข้อคิดที่สอดคล้องกับเนื้อหาจริยธรรม การมีวินัยในตนเอง เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

2.3 วัตถุประสงค์ในการศึกษากรณีตัวอย่าง

ฉันทนา ภาคบงกช (ม.ป.ป. : 1) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการนำกรณีตัวอย่างมาให้ผู้เรียนศึกษา ดังนี้

1. เพื่อฝึกการวิเคราะห์และแยกแยะประเด็นปัญหา
2. เพื่อให้อำนาจการตัดสินใจอย่างมีหลักการและมีเหตุผล
3. เพื่อเสริมสร้างทักษะในการทำงานร่วมกับกลุ่ม

4. เพื่อฝึกและให้โอกาสผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ ความรู้สึก และเจตคติซึ่งกันและกัน

สรุปได้ว่าการใช้กรณีตัวอย่างมีจุดมุ่งหมายคือ เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกการวิเคราะห์ ตัดสินใจ การแก้ปัญหา การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ของผู้ศึกษา

2.4 ประเภทของกรณีตัวอย่าง

ฉันทนา ภาคบังกช (ม.ป.ป. : 1) ทัศนา แคมมณี (2527:111) และสมพงษ์ จิตระดับ (2527 : 188 – 189)

ได้กล่าวถึงรูปแบบของกรณีตัวอย่างไว้เช่นเดียวกัน ดังนี้

1. เรื่องเล่า
2. เรื่องสั้น
3. ข่าวหนังสือพิมพ์
4. เรื่องยาวติดต่อ
5. บทสนทนาหรือคำพูด
6. รูปภาพซึ่งต่อเนื่องเป็นเรื่องราว

นอกจากนี้ กาญจนา เกียรติประวัติ (ม.ป.ป. : 134) กล่าวว่า โดยปกติกรณีตัวอย่าง มักจะเป็นเอกสาร แต่ภาพยนตร์ รูปภาพ การแสดงบทบาทสมมุติ และการทดลองต่าง ๆ ก็นำมาใช้เป็นกรณีตัวอย่างได้

เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง (2534 : 15) กล่าวว่า กรณีตัวอย่างที่เขียนขึ้นเพื่อใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนในชั้นเรียน พอจะแบ่งออกอย่างกว้าง ๆ ได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. กรณีตัวอย่างที่เป็นเรื่องจริง (Real Case) เป็นกรณีตัวอย่างที่เขียนขึ้นมาจากข้อมูลจากผู้เขียนได้รวบรวมด้วยตนเอง

1. กรณีตัวอย่างที่ไม่เป็นจริงหรือเพ้อฝัน (Armchair Case) เป็นกรณีตัวอย่างที่ผู้เขียนมโนภาพหรือวาดภาพขึ้นเอง ไม่ได้เขียนจากข้อมูลที่รวบรวมมาแต่เป็นการจินตนาการขึ้นมาเอง หรือด้วยการประมวลเหตุการณ์ที่ได้จากการศึกษาที่พบเห็นมาบ้าง แล้วปะติดปะต่อสร้างขึ้นมาให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริง กรณีตัวอย่างประเภทนี้ค่อนข้างเขียนยาก ผู้เขียนต้องมีประสบการณ์และความสามารถพอสมควร

สรุปได้ว่า กรณีตัวอย่างมี 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ กรณีตัวอย่างที่เป็นจริงคือเรื่องราวที่เขียนขึ้นจากเหตุการณ์ที่เป็นจริง และกรณีตัวอย่างที่ผู้เขียนประมวลเหตุการณ์ได้จากการศึกษารวบรวมแล้วปะติดปะต่อสร้างขึ้นมาให้สอดคล้องกับความเป็นจริง

2.5 องค์ประกอบของการศึกษากรณีตัวอย่าง

การศึกษากรณีตัวอย่างให้ได้ผลดีนั้นต้องประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ประการ ดังนี้ (ชูศักดิ์ สิงห์อุตร. 2532 : 11)

1. การอภิปรายเป็นเทคนิคที่มีคุณค่าที่สุดอย่างหนึ่ง ที่จะนำมาใช้ในการจัดกลุ่มแบบประชาธิปไตยการอภิปรายยังเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อการทำงานในเรื่องเป้าหมาย การวางแผน และการประเมิน ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน รับผิดชอบร่วมกัน ยอมรับและเคารพสิทธิของผู้อื่น การอภิปรายจึงเป็นเทคนิคที่สำคัญต่อการเรียน (นาคยา ภัทรแสงไทย. 2525 : 281)

สำหรับการศึกษาคณะตัวอย่างนั้น ควรจะเป็นการอภิปรายกลุ่มย่อยซึ่งแบ่งผู้เรียนแยกย้ายกันไปอภิปรายตามหัวข้อที่ผู้สอนกำหนดขึ้นแต่ละกลุ่มจะมีประธานและเลขานุการเป็นผู้บันทึกสาระสำคัญของการอภิปรายจุดประสงค์ของการอภิปรายรายกลุ่มย่อย คือ ต้องการให้สมาชิกที่มีความสนใจร่วมกันได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ ความเข้าใจ และความคิดเห็นกันโดยมีบรรยากาศเป็นกันเองและสมาชิกทุกคนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ (ศรีวรรณ มากชู. 2525 : 165 – 166)

2. การรวบรวมข้อมูล และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การอภิปรายเป็นการสนทนา การตั้งคำถามและให้ทุกคนมีส่วนร่วม การตั้งใจฟังนับว่าเป็นการร่วมมือ แต่ในขณะที่จะมีการอภิปรายนั้นควรมีการเตรียมกับผู้เรียนให้มีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องที่จะอภิปรายล่วงหน้า จะทำให้ผู้เรียนทุกคนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นได้ดี

2. การหาข้อยุติ การอภิปรายที่สามารถดำเนินไปถึงขั้นสรุปผล นับว่าเป็นความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายแต่กรณีที่ไม่สามารถดำเนินไปถึงขั้นนี้ได้จำเป็นต้องมีการสรุปความอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นข้อยุติ

เมื่อสมาชิกของแต่ละกลุ่มได้อภิปรายกลุ่มเสร็จแล้ว ควรอภิปรายร่วมกับผู้เรียนทั้งชั้นอีกครั้งหนึ่งเพื่อหาข้อสรุปเป็นหลักการ

2.6 การสร้างกรณีตัวอย่าง

การสร้างกรณีตัวอย่างขึ้นนั้น ครูผู้สอนจะต้องค้นตัวกระตือรือร้นต่อข่าวสาร ความเคลื่อนไหวรู้จักสังเกต และหากรณีต่าง ๆ อย่างมีหลักเกณฑ์และสามารถปรับเหตุการณ์เหล่านั้นให้สอดคล้องกับเนื้อหาทางจริยธรรม ตรงกับวัย และระดับวุฒิภาวะของผู้เรียน ครูสามารถมีแนวทางในการสร้างกรณีตัวอย่าง ดังนี้ (สมพงษ์ จิตระดับ. 2530 : 83 – 84)

1. เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริง หรือมีส่วนใกล้เคียงกับการดำเนินชีวิตของคนในสังคม กรณีตัวอย่างไม่ควรเป็นเรื่องที่แต่งขึ้นเอง หรือเขียนจากจินตนาการ โดยสมมติให้เกิดขึ้น ตามความต้องการ การใช้บุคคล เหตุการณ์ สิ่งแวดล้อม ควรเป็นจริงด้วย

2. เป็นเรื่องที่ยังหาข้อยุติหรือข้อสรุปไม่ได้มีประเด็นที่ต้องใช้ความคิดของบุคคลหลาย ๆ ฝ่ายทางเลือกของความคิดเห็นหรือคำตอบมีแนวทางและเปิดกว้างการตัดสินใจกระทำได้หลายทาง เพื่อจะพิจารณาว่าทางใดเหมาะสมที่สุดกรณีตัวอย่างที่ไม่มีทางเลือกจะไม่ก่อให้เกิดความรู้

3. มีสาระน่าสนใจ สนุกสนาน แทรกข้อคิดที่เป็นประโยชน์ ผู้เรียนสามารถทำ

ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องราวเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง

4. ให้ข้อมูลต่าง ๆ อย่างเพียงพอในการกำหนดปัญหา หรือประเด็นในการคิดตัดสินใจ กรณีตัวอย่างไม่ควรยากเกินไปจนผู้เรียนไม่สามารถหาคำตอบได้ หรือง่ายเกินไปจนผู้เรียนไม่ต้องใช้สติปัญญาในการคิดมาก กรณีตัวอย่างที่ดีควรมีการแสดงทางเลือกในการตัดสินใจอย่างเด่นชัด

5. สอดคล้องกับเนื้อหาจริยธรรม เหมาะสมกับวัย และประสบการณ์ของผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษา

6. ปรับเป็นกิจกรรมที่แสดงออกและเคลื่อนไหวได้กรณีตัวอย่างจะเป็นรูปธรรมมากขึ้น ผู้เรียนควรมีส่วนร่วมในการแสดงออก การรับรู้และปฏิสัมพันธ์

7. ท้ายสุดของกรณีตัวอย่างต้องมีคำถามหรือประเด็นที่ใช้ในการอภิปรายและแสดงความคิดเห็น

สรุปได้ว่า การสร้างกรณีตัวอย่างจะต้องเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริงหรือเขียนจากจินตนาการ โดยแทรกข้อคิดที่เป็นประโยชน์ สอดคล้องกับเนื้อหาจริยธรรม เหมาะสมกับวัยและประสบการณ์ของผู้เรียน โดยต้องมีประเด็นในการอภิปรายและแสดงความคิดเห็นด้วย

2.7 การนำกรณีตัวอย่างไปใช้

เริงลักษณ์ โรจนพันธ์ (2529 : 68 – 69) กล่าวถึงการนำกรณีตัวอย่างไปใช้ทำได้หลายรูปแบบดังนี้

1. เป็นคำพูดหรือข้อเสนอแนะโดยการเล่าให้ฟังหรือเปิดเทปอัดเสียง
2. เป็นลายลักษณ์อักษร หรือภาพ เช่น ข้อเขียน จดหมายเหตุ หรือรายงาน แผนภูมิ แผนที่ ภาพยนตร์ สไลด์
3. เป็นงาน เช่น การปฏิบัติงานของหน่วยงาน องค์การที่กำลังดำเนินอยู่ ในกรณีนี้ผู้ศึกษาต้องไปศึกษาที่หน่วยงานนั้นด้วยกันในรูปแบบของความเรียง ตาราง แผนภูมิ รูปภาพ เป็นต้น จะนำเสนอในรูปแบบใดก็ควรจะเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย วัตถุประสงค์การสอนและระยะเวลาด้วย

วารี ธีระจิตร (2534 : 201) กล่าวถึงการนำการสอนกรณีตัวอย่างไปใช้ ครูควรใช้หลักในการปฏิบัติดังนี้

1. ศึกษาจุดประสงค์ว่าจะกำหนดให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องใดบ้าง แล้วกำหนดเนื้อหาให้ตรงตามจุดประสงค์นั้น ๆ
2. คัดเลือกกรณีตัวอย่างที่เหมาะสมกับจุดประสงค์และเนื้อหาให้เหมาะกับผู้เรียนในเรื่องความสนใจ ประสบการณ์ และวัยของผู้เรียน
3. สร้างกรณีตัวอย่างอาจสร้างขึ้นเองโดยการสมมติเรื่องราวขึ้นมา หรือเลือกเหตุการณ์จากหนังสือพิมพ์ หรือเรื่องจริงตามความเหมาะสม
4. สร้างประเด็นปัญหาให้นักเรียนได้คิด วิเคราะห์ อภิปราย ถกเถียงเพื่อช่วย

ในการตัดสินใจในการแก้ปัญหาประเด็นปัญหานั้น ๆ เพื่อประกอบการอภิปราย และสรุป
 สุรศักดิ์ หลาบมาลา (2536 : 5 – 6) กล่าวว่า การนำกรณีตัวอย่างไปใช้ประกอบการ
 การสอนเรื่องที่น่ามาใช้เป็นกรณีในการเรียนนั้นควรจะเป็นเรื่องจริงที่เกิดขึ้นในสภาพชุมชน
 โรงเรียน หรือสถาบันนั้นตั้งอยู่ ในกรณีที่เป็นปัญหา ควรจะศึกษาว่าอะไรน่าจะเป็นสาเหตุ และ
 ทางแก้ควรจะมีกี่ทาง ทำได้อย่างไรบ้าง ให้ผู้อภิปรายทุกคนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นที่ทุกคน
 จะได้เรียนรู้ความคิดซึ่งกันและกัน ประสพการณ์จากการศึกษากรณีจะไม่มีทฤษฎีใด ๆ และ
 จะเป็นการเพิ่มประสบการณ์ให้กับผู้เรียนอีกด้วย

สรุปได้ว่า การนำกรณีตัวอย่างไปใช้ในการเรียนการสอนสามารถทำได้หลายรูปแบบ
 โดยอาจเป็นแผนภูมิ รูปภาพ การ์ตูน วิดิทัศน์ แผ่นใส เพื่อนำเสนอให้เหมาะสมกับกลุ่ม
 เป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน

2.8 ขั้นตอนการสอนโดยใช้เทคนิคการสอนแบบกรณีตัวอย่าง

ชูศักดิ์ สิงห์อุตร (2532 : 6 - 7) ได้กำหนดขั้นตอนการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณี
 ตัวอย่าง ไว้ดังนี้

1. ขั้นเตรียม ผู้สอนแนะนำวิธีการศึกษากรณีตัวอย่าง และแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม
2. ขั้นเสนอกรณีตัวอย่าง ให้กรณีตัวอย่างให้ผู้เรียนศึกษา
3. ขั้นวิเคราะห์ ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปราย ระดมพลังสมอง รวบรวมข้อมูล
 วิเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างที่ศึกษา
4. ขั้นสรุป ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันอภิปรายสรุป
5. ขั้นประเมินผลผู้เรียนตอบปัญหาที่กำหนดให้จากกรณีตัวอย่าง

พัชรินทร์ ธารีรัฐการพ์ (2535 : 7 - 8) ได้กำหนดขั้นตอนการสอนแบบเทคนิคศึกษา
 กรณีตัวอย่าง ดังนี้

1. ขั้นเตรียม ผู้สอนแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่ม ผู้สอนแนะนำวิธีการศึกษากรณีตัวอย่าง
 การค้นคว้า และการอภิปรายภายในกลุ่ม
2. ขั้นดำเนินการสอน
 - 2.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ผู้สอนนำสื่อที่เกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่อง เช่น รูปภาพ
 ข่าวหนังสือพิมพ์ และสื่ออื่น ๆ มาสนทนาซักถามปัญหา
 - 2.2 ขั้นเสนอกรณีตัวอย่าง ผู้สอนให้กรณีตัวอย่างผู้เรียนศึกษา
3. ขั้นวิเคราะห์ ผู้เรียนแต่ละกลุ่มระดมสมอง อภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ
 กรณีตัวอย่าง
4. ขั้นเสนอผลงาน ผู้เรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนเสนอผลงาน และให้ผู้เรียนกลุ่ม
 อื่นๆ มีโอกาสซักถามข้อสงสัย
5. ขั้นสรุปผล ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุปแนวทางปฏิบัติที่ดีในการแก้ปัญหา

2.9 ประโยชน์ที่ได้จากการศึกษากรณีตัวอย่าง

เอ็ดจ์ และ โคลแมน (Edge & Coleman. 1982 : 6 – 9) ได้ชี้ให้เห็นประโยชน์ของการเรียนการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่างดังนี้

1. ผู้เรียนสามารถคิดได้อย่างละเอียดรอบคอบ และคิดได้อย่างชัดเจนถึงแม้จะเป็นสถานการณ์ที่ยุ่ยากซับซ้อน เป็นสถานการณ์ที่น่าสงสัยหรือคลุมเครือก็ตาม
2. ผู้เรียนสามารถใช้เป็นกลไกในการวางแผนปฏิบัติอย่างมีเหตุผลถูกต้อง และมีลักษณะสร้างสรรค์
3. ผู้เรียนสามารถใช้เป็นเครื่องมือประยุกต์การวิเคราะห์เชิงปริมาณได้ เมื่อกรณีตัวอย่างเป็นปัญหาตัวเลขการเงินและสัดส่วน เป็นต้น
4. ผู้เรียนสามารถที่จะแยกแยะข้อมูลที่มีความสำคัญ สามารถระบุวิเคราะห์ปัญหา และแนวทางแก้ไข
5. ผู้เรียนสามารถที่จะชี้ข้อมูลที่สำคัญที่ขาดหายไปที่ใช้สำหรับการวางแผนปฏิบัติ และการตัดสินใจ
6. ผู้เรียนสามารถที่จะสื่อสารให้เกิดความเข้าใจด้วยปากเปล่าจากการแสดงความคิดเห็นและอภิปราย
7. ผู้เรียนสามารถเขียนตามเรื่องได้อย่างกระชับ และชัดเจนสามารถที่จะเขียนรายงานได้อย่างมีน้ำหนักและจุใจ
8. ผู้เรียนสามารถใช้เป็นเครื่องมือ และเป็นเครื่องชี้แนะที่จะเพิ่มพูนความสามารถ
9. ช่วยให้ผู้เรียนมีความสุขรอบคอบ และมีวุฒิภาวะในการใช้ดุลยพินิจตัดสินใจ กิจกรรมต่าง ๆ ได้ดีขึ้น

ทิสนา แชมมณี (2536 : 27) กล่าวถึงประโยชน์ของกรณีตัวอย่าง ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนได้รู้จักคิด และพิจารณาข้อมูลที่ตนได้รับอย่างเคร่งครัด
2. ช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน รวมทั้งการนำเอากรณีตัวอย่างต่าง ๆ ซึ่งคล้ายคลึงมาใช้ในชีวิตจริง
3. ช่วยให้การเรียนมีลักษณะใกล้เคียงกับความจริง ซึ่งมีส่วนทำให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น อภิปราย รู้จักการแยกแยะปัญหา มีความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม และนำมาใช้ในชีวิตจริง

2.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง

ชูศักดิ์ สิงห์อุดร (2532 : 70) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยใช้เทคนิคศึกษากรณีตัวอย่างกับการสอนตามคู่มือการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ .05 และพฤติกรรมการทำงานกลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

พัชรินทร์ ธารีรัฐการพ์ (2535 : 82 – 83) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยเทคนิคการสอนแบบกรณีตัวอย่าง กับการสอนตามคู่มือครู พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสามารถในการแก้ปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อัญชลี เครือคำขาว (2540 : 111 – 112) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนวิชาจริยธรรมกับบุคคลโดยการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่างที่ใช้การเรียนแบบร่วมมือ ผลการวิจัย พบว่า

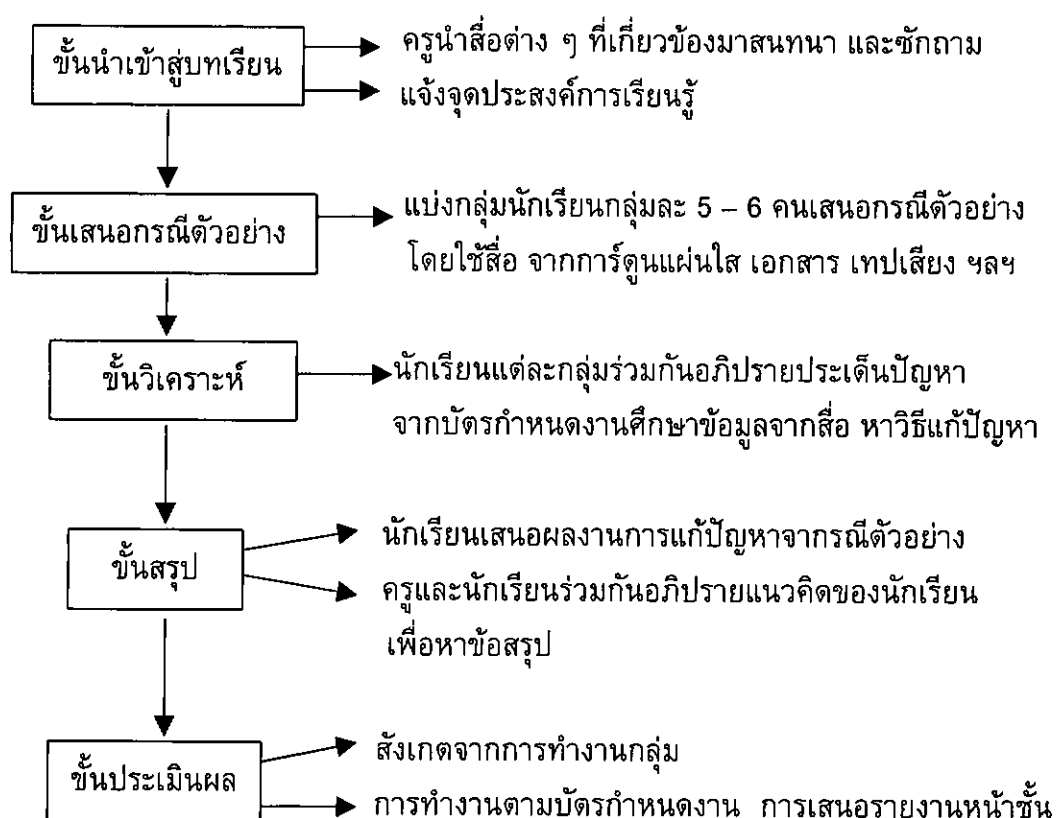
1. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง ที่ใช้การเรียนแบบร่วมมือมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบเทคนิค ศึกษากรณีตัวอย่างที่ใช้การเรียนแบบร่วมมือสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. พฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่างที่ใช้การเรียนแบบร่วมมือสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า การสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่างมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงเพราะผู้เรียนได้ทำงานเป็นกลุ่ม ได้สัมผัสกับปัญหาที่เกิดขึ้นจริงทำให้ผู้เรียนสามารถร่วมกันคิดวิเคราะห์ปัญหา และเลือกวิธีการแก้ปัญหาได้ เนื่องจากการมีวินัยในตนเอง และสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต

ขั้นตอนการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง (Case Study Techniques)
ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามภาพประกอบดังนี้

ภาพประกอบ 5 แสดงขั้นตอนการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเอง

3.1 ความหมายของวินัยในตนเอง

โครว์ และ โครว์ (Crow & Crow. 1962 : 106) ได้กล่าวไว้ว่า คำว่าวินัยในปัจจุบัน หมายถึง การให้เด็กได้พัฒนาเกี่ยวกับความมีวินัยแห่งตน คือไม่ได้มุ่งแต่เพียงให้เด็กปฏิบัติตามระเบียบวินัยต่าง ๆ เท่านั้น แต่มุ่งให้เด็กได้มีพัฒนาในการควบคุมตนเอง นอกจากนั้น ยังกล่าวต่อไปว่า

ถ้าหากเราได้ให้เด็กมีอำนาจมีความรับผิดชอบแต่ด้วยต้น ๆ และแนะนำให้เขาได้ใช้อำนาจหรือเสรีภาพนั้นอย่างฉลาด จะช่วยให้เขาสามารถพัฒนาการควบคุมตนเองได้ดีกว่าการบังคับ จากผู้อื่น นอกจากนี้ เซเวียคอฟ และ ฟริทซ์ (Sheviakov & Fritz. 1955 : 8 – 14) และออสซูเบล (Ausubel. 1965 : 189 – 190) มีความเห็นตรงกันว่า ประเภทของวินัยที่ควรปลูกฝังในเด็กควรจะเป็นวินัยในตนเองที่มีรากฐานมาจากการควบคุมดูแลที่เหมาะสม

วินัยในตนเอง เป็นคุณลักษณะหนึ่งของบุคลิกภาพ ที่นิยามได้ยาก ได้มีผู้พยายามให้ความหมายไว้หลายท่านคือ

อิงลิช และ อิงลิช (English & English. 1958 : 487) ได้ให้ความหมายของวินัยในตนเอง ควบคุมหรือบังคับตนเองโดยอาศัยแรงจูงใจที่สัมพันธ์กับอุดมคติที่บุคคลสร้างขึ้นสำหรับตนเอง หรือเป็นการควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามความตั้งใจ

กู๊ด (Good. 1959 : 176) ได้กล่าวถึง วินัยในตนเองว่าหมายถึงการบังคับควบคุมพฤติกรรมของบุคคล ไม่ใช่บังคับโดยอำนาจภายนอก หากหมายถึงบังคับโดยอำนาจภายในของบุคคลนั่นเอง และเป็นอำนาจอันเกิดจากการเรียนรู้หรือยอมรับในคุณค่าอันใดอันหนึ่งซึ่งทำให้บุคคลสามารถบังคับพฤติกรรมของตนเองได้

วินเซนต์ (Vincent. 1961 : 42 – 43) ได้ให้ความหมายของวินัยในตนเองว่า หมายถึง การที่บุคคลไม่ทำการใด ๆ อันจะเป็นผลให้เกิดความยุ่งยากแก่ตนในอนาคต หรือการไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวและสิทธิของผู้อื่น รวมทั้งการที่บุคคลนั้นกระทำการที่ตนไม่อยากจะทำ แต่การกระทำนั้นช่วยให้ความต้องการ และสิทธิของผู้อื่นได้รับการตอบสนอง หรือกระทำการอันเป็นผลให้ผู้นั้นประสบผลสำเร็จในอนาคต

พรพิมล เพ็ชรศรีทอง (2515 : 13) ให้ความหมายว่า ผู้ที่มีวินัยในตนเองหมายถึงผู้ที่ควบคุมตนเองได้ ทั้งในด้านอารมณ์ และพฤติกรรม ผู้มีวินัยแห่งตนจะเป็นบุคคลที่รู้จักกาลเทศะสนใจ และเอาใจใส่ต่อสังคม เป็นผู้มีระเบียบและปฏิบัติตาม

วิวาร์วัน มูลสถาน (2523 : 9) กล่าวว่า วินัยในตนเองหมายถึงความสามารถในการควบคุมอารมณ์ หรือพฤติกรรมของบุคคลด้วยอำนาจภายในของบุคคลนั้น ๆ เพื่อให้พฤติกรรมของตนเป็นไปตามที่มุ่งหวังและตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคมแม้จะมีสิ่งเร้าภายนอก เช่น

บุคคลอื่น หรือสิ่งเร้าภายในตนเอง เช่น อุปสรรคหรือความปรารถนาก็ตามก็ยังไม่เปลี่ยนแปลง พฤติกรรมหรืออารมณ์ของตนที่มุ่งหวัง

ก๊อต (ยุพดี เตชะอังสุร. 2525 : 16 ; อ้างอิงจาก Good. 1959 : 176) กล่าวถึงวินัยในตนเองว่า เป็นการบังคับ ควบคุมพฤติกรรมของบุคคล ไม่ใช่บังคับโดยอำนาจภายนอก หากหมายถึง บังคับโดยอำนาจภายในของบุคคลนั่นเอง และเป็นอำนาจอันเกิดจากการเรียนรู้ หรือยอมรับในคุณค่าอันใดอันหนึ่ง ซึ่งทำให้บุคคลสามารถบังคับพฤติกรรมของตนเองได้

วินเซนท์ (ยุพดี เตชะอังสุร. 2525 : 16 ; อ้างอิงจาก Vincent. 1961 : 42 – 43) ให้ความหมายของวินัยในตนเองว่า หมายถึงการที่บุคคลไม่ทำการใด ๆ อันจะเป็นผลให้เกิดความยุ่งยากแก่ตนในอนาคตหรือการไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัว และสิทธิของผู้อื่น รวมทั้งการที่บุคคลกระทำสิ่งที่ตนไม่อยากทำ แต่การกระทำนั้นช่วยให้ความต้องการ และสิทธิของผู้อื่นได้รับการตอบสนองหรือกระทำอันเป็นผลให้ผู้นั้นประสบผลสำเร็จในอนาคต

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524 : 2 – 3) กล่าวว่า วินัยในตนเองหมายถึง ความสามารถของบุคคลในการที่จะให้รางวัลตนเองเมื่อตนทำดี และลงโทษตนเองเมื่อตนทำชั่ว ซึ่งหมายถึงความสามารถในการควบคุม หรือความสามารถที่จะยับยั้งเป็นตัวของตัวเอง

กาญจนา มีพลัง (2532 : 9) กล่าวว่า ความมีวินัยแห่งตนหมายถึง ความสามารถในการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมให้เป็นไปตามความต้องการ และระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม โดยเกิดจากการสำนึกตัวขึ้นมาเอง อันจะก่อให้เกิดความเจริญแก่ตนเอง และต่อสังคม

สุทธิพงศ์ บุญผดุง (2541 : 7) ได้กล่าวว่าความมีวินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการควบคุมพฤติกรรมของตนให้เป็นไปตามที่ตนมุ่งหวังไว้ซึ่งต้องเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเจริญแก่ตนและผู้อื่น ได้แก่ การตรงต่อเวลา การรักษาคำพูด มีเหตุผล และมีความซื่อสัตย์

จากเอกสารต่าง ๆ ดังกล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า วินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์หรือพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่ตนมุ่งหวัง ซึ่งจะต้องเป็นไปตามกฎระเบียบของสังคม โดยเกิดจากความสำนึกตัวขึ้นมาเอง แม้จะมีสิ่งเร้าจากภายนอก เช่น บุคคลอื่นหรือสิ่งเร้าภายในตนเองเป็นอุปสรรค ก็ยังคงไม่เปลี่ยนแปลง พฤติกรรมที่มุ่งหวังไว้ ลักษณะของบุคคลที่มีวินัยในตนเอง

3.2 นักจิตวิทยา และนักการศึกษา หลายท่านได้กล่าวถึง ลักษณะของบุคคลที่มีวินัยในตนเองไว้ดังนี้

บาร์ช (Baruch. 1949 : 4 – 5) ได้กล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่มีวินัยในตนเอง ไว้ดังนี้

1. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
2. ปฏิบัติตามระเบียบของสังคม
3. มีความรับผิดชอบ

ออสซูเบล (Ausubel. 1965 : 459 – 460) ได้กล่าวว่าผู้ที่มีความมั่นใจในตนเองจะมีคุณลักษณะดังนี้

1. ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม
2. เชื่อมั่นในตนเอง
3. พึ่งตนเองได้
4. ควบคุมอารมณ์ได้
5. อุดหนุน

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2526 : 59 - 69) ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มีความมั่นใจในตนเองว่ามีลักษณะดังนี้

1. มีความสามารถควบคุมอารมณ์
2. มีความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ของสังคม
3. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
4. มีความรับผิดชอบสูง
5. มีความสามารถในการระลอบความต้องการ
6. สามารถคาดหวังผลกรรมที่จะเกิดขึ้นภายหลัง
7. มีการตั้งเป้าหมายเพื่ออนาคต

กาญจนา มีพลัง (2532 : 9) ได้กล่าวถึงบุคคลที่มีความมั่นใจในตนเอง ควรมีคุณลักษณะดังนี้

1. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
2. มีความตั้งใจ
3. มีความอดทน
4. มีลักษณะความเป็นผู้นำ
5. มีความซื่อสัตย์

พรณทิพย์ พันทอง (2534 : 7) ได้กล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่มีความมั่นใจในตนเองไว้ดังนี้

1. เคารพในสิทธิของผู้อื่น
2. มีระเบียบและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม
3. มีความตรงต่อเวลา
4. ยอมรับการกระทำของตนเอง

ณัฐพร สตาภรณ์ (2540 : 32) ได้กล่าวถึงบุคคลที่มีความมั่นใจในตนเองด้วยการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคมจะมีลักษณะดังนี้

1. เชื่อมั่นในตนเอง
2. ยอมรับผิด
3. ตั้งใจจริง
4. เป็นผู้นำ

5. อดทน

จากคุณลักษณะของผู้มีวินัยในตนเองที่กล่าวมาข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า บุคคลที่มีวินัยในตนเองจะมีลักษณะดังนี้

1. มีความรับผิดชอบ
2. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
3. ตรงต่อเวลา
4. มีลักษณะความเป็นผู้นำ
5. มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและผู้อื่น

3.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเกิด และพัฒนาการของวินัยในตนเอง

การควบคุมตนเอง หรือ ความมีวินัยในตนเองนี้มีความเกี่ยวข้องกับพัฒนาการของความรู้สึกผิดชอบหรือมโนธรรม (Conscience) และพัฒนาการของจริยธรรม (Moral concepts) อย่างมาก ถ้าบุคคลใดมีความรู้สึกผิดชอบเข้มแข็งจะไม่ทำความผิดแม้ในที่ลับตาผู้อื่น การพัฒนาของความรู้สึกผิดชอบนี้เริ่มมาตั้งแต่วัยเด็กเล็ก เด็กจะเรียนรู้จากพ่อแม่ว่าควรประพฤติปฏิบัติตนอย่างไร นอกจากนั้นทัศนคติของพ่อแม่จะแสดงให้เห็นว่าอะไรเป็นค่านิยม (Value) ของพ่อแม่ และจากการที่เด็กได้เลียนแบบ (Identify) ตนเองกับพ่อแม่ เด็กจะรับเอาค่านิยมของพ่อแม่ไปเป็นของตน ภายหลังจึงมีค่านิยมหรือมาตรฐานความประพฤติของผู้อื่นเข้ามาปนด้วย เด็กที่อยู่ในวัยเริ่มเข้าโรงเรียนมีค่านิยมแล้ว เมื่อทำบางสิ่งบางอย่างจะรู้สึกไม่สบายใจ บางสิ่งบางอย่างทำแล้วภูมิใจ คุณสมบัติที่สำคัญของความรู้สึกผิดชอบก็คือสามารถทำงานโดยที่เจ้าตัวไม่ปรารถนา โดยทำให้เกิดความรู้สึกผิดหรือละอายใจ แรกทีเดียวเด็กคำนึงถึงความถูกต้องเหมาะสม ความดีความเลวโดยอาศัยกฎและความมุ่งหวังที่ผู้ใหญ่ตั้งไว้เฉพาะสถานการณ์หรือการกระทำหนึ่ง ๆ ต่อมาเด็กจะค่อย ๆ รู้ที่จะตั้งมาตรฐานความประพฤติ และมีเหตุผลประกอบต่อความประพฤตินั้นด้วยตนเอง แต่การพัฒนาไปสู่การที่จะตั้งมาตรฐานความประพฤติได้ด้วยตนเองมักจะไม่น่าประหลาดใจ แม้เมื่อถึงขั้นเป็นผู้ใหญ่แล้วก็ตาม บางคนยังอาจมีหลักจริยธรรมที่เกิดจากการทำตามกฎของหมู่คณะ หรือความกลัวผลของการไม่กระทำตามกฎ ไม่ใช่เพราะศรัทธาที่เกิดขึ้นเอง (กาญจนา หาสิตะพันธ์. 2517 : 196 – 197)

ดอยล์ (Doyle. 1961 : 361) กล่าวว่าบิดามารดาที่มีวินัยในตนเองจะเป็นผู้ให้ตัวอย่างแก่เด็กทั้งในการกระทำ การพูด และความรู้สึก

เจอร์ซิลด์ (Jersild. 1968 : 165) มีความเห็นสอดคล้องกับดอยล์ว่าบิดามารดาเป็นผู้มีอิทธิพลในการสร้างวินัยให้กับเด็ก เขากล่าวว่าบิดามารดาจะต้องไม่ตามใจเด็ก การพัฒนาความรู้สึกผิดชอบ ซึ่งเป็นหนทางให้บุคคลเกิดการควบคุมตนเองจากภายใน (Inner Control) หรือเกิดวินัยในตนเองเป็นกระบวนการที่ค่อยเป็นค่อยไป ต้องอาศัยการแนะนำอบรมสั่งสอนจากผู้อื่นตั้งแต่เยาว์วัย ดังที่ โครว์ และ โครว์ (Crow & Crow. 1962 : 405) กล่าวว่า เด็กจะพัฒนาการบังคับตนเอง ได้โดยได้รับการแนะนำอย่างดีในวัยเด็กให้เขาเข้าใจบทบาททางสังคม และจาก

การดูแบบ และเลียนแบบอย่างปฏิบัติกันจะทำให้เด็กสามารถตระหนักถึงความจำเป็นในการทำตามสังคมเด็กจะได้รับความรู้เหล่านี้ไม่เฉพาะจากผู้ใหญ่เท่านั้น แต่ได้รับจากเพื่อนของเขาด้วย

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg)

ลักษณะทางจริยธรรมของบุคคลนั้นประกอบด้วยด้านต่างๆ ที่สำคัญคือ ความรู้เชิงจริยธรรม ความรู้สึกเชิงจริยธรรม พฤติกรรมเชิงจริยธรรม และเหตุผลเชิงจริยธรรม โคลเบอร์กเห็นว่าการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมแสดงให้เห็นถึงความเจริญทางจิตใจของบุคคลได้อย่างมีแบบแผน และได้แบ่งประเภทเหตุผลเชิงจริยธรรมออกเป็น 6 ประเภท หรือเรียกว่า ขั้นตอนการพัฒนาจริยธรรม ซึ่งรวมเป็น 3 ระดับ ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 1

ตาราง 1 เหตุผลเชิงจริยธรรม 6 ชั้น ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระดับ ตามทฤษฎีพัฒนาการ ทางจริยธรรม ของโคลเบอร์ก

ขั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	ระดับของจริยธรรม
ขั้นที่ 1 หลักการหลบหลีกการถูกลงโทษ (Obedience and Punishment Orientation) อายุ 2 – 7 ปี ขั้นที่ 2 หลักการแสวงหารางวัล (Naively egoistic Orientation) อายุ 7 – 10 ปี ขั้นที่ 3 หลักการทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ (Good boy Orientation) อายุ 10 – 13 ปี ขั้นที่ 4 หลักการทำตามหน้าที่ทางสังคม (Authority and Social Order) อายุ 13 – 16 ปี ขั้นที่ 5 หลักการทำตามคำมั่นสัญญา (Contractual Legalistic Orientation) อายุ 16 ปีขึ้นไป ขั้นที่ 6 หลักการยึดอุดมคติสากล (Conscience Orientation) ระดับผู้ใหญ่	1. ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (Reconvention Level) หมายถึงการตัดสินใจเลือกกระทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ตนเอง โดยไม่คำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้อื่น มุ่งหลบหลีกมิให้ตนถูกลงโทษทางกาย และเลือกการกระทำในสิ่งที่นำความพอใจมาให้ตนเท่านั้น 2. ระดับตามกฎเกณฑ์ (Conventional Level) หมายถึงการกระทำตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มย่อย ๆ ของตนหรือทำตามกฎหมายและศาสนา บุคคลในขั้นนี้ยังต้องการการควบคุมแต่ก็มีความสามารถในการเอาใจเขามาใส่ใจเราในขั้นที่ 3 บุคคลยังไม่เป็นตัวของตัวเองชอบคล้อยตามผู้อื่นในขั้น 4 บุคคลรับบทบาทของตนในสังคม 3. ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (Post Conventional Level) หมายถึงการตัดสินใจขัดแย้งต่าง ๆ ด้วยการนำมาคิด ตรึกตรอง ช่างใจโดยตนเอง แล้วตัดสินใจไปตามแต่ว่าจะเห็นความสำคัญของสิ่งใดมากกว่ากัน ขั้นที่ 5 คือเห็นความสำคัญของคนหมู่มากไม่ทำตนขัดสิทธิของผู้อื่น ขั้นที่ 6 ซึ่งสูงสุดแสดงการมีความรู้สากล นอกเหนือจากกฎเกณฑ์

ที่มา : ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2524 : 29 – 30.

พัฒนาการทางจริยธรรมทั้ง 6 ชั้นของโคลเบอร์ก ในแง่ของสติปัญญาและการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม จะพบว่าขั้นต้นสติปัญญาและการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมจะมีน้อยมาก แต่จะค่อย ๆ เพิ่มขึ้นตามอายุและพัฒนาการไปจนถึงขั้นสูงสุดของพัฒนาการทางจริยธรรม และพบได้น้อยคนเช่นกัน ปัจจัยที่จะบังคับให้การเกิดการพัฒนาทางจริยธรรมไม่ถึงขั้นสูงสุดนั้นมาจากอิทธิพลทางสังคมที่มีข้อบังคับที่เข้มงวด ไม่เปิดโอกาสให้เป็นอิสระทางความคิด และการกระทำจึงไม่เกิดโอกาสในการฝึกหัดการมีเหตุผล รวมทั้งการเคารพตนเอง สังคมมีการปิดกั้นความคิดรวมถึงวิธีปฏิบัติของบุคคลในสังคมอื่นๆ จนไม่สามารถเข้าไปได้ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2524 : 19)

จากทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมส่วนใหญ่เชื่อกันว่า จริยธรรมจะพัฒนาตามลำดับขั้นและการพัฒนาทางจริยธรรมจะได้รับการเรียนรู้ทางสังคม และผลักดันให้บุคคลพัฒนาไปตามขั้นตอนในทิศทางเดียวกันเสมอ

3.4 การปลูกฝังและการส่งเสริมวินัยในตนเอง

สำหรับลักษณะการเรียนการสอน ที่มุ่งจะปลูกฝังให้นักเรียนมีวินัยในตนเองนั้น กาญจนา หาสิตะพันธ์ (2517 : 203 – 204) ได้เสนอข้อควรปฏิบัติของครูตามหลักประชาธิปไตย ที่สอดคล้องกับการปลูกฝังให้นักเรียนมีวินัยในตนเองดังต่อไปนี้

3.4.1 ครูควรใช้วิธีแนะแนวทางนักเรียน ซึ่งอาจแสดงให้เห็นว่าครูเชื่อในคุณค่าของนักเรียน แทนที่จะใช้วิธีการซึ่งเป็นการดูถูกความมั่นใจในตัวเอง

3.4.2 ครูพิจารณาเหตุการณ์ที่ละเหตุการณ์ เมื่อมีการกระทำผิดทางวินัยขึ้น พิจารณาความต้องการ และประวัติชีวิตของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดนั้น จะไม่มีการลงโทษ เพื่อให้เป็นตัวอย่างแก่กลุ่ม แต่จะให้มีการเรียนรู้ เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลที่กระทำผิดนั้น

3.4.3 จัดโรงเรียนและห้องเรียนให้มีบรรยากาศเต็มไปด้วยความเคารพและเชื่อถือกัน

3.4.4 ครูยอมรับเด็กทุกคน ซึ่งจะช่วยให้เด็กเกิดความสบายใจในลักษณะของตน ที่ต่างจากเพื่อทุกคน

3.4.5 ช่วย让孩子เข้าใจเหตุผลของมาตรฐานและกฎต่าง ๆ และให้เห็นผลของพฤติกรรมของตน ครูบอกขอบเขตกว้าง ๆ ของพฤติกรรม ซึ่งเป็นที่ยอมรับของสังคมต่อจากนั้น ให้เด็กช่วยวางกฎเอง

3.4.6 ครูช่วยให้เด็กรู้จักการปกครองตนเอง โดยให้วางโครงการกิจกรรมของตนเอง จัดเครื่องใช้ในชั้น และประดับตกแต่งห้อง เด็กโตขึ้นจะค่อย ๆ รับภาระในการปกครองตนเองให้มากขึ้น

บุญชม ศรีสะอาด (2528 : 111) กล่าวถึง คุณค่าของการมีวินัยในตนเองไว้ ดังนี้

1. วินัยในตนเองช่วยสร้างและรักษาไว้ซึ่งสภาพการณ์อันจำเป็นต่อความเจริญก้าวหน้าของสังคม

2. วินัยในตนเองเป็นเครื่องปลูกฝังการรู้จักควบคุมตนเองที่ละน้อยจะได้เป็นนิสัยติดตัวไปกายหน้า

ศุสิทธิ์ นิมิตรกุล (2521 : 63) กล่าวว่า วินัยในตนเองจะเกิดขึ้นได้โดยการสอนในโรงเรียน การสอนของครูนั้นควรจะต้องมีกิจกรรมที่ส่งเสริมการทำงานเป็นหมู่คณะ และทำงานด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนรู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเอง มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน อันการฝึกฝนความมีวินัยแห่งตนแก่ผู้เรียนให้เกิดสะสมเพิ่มมากขึ้น

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นชี้ให้เห็นว่า ความมีวินัยในตนเองจะทำบุคคลมีนิสัยและบุคลิกภาพถูกต้องดีงามเหมาะสมสามารถพัฒนาตนและประเทศชาติให้เกิดการพัฒนา

3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความมีวินัยในตนเอง

งานวิจัยในประเทศ

กรุณา กิจยั่น (2517 : 79) ได้ศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างความมีวินัยแห่งตน ความเชื่ออำนาจภายใน ภายนอกตน และคุณธรรมแห่งพลเมืองดี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 300 คน พบว่า คุณธรรมแห่งพลเมืองดีและความเชื่ออำนาจภายในตนเองมีความสัมพันธ์เป็นเส้นตรง ในทางบวกกับความมีวินัยแห่งตนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ภัทรา นิคมานนท์ (2517 : 48 – 50) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อการถือศีลห้า ความรู้สิทธิรับผิดชอบ วินัยในตนเองความเกรงใจ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับที่ วรณวิภา ทองงอก (2517 : 9) กล่าวไว้ว่า วินัยในตนเองเป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งที่ทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในการทำงานและการเรียน เนื่องจากมีความตั้งใจจริง มุ่งมั่นพยายามนั่นเอง

ศุสิทธิ์ นิมิตรกุล (2521 : 63) ได้ศึกษาเรื่องความมีวินัยแห่งตน กล่าวว่า ความมีวินัยแห่งตนจะเกิดขึ้นได้โดยการเรียนการสอนในโรงเรียน การสอนของครูนั้นควรจะมีกิจกรรมที่ส่งเสริมการทำงานเป็นหมู่คณะ และทำงานด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนรู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเอง มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน อันเป็นการฝึกฝนความมีวินัยแห่งตน แก่ผู้เรียนให้เกิด สะสมเพิ่มมากขึ้น

ชวลี นาคทัต (2524 : 40 – 44) ได้ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลกระบวนการกลุ่มต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความมีวินัยแห่งตนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ใช้เวลาทดลอง 20 คาบ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วย การสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ และนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนปกติมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ มีความมีวินัยแห่งตนต่างจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความมีวินัยแห่งตนของนักเรียนกลุ่มทดลองแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ยุพดี เตชะอังสุ (2525 : 42 – 44) ได้ทดลองใช้การขีดหนึ่งตะลุงเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านวินัยแห่งตน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 40 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 20 คน กลุ่มทดลองได้รับความรู้ด้านการขีดหนึ่งตะลุง กลุ่มควบคุมได้รับความรู้เป็นข้อสนเทศ ใช้เวลาทดลอง 5 ครั้ง ผลการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ความมีวินัยแห่งตนของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม

ลัดดาวรรณ ณ ระนอง (2525 : 56) ได้ศึกษาผลการทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มในการพัฒนา ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2524 จำนวน 28 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 14 คน และกลุ่มควบคุม 14 คน กลุ่มทดลองใช้ฝึกกิจกรรมกลุ่ม กลุ่มควบคุมสอนตามปกติ ผลการวิจัย ที่ระดับ .01 และนักเรียนในกลุ่มทดลอง มีพัฒนาการความมีวินัยในตนเองสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยในต่างประเทศ

บาร์ช (Baruch. 1949 : 4 – 5) ได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางในการฝึกวินัยให้กับเด็ก โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นเด็กวัยรุ่นที่กำลังเรียนอยู่ในโรงเรียนโบรดอกส์ (Broadoaks School of Education) และที่วิทยาลัยวิทเทียร์ (Whittier College) กับพ่อแม่ และครูของเด็ก จำนวน 1,000 คน ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย ผลการวิจัยพบว่าเด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง จะมีความสามารถในการควบคุมตนเอง มีความรับผิดชอบและสามารถแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

มุสเสน (Mussen. 1968 : 335 – 341) ศึกษาพบว่า การฝึกวินัยโดยการให้เหตุผล และให้ความรักเป็นการฝึกวินัยที่ได้ผลดีที่สุด และช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางสมองของเด็ก เพราะช่วยให้เด็กเข้าใจเหตุผลหรือมาตรฐานสังคมที่พ่อแม่ต้องการ วิธีนี้จะช่วยให้เด็กมีวินัยในตนเองสูงขึ้น ซึ่งมุสเสน (Mussen. 1968 : 513 – 514) ให้ข้อคิดว่า การฝึกวินัยโดยการให้เหตุผลการให้ความรัก และส่งเสริมพัฒนาการความรับผิดชอบ ควรใช้จนกว่าเด็กจะเลิกกระทำพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา เพราะเป็นการกระตุ้นให้เด็กยอมรับอย่างแท้จริงว่าการกระทำของเขาไม่เหมาะสม

วิกกินส์ (Wiggins. 1971 : 2899) ได้อ้างถึงการศึกษาของโกซ์ (Gough) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเอง พบว่า ผู้มีวินัยในตนเองสูงจะมีความรับผิดชอบมาก มีความวิตกกังวลน้อย มีความอดทน มีเหตุผลของตนเองมีความยืดหยุ่นในความคิด และมีพฤติกรรมที่สังคมยอมรับ และยังพบว่าโดยทั่วไปจะมีสุขภาพสมบูรณ์ดีกว่าผู้ที่ขาดความมีวินัยในตนเอง

ไบรอันท์ (Bryant. 1972 : 4854 – A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนที่มีความเชื่อแตกต่างกัน โดยให้ครูบรรยายลักษณะของนักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน กับนักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตนกลุ่มละ 20 คน ครูอธิบายว่านักเรียน

ที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนจะมีวินัยมากกว่าปรับตัวได้ดีกว่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีความอดทนมากกว่านักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตน

ไวสเฟลด์ (Weisfeld. 1974 : 1930 – B) ได้ศึกษารูปแบบการคิดเกี่ยวกับการพัฒนา วินัย เครื่องมือที่ใช้คือ แบบทดสอบวัดความมีวินัยของเด็กเป็นรูปภาพสถานการณ์ 36 ภาพ ตัวอย่างเป็นบิดา 27 คน มารดา 27 คน โดยสุ่มออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มแรกเป็นกลุ่มที่มีเด็กเป็นเด็กปกติ กลุ่มที่ 2 เป็นเด็กกลุ่มที่มีปัญหาทางอารมณ์ กลุ่มที่ 3 เป็นเด็กกลุ่มที่มีความเจริญทางสมองช้าโดยให้บิดามารดาของเด็กดูรูปภาพแล้วให้จัดอันดับความต้องการของตนเองที่ต้องการเกี่ยวกับการควบคุมวินัยของเด็ก จากตัวเลือก 6 อันดับ ผลจากการศึกษาพบว่า บิดามารดามีแนวโน้ม ในการควบคุมวินัยของเด็กมากขึ้น เมื่อเด็กโตมากขึ้นโดยไม่คำนึงถึงสภาพความสามารถทางสมอง หรือวุฒิภาวะทางอารมณ์เลยอาจจะกล่าวได้ว่า ระดับอายุมีความสัมพันธ์กับการมีวินัยในตนเอง หรือระดับชั้นเรียนต่างกันน่าจะทำให้เด็กมีวินัยในตนเองต่างกันด้วย

ไซต์แมน และดามอน (Saiman & Damon. 1975 : 712 – 716) ได้ทดลองใช้ฟิล์มสตริป ที่มีเสียงประกอบเสนอเรื่องราวในการสอนร่วมกับการอภิปรายปัญหาจริยธรรมของเด็กนักเรียนเกรด 2 พบว่ามีผลในการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้นกว่าการใช้ฟิล์มสตริป นั่นก็คือ การใช้สื่อเสนอเรื่องราวปัญหาให้เด็กเข้าใจง่ายขึ้นเป็นสาเหตุช่วยให้มีการเปลี่ยนแปลงจริยธรรมได้ และนับว่าจำเป็นสำหรับการสอนจริยธรรมในระดับประถมศึกษา

จากเอกสารงานวิจัยดังกล่าวมาจะเห็นได้ว่า คนในสังคมจะต้องเป็นผู้มีระเบียบวินัย โดยเฉพาะวินัยในตนเอง มีความสำนึกในขอบเขตของสิทธิ หน้าที่ของตนเองและผู้อื่น รู้ว่าสิ่งใดควรและไม่ควรไม่ใช้สิทธิและเสรีภาพเกินขอบเขต ซึ่งเป็นการก้าวท้าวสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม

4.1 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ต้องเรียนตลอด 12 ปีการศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 1 – 51) เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ประกอบมาจากหลายแขนงวิชา โดยการนำวิทยาการแขนงวิชาต่าง ๆ ในสาขาสังคมศาสตร์มาหลอมรวมเข้าด้วยกันเป็น 5 สาระ ได้แก่

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 – 2549)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กำหนดวัตถุประสงค์ในการพัฒนาการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติว่าให้สามารถพัฒนาคนอย่างรอบด้านและสมดุล เพื่อเป็นฐานหลักของการพัฒนาสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคม คุณธรรมภูมิปัญญาและการเรียนรู้โดยมุ่งพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อสร้างเสริมความรู้ ความคิด ความประพฤติและคุณธรรมของคน ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้และการเรียนรู้ของคนและสังคมไทย

4.2 ความสำคัญของกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ในการเรียนการสอนสังคมศึกษา ไม่ได้มุ่งให้ผู้เรียนให้เรียนรู้ในศาสตร์ทางด้านสังคมทุกสาขา เพื่อจุดประสงค์พัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาการเฉพาะสาขาแต่อย่างใด แต่เป็นการเรียนรู้เพื่อให้มนุษย์สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณภาพของประเทศชาติ (สมบุรณ์ ชิตพงศ์. 2523 : 7 - 8) นอกจากนี้ วิชาสังคมศึกษายังเป็นวิชาที่ว่าด้วยความสัมพันธ์กันระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางสังคม ดังนั้นจึงเน้นหนักให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพของสังคมที่ตนดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างเหมาะสมวิชาสังคมศึกษาเป็นการสอนเด็กให้เรียนรู้ถึงกฎเกณฑ์ของสังคม ฝึกการปฏิบัติจนเกิดทักษะของผู้เรียนที่จะไปอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

4.3 ทักษะจำเป็นที่ควรฝึกให้ผู้เรียนที่เรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ประนอม เดชชัย (2521 : 79 – 81) ให้ทัศนะเกี่ยวกับทักษะต่าง ๆ ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนในวิชาสังคมศึกษา ไว้ดังนี้

1. ทักษะในการอ่าน (Reading Skill) เป็นทักษะพื้นฐานของวิชาสังคมศึกษา เช่น การอ่านและการตีความ การอ่านเพื่อจับใจความ การจัดหัวข้อเรื่อง และการบันทึกย่ออ่านเพื่อเก็บความคิดรวบยอดในเรื่องที่อ่าน เป็นต้น
2. ทักษะในการคิด (Thinking Skill) ฝึกการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณพิจารณาอย่างมีเหตุผล รู้ว่าอะไรคือข้อเท็จจริง หรือเป็นความเห็นซึ่งการฝึกฝนให้มีความคิดเห็นแบบนี้ช่วยให้เลือกและรู้จักตัดสินใจ
3. ทักษะในการค้นคว้าวิจัย (Research Skill) คือ การฝึกค้นคว้าแสวงหาข้อมูลจากการอ่าน การฟัง ตลอดจนการฝึกใช้หนังสือคู่มือ และสารานุกรมเพื่อสรุปและนำเสนอโดยวิธีต่าง ๆ เช่น เขียนรายงาน เสนอรายงานปากเปล่า เป็นต้น
4. ทักษะการใช้แผนที่และลูกโลก (Map and Globe Skill) เป็นการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ทางวิชาสังคมศึกษา เพื่อให้รู้จักอ่านแผนที่และการใช้ลูกโลกเข้าใจถึงอิทธิพล

ความสัมพันธ์ระหว่างที่ตั้ง มาตรฐาน ละติจูด ลองจิจูด การเข้าใจสิ่งเหล่านี้เป็นประโยชน์ ในการดำรงชีวิตได้เป็นอย่างดี

5. ทักษะการใช้และเข้าใจสิ่งพิมพ์ที่เรียนเป็นกราฟ (Graphing Skill) เป็นการฝึก เพื่อให้เข้าใจ และสามารถอ่านหรือแปลความหมายจากสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์ที่ใช้ประกอบ หรือ แทนคำอธิบายได้ เช่น รูปภาพ ตาราง แผนภูมิ เป็นต้น

6. ทักษะในการทำงานกลุ่ม (Group Work Skill) คือ ทักษะในการทำงานร่วมกัน ทำกิจกรรมร่วมกัน เป็นต้น

7. ทักษะในการเกิดความรู้ขั้นปัญญา (Intellectual Skill) เป็นทักษะที่ลึกซึ้ง กว่าความรู้ปฏิกิริยธรรมดา คือ เกิดทักษะในการคิดแก้ปัญหา ค้นคว้า และคิดสร้างสรรค์ ให้เกิดความรู้ใหม่สามารถประดิษฐ์สิ่งใหม่อันเป็นประโยชน์ยิ่งขึ้นต่อไป

8. ทักษะในการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคม (Social Skill) เป็นทักษะที่นำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันสามารถปฏิบัติตนให้อยู่ในสังคมได้อย่างถูกต้อง สะดวกสบาย เช่น การปฏิบัติ งานในสังคม มารยาททางสังคม การแต่งกาย การรู้จักคำนิยมในสังคม มีความรู้กฎระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมาย และความต้องการของสังคม ตลอดจนปรับตัวให้เข้ากับสภาวะแวดล้อม ทางสังคมเนื่องจากสภาพทางสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา นักการศึกษาจึงพยายาม เปลี่ยนแนวความคิดของการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับวิถีการดำรงชีวิตของผู้เรียนให้มากขึ้น

4.4 ด้านเจตคติและค่านิยม

กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จะช่วยพัฒนาเจตคติ และค่านิยมเกี่ยวกับ ประชาธิปไตยและความเป็นมนุษย์ เช่น รู้จักตนเอง พึ่งตนเอง เชื่อสัจยสุจริต มีวินัย มีความ กตัญญู รักเกียรติภูมิแห่งตน มีนิสัยในการเป็นผู้ผลิตที่ดี มีความพอดีในการบริโภค เห็นคุณค่า ของการทำงาน รู้จักคิดวิเคราะห์ การทำงานเป็นกลุ่ม เคารพสิทธิของผู้อื่น เสียสละเห็นแก่ ประโยชน์ส่วนรวม มีความผูกพันกับกลุ่ม รักท้องถิ่น รักประเทศชาติ เห็นคุณค่าอนุรักษ์ และ พัฒนาศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ศรัทธาในหลักธรรมของศาสนา และการปกครองของ ศาสนา และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

4.5 ด้านการจัดการและการปฏิบัติ

กิจกรรมการเรียนในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จะช่วยให้ผู้เรียน เกิดทักษะในการทำงานกลุ่ม สามารถนำความรู้ ทักษะ ค่านิยม และเจตคติที่ได้รับการอบรม บ่มนิสัยมาใช้ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของผู้เรียนได้

จากความสำคัญของกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม นอกจากจะช่วยให้ ผู้เรียนมีความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม ทั้งทางธรรมชาติ และสังคม วัฒนธรรม มีทักษะกระบวนการต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจอย่างรอบคอบ ในการดำเนินชีวิต และมีส่วนร่วมในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาในฐานะพลเมืองดีแล้ว ยังช่วยให้ นำความรู้ทางจริยธรรม หลักธรรมทางศาสนา มาพัฒนาตนเอง และสังคมได้ ทำให้

ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

4.6 กระบวนการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมต้องจัดให้เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของผู้เรียนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมจัดการเรียนรู้ของตนเอง พัฒนาและขยายความคิดของตนเองจากความรู้ที่เรียน ดังนั้น ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมนั้นขึ้นอยู่กับพิจารณาองค์ประกอบของกระบวนการเรียนการสอนมาจัดให้สัมพันธ์กัน ซึ่งวิธีสอนแบบต่าง ๆ จำเป็นต้องจำแนกตามเป้าหมายและอาจผสมผสานวิธีการสอนอื่น ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์และการเรียนรู้

1. จัดการเรียนการสอนที่มีความหมาย โดยเน้นแนวคิดที่สำคัญ ๆ ที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ทั้งในและนอกโรงเรียนได้ เป็นแนวคิด ความรู้ที่คงทน ยั่งยืน มากกว่าที่จะศึกษาในสิ่งที่เป็นเนื้อหาหรือข้อเท็จจริงที่มากมายกระจัดกระจายแต่ไม่แก่นสาร ด้วยการจัดกิจกรรมที่มีความหมายต่อผู้เรียนและด้วยการประเมินผลที่ทำให้ผู้เรียนต้องใส่ใจในสิ่งที่เรียน เพื่อแสดงให้เห็นว่าเขาได้เรียนรู้และสามารถทำอะไรได้บ้าง

2. จัดการเรียนการสอนที่บูรณาการ การบูรณาการตั้งแต่หลักสูตร หัวข้อที่จะเรียน โดยเชื่อมโยงเหตุการณ์ พัฒนาการต่าง ๆ ทั้งในอดีตและปัจจุบันที่เกิดขึ้นในโลกเข้าด้วยกัน บูรณาการความรู้ ทักษะค่านิยม และจริยธรรมลงสู่การปฏิบัติจริงด้วยการใช้แหล่งความรู้ สื่อและเทคโนโลยีต่าง ๆ และสัมพันธ์กับวิชาต่าง ๆ

3. จัดการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนา ค่านิยม จริยธรรม จัดหัวข้อหน่วยการเรียนรู้ที่สะท้อนค่านิยม จริยธรรม ปทัสถานในสังคม การนำไปใช้จริงในการดำเนินชีวิต ช่วยผู้เรียนให้ได้คิดอย่างมีวิจารณญาณ ตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ ยอมรับและเข้าใจในความคิดเห็นที่แตกต่างไปจากตนและรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม

4. จัดการเรียนการสอนที่ท้าทาย คาดหวังให้ผู้เรียนได้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ทั้งในส่วนตนและการเป็นสมาชิกกลุ่ม ให้ผู้เรียนใช้วิธีการสืบเสาะ จัดการกับการเรียนรู้ของตนเอง ใส่ใจ และเคารพในความคิดของผู้เรียน

5. จัดการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติ ให้ผู้เรียนได้พัฒนาความคิด ตัดสินใจ สร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเองจัดการตัวเองได้ มีวินัยในตนเองทั้งด้านการเรียนและการดำเนินชีวิต เน้นการจัดกิจกรรมที่เป็นจริง เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้ ความสามารถไปใช้ในชีวิตจริง

4.7 คุณภาพของผู้เรียน จากกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะกระบวนการ มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ถึงประสงค์ รวมทั้งได้แสดงบทบาทและความรับผิดชอบทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่อสภาพแวดล้อม

จากองค์ประกอบดังกล่าว จึงทำให้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีจุดเน้นในการสร้างคุณภาพของผู้เรียน ดังนี้

1. ยึดมั่นในหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ สามารถนำหลักธรรมคำสอนไปใช้ปฏิบัติในการอยู่ร่วมกันได้ เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาตนเอง อยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคมส่วนรวม

2. ยึดมั่น ศรัทธาและธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ปฏิบัติตามกฎหมาย ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมไทย รวมทั้งถ่ายทอดสิ่งที่ดีงามไว้เป็นมรดกของชาติเพื่อสันติสุข ของสังคมไทยและสังคมโลก

3. มีความสามารถในการบริหารจัดการทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ และสามารถนำหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ภาควุฒิจำนองความเป็นไทย ทั้งในอดีตและปัจจุบัน สามารถใช้วิธีการประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ และนำไปสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้

5. มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีงามระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม เป็นผู้สร้างวัฒนธรรม มีจิตสำนึก อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

จากคุณภาพของผู้เรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สรุปได้ว่าต้องการให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่เหมาะสมกับคนไทยและเป็นพลเมืองดีของชาติ ใช้ชีวิตในสังคมอย่างสันติมีดุลยภาพโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย และรู้เท่าทันต่อสังคมโลกเพื่อสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างสันติสุข

4.8 การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

สุนันท์ สลโกสม (2545 : 5) กล่าวถึงหลักการประเมินผลที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner – Centered Assessment) ว่าจุดมุ่งหมายเบื้องต้นของการประเมินผู้เรียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ การกำหนดมาตรฐานและการออกแบบระบบการประเมินควรเป็นผลที่เกิดจากการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถที่แท้จริงออกมา และสะท้อนให้เห็นถึงแรงจูงใจและความตั้งใจในการเรียนรู้ พร้อมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักกำกับดูแลและประเมินการเรียนรู้ด้วยตนเอง คือ

1. การวัดความรู้ ทักษะกระบวนการและยุทธศาสตร์ที่ประเมินสอดคล้องตามที่นักเรียน ใช้ในกระบวนการเรียนรู้ ตามหลักสูตรและตามประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน

2. การประเมินและการตัดสินผลการเรียนใช้ข้อมูลจากผลการสอบแบบทดสอบมาตรฐานประกอบกับผลการเรียนรู้ระหว่างเรียนที่เป็นพฤติกรรมในแผนการเรียนรู้ การปฏิบัติงานและผลงานของผู้เรียน

3. การประเมินผลควรอาศัยข้อมูลจากการปฏิบัติภาระงานที่มอบหมายให้นักเรียน ปฏิบัติในที่สอดคล้องกับงานที่เป็นสภาพจริง และสอดคล้องกับหลักสูตรและแผนการเรียนรู้

ในชั้นเรียน

4. การประเมินในชั้นเรียนควรกระทำอย่างต่อเนื่อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลระยะยาวสำหรับใช้เป็นหลักฐานการพัฒนาและความก้าวหน้าของผู้เรียนเป็นรายบุคคล

5. การประเมินควรจะรวมถึงการวัดแรงจูงใจ เจตคติ และจิตพิสัยของผู้เรียนต่อการเรียน

6. การประเมินต้องเป็นธรรมกับผู้เรียนทุกคน โดยไม่มีความลำเอียงทางพื้นฐานทางวัฒนธรรมภาษา เชื้อชาติ เพศ และภูมิหลังทางผลสัมฤทธิ์

7. การวัดผลจากการปฏิบัติงานของผู้เรียน และผลการสอบวัด ผู้สอนต้องพิจารณาคำตอบที่เป็นไปได้และสมเหตุสมผล และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการทำงานที่ผิดพลาด หรือการสอบที่บกพร่องนั้น

8. การประเมินควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกความรู้ ความเข้าใจทักษะกระบวนการที่สร้างสรรค์และเป็นอิสระ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ดังลักษณะที่กล่าวเบื้องต้น ได้เน้นให้เห็นถึงการสร้างสมในเรื่องของค่านิยมจิตพิสัยที่จำเป็นในการมีระเบียบ มีความรับผิดชอบ ในหน้าที่และก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ดีงาม และสามารถสร้างสรรค์วิถีของการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วยตนเอง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าและขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ
3. การดำเนินการทดลอง
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพุทธจักรวิทยา แขวงสี่พระยา เขตบางรัก จังหวัดกรุงเทพมหานคร ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 5 ห้องเรียน มีนักเรียนรวม 150 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพุทธจักรวิทยา ตำบลสี่พระยา อำเภอบางรัก จังหวัดกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 2 ห้องเรียน ซึ่งได้โดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) สุ่มโดยการจับฉลาก 5 ห้องเรียนมา 2 ห้องเรียน รวม 48 คน แล้วจับฉลากอีกครั้งเพื่อเลือกกลุ่มว่า กลุ่มใดเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2

กลุ่มทดลองที่ 1 จำนวน 24 คน ได้รับการสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที่

กลุ่มทดลองที่ 2 จำนวน 24 คน ได้รับการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้การสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที่
2. แผนการจัดการเรียนรู้การสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
4. แบบวัดความมีวินัยในตนเอง

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้การสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที

1.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 4 (ม.4 – ม.6) เพื่อนำมาใช้ในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ในการกำหนดผลการเรียนที่คาดหวังรายภาค สาระการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ เวลาเรียน และแผนการจัดการเรียนรู้

1.2 ศึกษาหลักการการสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ

1.3 นำหน่วยการเรียนรู้มาสร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบการสอนเทคนิค ที่ จี ที จำนวน 20 ชั่วโมง ซึ่งประกอบด้วย

1.3.1 สาระสำคัญ

1.3.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

1.3.3 สาระการเรียนรู้

1.3.4 กระบวนการเรียนรู้

1.3.5 การวัดและประเมินผล

1.3.6 แหล่งการเรียนรู้

1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านพิจารณาตรวจแก้ไขความเหมาะสมและความถูกต้องของสาระการเรียนรู้และการจัดกระบวนการเรียนรู้ในด้านการใช้ภาษาให้มีความชัดเจนเหมาะสมเข้าใจง่ายขึ้นตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพุทธจักรวิทยา แขวงสีพระยา เขตบางรัก จังหวัดกรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน เพื่อหาความเหมาะสมในระยะเวลาของกิจกรรมในขั้นตอนกระบวนการเรียนรู้กับเวลาที่กำหนดแล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้นก่อนนำไปทดลองจริง

1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้การสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที ไปสอนเพื่อการศึกษาวิจัยต่อไป

2. แผนการจัดการเรียนรู้การสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง

2.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 4 (ม.4 – ม.6) เพื่อนำมาใช้ในการกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายภาคสาระการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ เวลาเรียน และแผนการจัดการเรียนรู้

2.2 ศึกษาหลักการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง และงานวิจัยตลอดจนขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ

2.3 นำหน่วยการเรียนรู้มาสร้างแผนการจัดการการเรียนรู้แบบการสอนเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง จำนวน 20 ชั่วโมง ซึ่งประกอบด้วย

2.3.1 สารสำคัญ

2.3.2 จุดประสงค์การเรียนรู้

2.3.3 สารการเรียนรู้

2.3.4 กระบวนการเรียนรู้

2.3.5 การวัดและประเมินผล

2.3.6 แหล่งการเรียนรู้

2.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านพิจารณาตรวจสอบแก้ไขความเหมาะสมและความถูกต้องของสารการเรียนรู้และการจัดกระบวนการเรียนรู้ในด้านการใช้ภาษาให้มีความชัดเจนเหมาะสมเข้าใจง่ายขึ้นตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

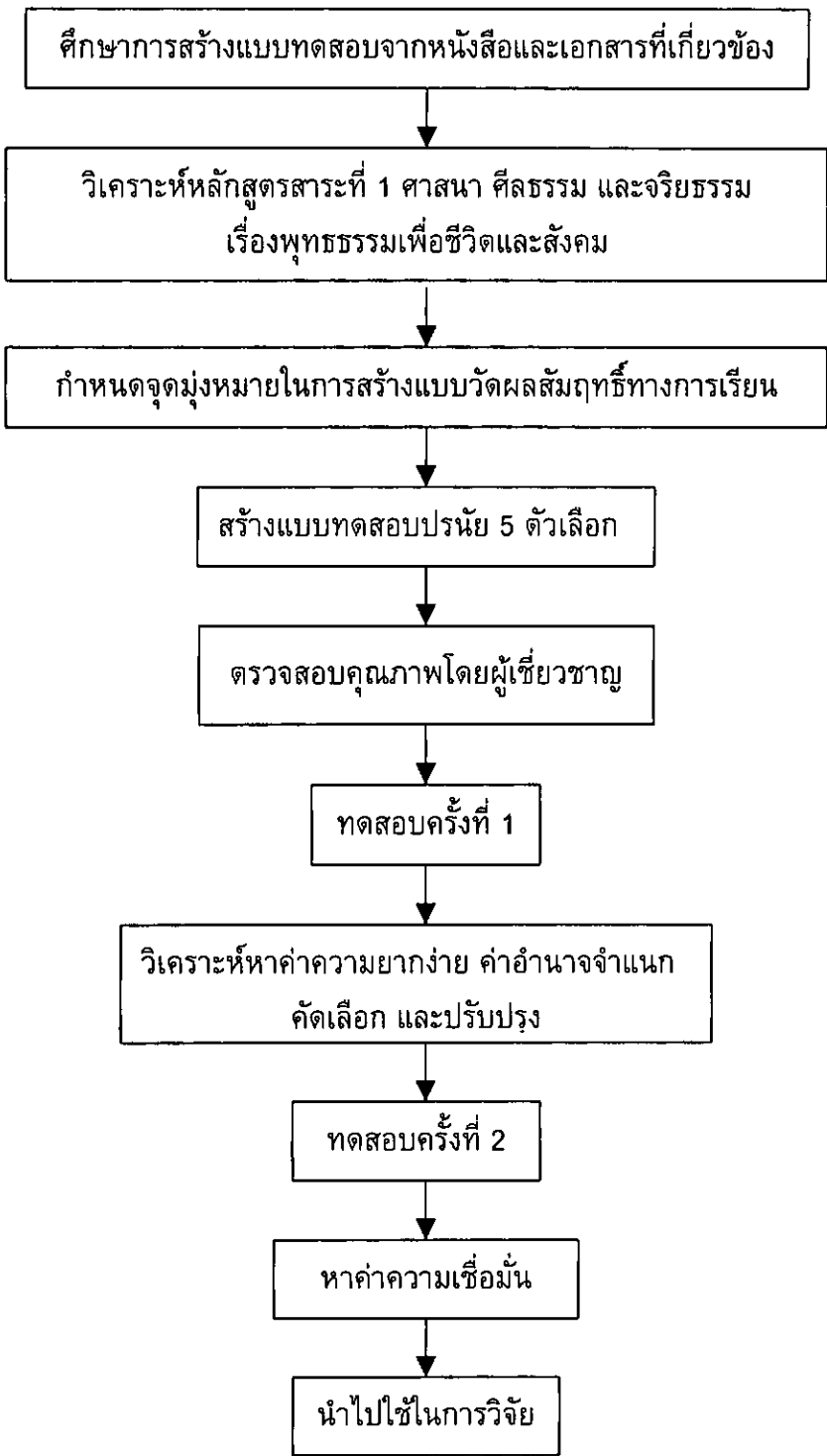
2.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพุทธจักรวิทยา แขวงสีพระยา เขตบางรัก จังหวัดกรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน เพื่อหาความเหมาะสมในระยะเวลาของกิจกรรมในขั้นตอนกระบวนการเรียนรู้กับเวลาที่กำหนดแล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้นก่อนนำไปทดลองจริง

2.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้การสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่างไปสอนเพื่อการศึกษาวิจัยต่อไป

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งผู้วิจัยสร้าง
มีลำดับขั้นตอนดังภาพประกอบนี้

ภาพประกอบ 6 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.1 ศึกษาการสร้างแบบทดสอบ จากหนังสือเทคนิคการวัด และประเมินผล การเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาของ สมบูรณ์ ชิตพงศ์ (2523 : 1 – 140) และเทคนิค การเขียนข้อสอบของ ชวาล แพรัตกุล (2522 : 1 – 40)

3.2 ทำการวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้ในส่วนที่เกี่ยวกับสาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ในมาตรฐานช่วงชั้นที่ 4 (ม.4 – ม.6) โดยผู้วิจัยกับนิสิตปริญญาโท เอก การมัธยมศึกษา (การสอนสังคม) และอาจารย์ผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 3 ท่าน ร่วมกันทำการวิเคราะห์หลักสูตรและสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตรจากหน่วย การเรียนรู้และพฤติกรรมที่ต้องการวัดตามหลักของบลูม (Bloom, 1956 : 48 – 50) เป็นเกณฑ์ ในการกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการวัดจากหน่วยการเรียนรู้และจำนวนข้อสอบของแบบทดสอบ

3.3 จำแนกจุดมุ่งหมายการศึกษาออกเป็นพฤติกรรมโดยจำแนกจุดมุ่งหมาย ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ประกอบด้วยพฤติกรรมที่ต้องการวัด 5 ด้านคือ

3.3.1 ความรู้ความจำ

3.3.2 ความเข้าใจ

3.3.3 การนำไปใช้

3.3.4 การวิเคราะห์

3.3.5 การสังเคราะห์

3.3.6 การประเมินค่า

3.4 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตามหน่วยการเรียนรู้ที่ใช้ใน การทดลองโดยยึดหลักเกณฑ์ตามผลวิเคราะห์หลักสูตรแบบทดสอบที่สร้างเป็นแบบปรนัย 5 ตัวเลือกโดยให้ครอบคลุมเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ที่สอนจำนวน 100 ข้อ

3.5 นำแบบทดสอบไปให้ผู้เชี่ยวชาญในด้านการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และการวัดผลจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ในหน่วยการเรียนรู้และความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง โดยนำไปเปรียบเทียบกับตารางวิเคราะห์ หลักสูตรว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ สามารถวัดได้ครอบคลุมพฤติกรรมต่าง ๆ ตามตาราง วิเคราะห์หลักสูตร หรือไม่แล้วคัดเลือกแบบทดสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในการใช้ภาษาตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญใช้ได้ ทั้งหมด 100 ข้อ มีค่า IOC. 0.67 – 1.00 แล้วจัดพิมพ์เป็นชุดแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียน

3.6 นำแบบทดสอบที่สร้างตามเกณฑ์วิเคราะห์หลักสูตรไปทดลองกับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพุทธจักรวิทยา แขวงสีพระยา เขตบางรัก จังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 100 คน ที่เคยเรียนบทเรียนเพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ

3.7 นำแบบทดสอบมาตรวจให้คะแนนและวิเคราะห์ข้อสอบเป็นรายตัวเลือก โดยการตรวจให้คะแนนข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนนส่วนข้อที่ตอบผิดหรือไม่ตอบหรือตอบเกิน 1 แห่ง

ให้ 0 คะแนน เมื่อตรวจและรวมคะแนนแบบทดสอบเรียบร้อยแล้วจึงทำการวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) และค่าจำแนก (r) ของข้อสอบแต่ละข้อ โดยใช้เทคนิค 27% ของ จุง เทห์ฟาน (Fan. 1952 : 3 – 32) แล้วคัดเลือกเฉพาะแบบทดสอบที่มีความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.20 – 0.80 และมีค่าจำแนก (r) 0.20 ขึ้นไป คัดเลือกไว้จำนวน 40 ข้อ ผลการวิเคราะห์ได้ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.28 – 0.78 และค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.22 – 0.70

3.8 นำแบบทดสอบที่มีค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกอยู่ในเกณฑ์ครอบคลุมเนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องการวัดจำนวน 40 ข้อ ไปทดสอบอีกครั้งและนำไปหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร KR – 20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2538 : 197 – 199) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.89

ตัวอย่าง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องพุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคม

คำชี้แจง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบ 5 เลือกให้นักเรียนเลือกตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

ความรู้ ความจำ

(0) ข้อใดสามารถส่งผลให้ตระกูลตั้งมั่นคงอยู่ได้นาน

- ก. เป็นผู้มีบุญวาสนา
- ข. รู้จักประมาณในการใช้จ่าย
- ค. รู้จักทำ จึ่งใช้จ่ายได้ตามสบาย
- ง. ตั้งบุคคลที่มีชื่อเสียงให้ดูแลทรัพย์
- จ. ใช้จ่ายทรัพย์อย่างเสมอต้นเสมอปลาย

ตอบข้อ ข.

ความเข้าใจ

(00) ข้อใดสรุปสาระสำคัญของกุลจิรวัฏติธรรม 4 ได้อย่างครบถ้วน

- ก. หาเงินได้มากก็ใช้จ่ายได้มาก
- ข. รู้จักทำ รู้จักรักษา และประมาณในการบริโภค
- ค. ตั้งชายหรือหญิงผู้มีศีลให้เป็นใหญ่ดูแลรักษาทรัพย์
- ง. ข้อ ก. และข้อ ค. ถูกต้อง
- จ. ข้อ ข. และข้อ ค. ถูกต้อง

ตอบข้อ จ.

การนำไปใช้

(000) ข้อใดการกระทำได้สัมพันธ์กับการรู้จักประมาณในการใช้จ่าย

- ก. ตระหนี่
- ข. มัธยัสถ์
- ค. ไม่ใช้จ่าย
- ง. ฟุ่มเฟือย
- จ. ประมาณการเป็น

ตอบข้อ ข.

การวิเคราะห์

(0000) การที่นำหลักกุลวัฏธุติธรรม 4 ไปใช้จะเกิดผลอย่างไรกับครอบครัว

- ก. ให้สืบทอดวงศ์ตระกูล
- ข. ให้รักเกียรติของวงศ์ตระกูล
- ค. มีการประนีประนอมในครอบครัว
- ง. ช่วยให้ฐานะครอบครัวเป็นปึกแผ่นมั่นคง
- จ. ทำให้เข้าใจความรู้สึกของคนในครอบครัว

ตอบข้อ ง.

การสังเคราะห์

(00000) นักเรียนควรมีนิสัยอย่างไรจึงสามารถทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลรักษากองมรดกได้ดี

- ก. มีเหตุผลในการใช้เงิน
- ข. ให้รู้จักการลงทุนการค้า
- ค. ให้รู้จักประหยัดมัธยัสถ์
- ง. ให้แบ่งสรรเงินออกเป็นส่วนๆ
- จ. ให้เข้าใจความรู้สึกของคนในครอบครัว

ตอบข้อ ก.

การประเมินค่า

(000000) ข้อใดแสดงถึงความสำคัญในหลักกุลจิวัฏธุติธรรม 4 ที่มีต่อการครองเรือน

- ก. การดูแลทรัพย์สินของครอบครัว
- ข. การปกครองสมาชิกในครอบครัว
- ค. การประนีประนอมระหว่างสมาชิกในครอบครัว
- ง. การไม่ก่อความขัดแย้งระหว่างสมาชิกในครัวเรือน
- จ. ช่วยสร้างฐานะในครอบครัวให้มีหลักฐานมั่นคง

ตอบข้อ จ.

4. แบบสอบถามวัดความมีวินัยในตนเอง

แบบสอบถามวัดความมีวินัยในตนเองเป็นแบบสอบถาม จำนวน 30 ข้อ

ผู้วิจัยดำเนินการโดยนำแบบสอบถามวัดความมีวินัยในตนเอง ของ กาญจนา มีพลัง (2532 : 94 – 97) จำนวน 30 ข้อ โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนก (t) ระหว่าง 2.73 – 7.47 และค่าความเชื่อมั่น 0.85 และผู้วิจัยได้นำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน นำมาหาค่าความเชื่อมั่น ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.98

วิธีตรวจให้คะแนนแบบสอบถามวัดความมีวินัยในตนเองที่นักเรียนทำมาแล้วมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

ในกรณีที่ข้อความใดมีความหมายเป็นทางบวก (Positive) การให้คะแนนเป็นดังนี้

บ่อยที่สุด	ให้คะแนน 4 คะแนน
บ่อย	ให้คะแนน 3 คะแนน
นาน ๆ ครั้ง	ให้คะแนน 2 คะแนน
ไม่เคยเลย	ให้คะแนน 1 คะแนน

กรณีที่ข้อความมีความหมายเป็นทางลบ (Negative) การให้คะแนนเป็นดังนี้

บ่อยที่สุด	ให้คะแนน 1 คะแนน
บ่อย	ให้คะแนน 2 คะแนน
นาน ๆ ครั้ง	ให้คะแนน 3 คะแนน
ไม่เคยเลย	ให้คะแนน 4 คะแนน

ตัวอย่าง แบบสอบถามวัดความมีวินัยในตนเอง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือเพียงช่องเดียวให้ตรงกับกรกระทำที่แท้จริงของนักเรียน

ข้อที่	ข้อความ	บ่อยที่สุด	บ่อย	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย
(0)	เมื่อได้รับมอบหมายงาน ข้าพเจ้าพยายามทำงานสำเร็จ	✓			
(00)	ข้าพเจ้าจะออกนอกโรงเรียนเมื่อได้รับอนุญาตจากครู.....			✓	

5. การดำเนินการทดลอง

5.1 แบบแผนการทดลอง เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ซึ่งผู้วิจัยประยุกต์การทดลองตามแบบแผนการวิจัยแบบสุ่มกลุ่ม – สอบก่อน – สอบหลัง (Randomized Control Group Pretest Posttest Design) (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2538 : 249) ซึ่งมีรูปแบบการทดลองดังนี้

ตาราง 2 แบบแผนการวิจัย

กลุ่ม	สอบก่อนเรียน	ทดลอง	สอบหลังเรียน
RE ₁	T ₁	X ₁	T ₂
RE ₂	T ₁	X ₂	T ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

- T₁ แทน การทดสอบก่อนเรียน (Pretest)
- T₂ แทน การทดสอบหลังเรียน (Posttest)
- RE₁ แทน กลุ่มทดลองที่ 1 ที่เลือกมาโดยการสุ่ม
- RE₂ แทน กลุ่มทดลองที่ 2 ที่เลือกมาโดยการสุ่ม
- X₁ แทน การสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที่
- X₂ แทน การสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง

5.2 วิธีดำเนินการทดลอง

หลังจากที่ได้เลือกกลุ่มตัวอย่างแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามขั้นตอนดังนี้

1. ทำการทดสอบก่อนการเรียนกลุ่มทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักพุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคม ทำแบบสอบถามวัดความมีวินัยในตนเองแล้วบันทึกผลเป็นคะแนนไว้เพื่อนำไปใช้วิเคราะห์ในขั้นตอนต่อไป ใช้ระยะเวลา 2 คาบ
2. ผู้วิจัยเป็นผู้สอนนักเรียนทั้งสองกลุ่ม กลุ่มทดลองที่ 1 สอนแบบเทคนิคที่ จี ที่ กลุ่มทดลองที่ 2 สอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่างโดยใช้เนื้อหาเดียวกันระยะเวลา 16 คาบเท่ากัน
3. หลังจากเสร็จสิ้นการทดลอง ทำการทดสอบทั้งสองกลุ่มอีกครั้ง โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องพุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคม และแบบสอบถามวัดความมีวินัยในตนเองซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดิมใช้ระยะเวลา 2 คาบ นำคะแนนที่ได้มา

วิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

6. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้

เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคม ระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 โดยใช้สถิติ t-test ในรูปของ Difference Score

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 หาค่าคะแนนเฉลี่ย คำนวณจากสูตรของ Ferguson (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2538 : 73)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

1.2 หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคำนวณจากสูตรของ Edwards (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2538 : 79)

$$S = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้และดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบสอบถามวัดความมีวินัยในตนเองที่ต้องการวัดคำนวณ โดยใช้สูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 124)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

$\frac{\sum R}{N}$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 หาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องพุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคม โดยใช้เทคนิค 27% จากตารางวิเคราะห์ข้อสอบ จุง เตห์ ฟาน (Fan. 1952 : 3 – 31)

2.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องพุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคม คำนวณจากสูตร KR – 20 ของ Kuder Richardson (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 197 – 198)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ r_{tt} แทน ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

n แทน จำนวนข้อของแบบทดสอบ

P แทน สัดส่วนของผู้ทำถูกในข้อหนึ่ง ๆ $\frac{\text{จำนวนคนทำถูก}}{\text{จำนวนคนทำทั้งหมด}}$

q แทน สัดส่วนของผู้ทำผิดในข้อหนึ่ง ๆ หรือ คือ $1 - p$

S_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของแบบทดสอบ

2.4 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดความมีวินัยในตนเองทั้งฉบับโดยใช้สัมประสิทธิ์ แอลฟา (α -coefficent) ของครอนบัค (Cronbach) (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2538: 170-172)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ α คือ ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

n คือ จำนวนข้อของเครื่องมือ

S_1^2 คือ ความแปรปรวนของคะแนนเป็นรายข้อ

S_t^2 คือ คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องพุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคม และ
ความมีวินัยในตนเองระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 คำนวณโดยใช้ t – test ในรูป
ของ Difference Score คำนวณจากสูตร (Scott. 1962 : 264)

$$t = \frac{MD_1 - MD_2}{S_{MD_1 - MD_2}} ; \quad df = N_1 + N_2 - 2$$

$$S_{MD_1 - MD_2} = \sqrt{\frac{S_D^2}{N_1} + \frac{S_D^2}{N_2}}$$

$$S_D^2 = \frac{\sum (D_1 - MD_1)^2 + \sum (D_2 - MD_2)^2}{N_1 + N_2 - 2}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
	MD ₁	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลต่างระหว่างคะแนนการทดสอบ หลังการเรียนกับก่อนการเรียนของกลุ่มทดลอง 1
	MD ₂	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลต่างระหว่างคะแนนการทดสอบ หลังการเรียนกับก่อนการเรียนของกลุ่มทดลอง 2
	D ₁	แทน	ผลต่างระหว่างคะแนนการทดสอบหลังการเรียน กับก่อนการเรียนของกลุ่มทดลอง 1
	D ₂	แทน	ผลต่างระหว่างคะแนนการทดสอบหลังการเรียน กับก่อนการเรียนของกลุ่มทดลอง 2
	S _D ²	แทน	ค่าความแปรปรวนของผลต่างระหว่างคะแนนการ ทดสอบหลังการเรียนและก่อนการเรียนของกลุ่ม ทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2
	S _{MD₁-MD₂}	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของผลต่างระหว่าง คะแนนการทดสอบหลังการเรียนกับก่อนการเรียนของ กลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2
	N ₁	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มทดลอง 1
	N ₂	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มทดลอง 2

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เข้าใจตรงกันในการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ให้ความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}_1$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบก่อนเรียน
$\bar{X}_2$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบหลังเรียน
MD	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนระหว่าง การทดสอบหลังเรียนกับก่อนเรียน
$S_{MD_1 - MD_2}$	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของผลต่างของค่าเฉลี่ย ระหว่าง การทดสอบหลังเรียนกับก่อนเรียนของกลุ่ม ทดลอง 1 การสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที่ และกลุ่มทดลอง 2 การสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง
k	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
df	แทน	ชั้นของความอิสระ (Degrees of freedom)
**	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนเรื่องพุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคม โดยการสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที่ กับการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง
2. เปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองของนักเรียนที่เรียนเรื่องพุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคม โดยการสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที่ กับการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ดังนี้

1. จากจุดมุ่งหมายข้อที่ 1 ที่ว่า เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนเรื่องพุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคมโดยการสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที่ กับการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง ซึ่งมีสมมุติฐานว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบ

เทคนิค ที่ จี ที่ กับการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่างมีผลสัมฤทธิ์ทางการแตกต่างกัน จากการทดสอบสมมุติฐานโดยใช้ t-test แบบ Independent Sample ในรูปผลต่างของคะแนน (Difference Score) ปรากฏผล ดังตาราง 3

ตาราง 3 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องพุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคมของ นักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที่ กับนักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบเทคนิค ศึกษากรณีตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง	N	k	$\bar{X}_1$	$\bar{X}_2$	MD	$S_{MD_1-MD_2}$	t	p
กลุ่มทดลองที่ 1	24	40	10.75	24.67	13.92			
						1.66	4.445**	.01
กลุ่มทดลองที่ 2	24	40	19.88	26.42	6.54			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่านักเรียนกลุ่มที่เรียนพุทธธรรมเพื่อชีวิต และสังคมโดยการสอนแบบ เทคนิค ที่ จี ที่ กับนักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง มีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. จากจุดมุ่งหมายข้อ 2 ที่ว่า เพื่อเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนเรื่องพุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคม โดยการสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที่ กับการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง เกิดความมีวินัยในตนเองแตกต่างกัน จาก การทดสอบสมมุติฐานโดยใช้ t-test แบบ Independent Sample ในรูปผลต่างของคะแนน (Difference Score) ปรากฏผลดังตาราง 4

ตาราง 4 การเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองของนักเรียนที่เรียนเรื่องพุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคม โดยการสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที่ กับการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง	N	k	$\bar{X}_1$	$\bar{X}_2$	MD	$s_{MD_1 - MD_2}$	t	p
กลุ่มทดลองที่ 1	24	30	75.04	91.13	16.08			
						2.65	2.72 **	.01
กลุ่มทดลองที่ 2	24	30	79.83	88.71	8.88			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่านักเรียนกลุ่มที่เรียนเรื่องพุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคมโดยการสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที่ กับนักเรียนกลุ่มที่เรียนเรื่องพุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคมโดยการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่างเกิดความมีวินัยในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนเรื่องพุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคม โดยการสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที่ กับการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง ซึ่งสรุปสาระสำคัญ และผลการวิจัยดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที่ กับการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง
2. เพื่อเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที่ กับการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง

สมมุติฐานในการวิจัย

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที่ กับการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที่ กับการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง มีวินัยในตนเองแตกต่างกัน

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวนทั้งหมด 150 คน จำนวนห้องเรียนทั้งหมด 5 ห้องเรียน จากโรงเรียนพุทธจักรวิทยา แขวงสี่พระยา เขตบางรัก จังหวัดกรุงเทพมหานคร

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพุทธจักรวิทยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 24 คน รวม 48 คน โดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

โดยการจับฉลากจาก 5 ห้องเรียนเหลือ 2 ห้องเรียน และจับฉลากอีกครั้งเพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ดังนี้

1.2.1 กลุ่มทดลองที่ 1 จำนวน 24 คน สอนด้วยการสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที่

1.2.2 กลุ่มทดลองที่ 2 จำนวน 24 คน สอนด้วยการสอนแบบเทคนิคศึกษา

กรณีตัวอย่าง

2. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546

โดยผู้วิจัยดำเนินการสอนด้วยตนเอง จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 20 ชั่วโมง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้การสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที่ เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 ช่วงชั้นที่ 4 (ม.4-ม.6) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยกำหนดจากสาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส 1.1 รู้เข้าใจหลักธรรมของพระพุทธศาสนา นำหลักธรรมไปใช้ในชีวิต มาตรฐาน ส 1.2 ยึดมั่นในศีลธรรม กระทำความดี มีค่านิยมดีงาม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ส.2.1 ปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดีตามกฎหมาย ประเพณี และ วัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส. 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรมและมีจิตสำนึกและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เรื่องพุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคม ดังต่อไปนี้

1.1 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 พุทธธรรมนำชีวิต

- เรื่อง กุลจักริภฏฐิติธรรม 4 สังคหวัตถุ 4 ความมีระเบียบวินัย

1.2 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ชาวพุทธตัวอย่าง

- เรื่อง ท่านพุทธทาสภิกขุกับความสันโดษ ท่านปัญญานันทะภิกขุกับการทำงานที่ไม่มีโทษมีแต่ประโยชน์เกื้อกูล สมเด็จพระนารายณ์มหาราชกับหลักทศพิธราชธรรม จำนวน 6 แผน แผนละ 2 คาบ 3 แผน แผนละ 4 คาบ 3 แผน

2. แผนการจัดการเรียนรู้การสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ช่วงชั้นที่ 4 (ม.4 – ม.6) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยกำหนดจากสาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มาตรฐาน ส 1.1 รู้เข้าใจหลักธรรมของพระพุทธศาสนา นำหลักธรรมไปใช้ในชีวิต มาตรฐาน ส 1.2 ยึดมั่นในศีลธรรม กระทำความดี มีค่านิยมดีงาม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ส. 2.1 ปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี ตามกฎหมาย ประเพณี และ วัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย

และสังคมโลกอย่างสันติสุข ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส. 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ ระหว่างมนุษย์กับ สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรมและมีจิตสำนึกและอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เรื่องพุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคม ดังต่อไปนี้

2.1 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 พุทธธรรมนำชีวิต

- เรื่อง กุลจักริภฏฐิติธรรม 4 สังคหวัตถุ 4 ความมีระเบียบวินัย

2.2 หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ชาวพุทธตัวอย่าง

- เรื่อง ท่านพุทธทาสภิกขุกับความสันโดษ ท่านปัญญานันทะภิกขุกับการ ทำงานที่ไม่มีโทษมีแต่ประโยชน์เกื้อกูล สมเด็จพระนารายณ์มหาราชกับหลักทศพิธราชธรรม จำนวน 6 แผน แผนละ 2 คาบ 3 แผน แผนละ 4 คาบ 3 แผน

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องพุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคม เป็น ข้อสอบแบบเลือกตอบ 5 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.28 – 0.78 และค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.22 – 0.70 ค่าความเชื่อมั่น .89

4. แบบสอบวัดความมีวินัยในตนเอง ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับปรุงแบบวัดความมีวินัยในตนเอง ของ กาญจนา มีพลัง (2532 : 94 – 97) จำนวน 30 ข้อ เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก มีค่า ความเชื่อมั่น 0.98

การดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามขั้นตอน ดังนี้

1. ทำการทดสอบก่อนการเรียนกลุ่มทดลอง ทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้แบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคม แบบสอบวัดความมีวินัยในตนเอง แล้วบันทึกผลเป็นคะแนนไว้เพื่อนำไปใช้วิเคราะห์ในขั้นต่อไป

2. ผู้วิจัยเป็นผู้สอนนักเรียนทั้งสองกลุ่ม กลุ่มทดลองที่ 1 สอนแบบเทคนิค ที จี ที ส่วนกลุ่มทดลองที่ 2 สอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง โดยใช้เนื้อหาเดียวกันและระยะเวลา เท่ากัน

3. หลังจากเสร็จสิ้นการทดลอง ทำการทดสอบทั้งสองกลุ่มอีกครั้ง โดยใช้แบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคม แบบสอบวัดความมีวินัยในตนเอง ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดิม นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อทดสอบสมมุติฐานต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องพุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคม ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 กับกลุ่มทดลองที่ 2 โดยใช้ t-test แบบ

Independent Groups ในรูปผลต่างของคะแนน (Difference Score)

2. เปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองของนักเรียนที่เรียนเรื่องพุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 กับกลุ่มทดลองที่ 2 โดยใช้ t-test แบบ Independent Groups ในรูปผลต่างของคะแนน (Difference Score)

สรุปผลการวิจัย

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที่ กับการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที่ กับการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง มีความมีวินัยในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนเรื่องพุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคม โดยการสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที่ กับการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง ผลการวิจัยอภิปรายได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนเรื่องพุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคม โดยการสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที่ กับการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันตามนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 โดยนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที่ มีค่าเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง เนื่องจากเหตุผลดังต่อไปนี้

1.1 การสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที่ เป็นการสอนที่ยึดหลักการเรียนร่วม (Cooperative Learning) ให้นักเรียนได้เรียนเป็นทีมย่อยๆ ทีมละ 4 คน คละระดับความสามารถ ประกอบด้วยนักเรียนที่มีความสามารถสูง ปานกลาง และ ต่ำ ภายในทีมมีการช่วยเหลือกันโดยนักเรียนที่ระดับความสามารถสูงจะช่วยเหลือภายในทีมได้ดี เนื่องจากวัยที่ใกล้เคียงจึงมีการสื่อสารที่เข้าใจกันได้ชัดเจน (Slavin 1978 : 41) ทั้งมีการแลกเปลี่ยนความรู้กันโดยการอภิปรายร่วมกันทำให้นักเรียนเข้าใจได้อย่างแจ่มแจ้ง ส่วนการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง เป็นการแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ มีการอภิปรายร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้วยกัน แต่ความช่วยเหลือเป็นลักษณะที่นักเรียนมีความสามารถอยู่ระดับเดียวกัน จึงส่งผลไม่เหมือนกับการสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที่

1.2 การสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที่ นั้น มีการแข่งขันที่สร้างความสนใจใฝ่รู้มากขึ้น โดยที่ทีมแต่ละทีมจะส่งตัวแทนของทีม ที่มีความสามารถสูงไปแข่งกับทีมอื่นในโต๊ะที่ 1 ระดับ

ความสามารถปานกลาง ไปแข่งในโต๊ะที่ 2 และ 3 ระดับความสามารถต่ำจะไปแข่งขันในโต๊ะที่ 4 จึงทำให้เกิดกำลังใจในการที่จะแสวงหาความรู้ไปแข่งขันกับทีมอื่นๆ เพื่อความสำเร็จของทีม ซึ่งทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ส่วนเทคนิคกรณีตัวอย่างไม่มีการแข่งขันซึ่งเป็นสิ่งที่เด็กในวัยนี้มีความต้องการ จึงขาดความท้าทาย

1.3 การสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที่ นั้นทำให้เรียนรู้เนื้อหาในแต่ละบทเรียนจากเพื่อนสมาชิกภายในทีมเป็นการสร้างความสัมพันธ์และบรรยากาศที่ดีต่อกัน นอกจากนี้การสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที่ มีเกมการแข่งขันทางวิชาการระหว่างทีม มีการเสริมแรงทางการใฝ่รู้ จากการแข่งขัน มีรางวัลและการยกย่องชมเชย ส่งผลให้นักเรียนแต่ละทีมได้เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อทำให้ระดับคะแนนเฉลี่ยของทีมเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดพื้นฐานด้านจิตวิทยาที่กล่าวไว้ว่าการเสริมแรงเป็นสิ่งที่สำคัญมากในการกระตุ้นให้นักเรียนต้องการแสวงหาความรู้ ตั้งใจมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการเสริมแรงทางบวก (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. 2528 : 49) ส่วนเทคนิคการสอนแบบกรณีตัวอย่างไม่มีการเสริมแรงเพื่อเพิ่มความใฝ่รู้ในระหว่างการทำกิจกรรมร่วมกัน

2. จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนเรื่องพุทธธรรมเพื่อชีวิต และสังคมโดยการสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที่ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนเรื่องพุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคมโดยการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่างมีวินัยในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาจเนื่องมาจากเหตุผลดังต่อไปนี้

2.1 การสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที่ เน้นการฝึกปฏิบัติด้วยตนเองอย่างจริงจังเป็นลำดับ และต่อเนื่อง กิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ นักเรียนได้ทำงานร่วมกันเพื่อให้เกิดผลงานของทีมที่ดีที่สุด กิจกรรมเหล่านี้ส่งผลให้นักเรียนได้มีพฤติกรรมที่ต้องควบคุมดูแลตนเองให้มีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนที่มีต่อทีม การออกความคิดเห็น การเข้าร่วมอภิปราย รวมทั้งรู้จักเคารพกติกาในสังคม กิจกรรมในการแข่งขันระหว่างทีมนี้เป็นกิจกรรมที่ฝึกให้ผู้เรียนได้รู้จักควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเองในขณะแข่งขันกับทีมอื่นๆ ดังนั้นกิจกรรม ที่ จี ที่ จึงก่อให้เกิดความร่วมมือกันในการปฏิบัติเช่น นักเรียนที่มีความสามารถสูงจะให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความสามารถต่ำภายในทีมของตนเพื่อให้เกิดความสำเร็จของทีมและสร้างความเชื่อมั่นอันเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดความมีวินัยในตนเองซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ดอยล์ (Doyle.1961 : 301) ที่พบว่าเด็กที่ได้รับการส่งเสริมให้ทำงาน หรือรับการศึกษาตามกำลังความสามารถ ยอมรับข้อบกพร่อง ไม่เกิดความขัดแย้งมีความภาคภูมิใจในตนเองซึ่งทำให้เกิดความมีวินัยในตนเองขึ้น

2.2 การสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที่ ครูจัดให้มีกิจกรรมโดยให้นักเรียนได้จัดแบ่งและวางแผนการทำงานในทีม ที่ต้องรับผิดชอบต่อตนเอง และหน้าที่ของตนไปแข่งขันจึงสร้างความมีวินัยในตนเองของนักเรียนได้ดีดังที่ มัสเสน (รัตน นภารัตน์. 2531 : 59 ; อ้างอิงจาก มัสเสน. 1957 : 335) ที่กล่าวว่า การสร้างความมีวินัยให้แก่นักเรียนนั้นจะต้องสร้างโดย

อาศัยความรัก การใช้เหตุผลควบคู่กันไปจากการที่ครูและนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ซึ่งต่างจากการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่างที่ขาดสิ่งเร้า เช่น การแข่งขัน และความร่วมมืออย่างเป็นระบบ

ข้อสังเกต

จากการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อสังเกตดังนี้

1. การสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที่ เสียเวลาในการอธิบายในขั้นตอนต่างๆ โดยปรับกระบวนการเรียนรู้ให้กระชับ เหมาะสม เพื่อให้เกิดความเข้าใจและสามารถปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้แบบ ที่ จี ที่ ได้อย่างถูกต้องค่อนข้างมากในแผนแรก แต่ในแผนถัดไปเป็นไปได้อย่างคล่องแคล่ว และราบรื่นเป็นระบบดีขึ้น
2. ในการเรียนเป็นทีม ให้นักเรียนศึกษาวิเคราะห์ อภิปราย ทำงานร่วมกันเป็นทีม ช่วยเร้าความรู้สึกอยากเรียน และสร้างบรรยากาศของความสนุกสนานในห้องเรียนได้ดี
3. การสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที่ ในขั้นตอนของการแข่งขันเกมทางวิชาการกระตุ้นให้นักเรียนกระตือรือร้น สนุกสนานในการเรียนและการทำกิจกรรม สังเกตได้จากนักเรียนร่วมกันทำกิจกรรมและให้ความช่วยเหลือสมาชิกในทีมที่มีความสามารถต่ำ เพื่อให้สมาชิกภายในทีมของตนมีความเข้าใจในเนื้อหาให้มากที่สุดเพื่อความสำเร็จของกลุ่ม
4. การสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที่ ใช้สื่อและอุปกรณ์ตลอดจนเอกสารต่าง ๆ ค่อนข้างมาก ทำให้ต้องใช้เวลาในการเตรียมอุปกรณ์ต่างๆ ให้พร้อมก่อนที่จะเริ่มทำการสอน ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนุกสนาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การสอนโดยใช้เทคนิค ที่ จี ที่ ครูควรจัดให้มีกิจกรรมที่สามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกภายในทีมและมีความท้าทายในการสร้างความสำเร็จร่วมกัน เพื่อให้เกิดความคุ้นเคย ความยอมรับซึ่งกันและกัน ซึ่งจะทำให้กิจกรรมประสบผลสำเร็จในที่สุด

1.2 จากการวิจัยพบว่าการสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที่ กับการสอนแบบศึกษากรณีตัวอย่าง นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในการเรียนหลักพุทธธรรมเพื่อชีวิต และสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้นผู้วิจัยเห็นควรว่า ครูสามารถนำเทคนิค ที่ จี ที่ ไปใช้ในการเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาโดยใช้เวลาจัดกิจกรรมให้เป็นระบบ ซึ่งใช้เวลา 2 ชั่วโมงต่อเนื่องกัน นักเรียนมีอิสระในการคิด วิเคราะห์ วิวิจารณ์ ทั้งนี้เพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายในกิจกรรมที่เคยจัดอยู่อย่างซ้ำซาก และสร้างบรรยากาศที่สนุก

สนานตื่นเด่นได้ดี

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรจะได้มีการศึกษาค้นคว้าในด้านอื่นๆ ดังต่อไปนี้

2.1 ควรมีการทำวิจัย โดยนำการสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที่ ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง
อื่นๆ เช่น เพศ ช่วงชั้นการเรียนรู้ และกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ

2.2 ควรมีการทำวิจัยผลของการสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที่ ในตัวแปรตามอื่นๆ เช่น
ความรับผิดชอบ ความสนใจในการเรียน เป็นต้น

2.3 ควรมีการทำวิจัยความสัมพันธ์ของความรู้ในหลักพุทธธรรมเพื่อชีวิตและ
สังคมกับตัวแปรตามอื่นๆ เช่น ความสามารถในการตัดสินใจและความคิดสร้างสรรค์

2.4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมควรจัดชั่วโมงการ
เรียนการสอนเป็น 2 ชั่วโมงต่อเนื่องเพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. (2528). จิตวิทยาการศึกษา (ฉบับปรับปรุง). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ศรีเดชา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- (2544). สารและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กรุณา กิจยยัน. (2517). ความสัมพันธ์ระหว่างความมีวินัยแห่งตน ความเชื่ออำนาจภายใน ภายนอกและคุณธรรมแห่งพลเมืองดี. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กาญจนา เกียรติประวัติ. (2524). วิธีสอนทั่วไปและทักษะการสอน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- (ม.ป.ป.). วิธีสอนทั่วไปและทักษะการสอน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กาญจนา มีพลัง. (2532). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความมีวินัยในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการสอนแบบการเรียนรู้ เป็นทีมกับการสอนตามคู่มือครู. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กาญจนา หาสิตะพันธ์. (2517). "การควบคุมตนเอง (Self-discipline)," ชุมทางวิชาการ รายงานการประชุมทางวิชาการครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง. (2534). การสอนและการฝึกอบรมทางการบริหารโดยวิธีกรณีศึกษา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- เกษม วิจิโน. (2535). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และการให้ความร่วมมือต่อกลุ่ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ TGT กับกิจกรรมการเรียนรู้ตามคู่มือครูของ สสวท. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ขวัญใจ บุญฤทธิ์. (2535). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้รับการสอนแบบ TAI กับการสอนตามคู่มือครูของ สสวท. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- จันทร์ ดันติพงศานุรักษ์. (2543, ธันวาคม). "การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning)," วารสารวิชาการ. 3(12) : 36 – 55.
- ฉันทนา ภาคบงกช. (ม.ป.ป.). กิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชบา คำชื่น. (2533). ผลของการใช้เกมในการสอนซ่อมเสริมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ชวลี นาคทัต. (2524). อิทธิพลกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศีลธรรมและควมมีวินัยแห่งตน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชวาล แพรัตกุล. (2522). เทคนิคการวัดผล. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- ชูศักดิ์ สิงห์อุดร. (2532). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยใช้เทคนิคการสอนแบบศึกษากรณีตัวอย่าง กับการสอนตามคู่มือครูของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- . (2520). ระบบสื่อการสอน. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐพร สดากรณ์. (2540). การศึกษาองค์ประกอบควมมีวินัยในตนเองของนักเรียนทหารและพลเรือน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (วัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงแข ณ สงขลา. (2535). การเปรียบเทียบผลของการใช้แรงเสริมทางสังคม และการใช้สัญญาเงื่อนไขที่มีต่อระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาล สงขลา จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2524). จิตวิทยาจริยธรรม และจิตวิทยาภาษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- . (2526). "ครูกับการปลูกฝังจริยธรรมแก่นักเรียน," จุลสาร. (4). สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทิตนา แคมมณี และคนอื่น ๆ. (2522). กลุ่มสัมพันธ์ : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติเล่ม 1. กรุงเทพฯ : บุรพาติลปีการพิมพ์.

- ทิตนา แหมมณี และคนอื่น ๆ. (2527). "ลักษณะที่สำคัญของเทคนิคการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง บทบาทสมมติ และสถานการณ์จำลอง," ใน *กลวิธีสอนจริยศึกษาและการสอดแทรกคุณธรรมในการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สภาอุทกสมาคมแห่งชาติ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- . (2536). *ช่วยครูฝึกประชาธิปไตยให้แก่เด็ก*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- . (2543). *14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นาคยา ภัทรแสงไทย. (2525). *ยุทธวิธีการสอนทางสังคมศึกษา*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- นิพนธ์ ไทยพาณิชย์. (2535). *เทคนิคการนิเทศการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2528). *การพัฒนาการสอน*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญทัน อยู่ชมบุญ. (2533). *หลักการสอน*. เชียงราย : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยครูเชียงราย.
- ประนอม เดชชัย. (2521). *แนวคิดใหม่ในการสอนสังคมศึกษา*. เชียงใหม่ : ภาควิชาการมัธยมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประเวศ วะสี. (2540, กรกฎาคม – สิงหาคม). "ยุทธศาสตร์ทางปัญญาของชาติ ยุทธศาสตร์ที่สำคัญที่สุดของสังคมทั้งหมดร่วมกัน," *ข่าวกองบริหารการศึกษา*. 8(68) : 5 – 7.
- พนม พงษ์ไพบูลย์. (2537, เมษายน - มิถุนายน). "การศึกษาเพื่อพัฒนาบุคคลและสังคม," *สารพัฒนาหลักสูตร*. 13(117) : 3 - 6.
- พรพิมล เพ็ชรทอง. (2515). *การศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพของครูกับนักวิทยาศาสตร์*. ปรินซิพนิพนธ์ กศ.ม. บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- พรรณทิพย์ พันทอง. (2534). *การเปรียบเทียบผลของการใช้บทบาทสมมติแบบมีบท และแบบไม่มีบทที่มีต่อวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบุญทริกอำเภอบุญทริก จังหวัดอุบลราชธานี*. ปรินซิพนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- พรรณพิศ วาณิชการ. (2528, กรกฎาคม – กันยายน). "การทำงานแบบกลุ่ม," *วารสารสารานุกรมศึกษาศาสตร์*. 135 – 137.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2531). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล.

- พัชรินทร์ ธารีรัฐการพ์. (2535). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิด
แก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยการสอนแบบ
เทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง. ปริญญาโท กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ภัทรา นิคมานนท์. (2517). ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการถือศีลห้า ความรู้สึก
รับผิดชอบ วินัยในตนเอง ความเกรงใจ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. ปริญญาโท
กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- เมธี ปิลันธนานนท์. (2524). "การสอนจริยศึกษาในโรงเรียน," คู่มือปริทัศน์.
- ยุพดี เตชะอังกูร. (2525). การทดลองชุดหนังสือกลางเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านวินัย
แห่งตนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. ปริญญาโท กศ.ม. (การประถมศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2525). กิจกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตร
และการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รัตนา เจียมบุญ. (2540). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชา
คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรม
การเรียนการสอนแบบร่วมมือประกอบการสอน แบบ Teams – Games –
Tournaments กับการสอนตามคู่มือครู. ปริญญาโท กศ.ม. (การมัธยมศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รัตนา นภารัตน์. (2531). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความมีวินัยในตนเอง
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยใช้การสอนแบบ
บูรณาการกับการสอนตามคู่มือ แนวการสอนของหน่วยศึกษานิตเทศก์
กรมสามัญศึกษา.
- รุ่ง แก้วแดง. (2540). ปฏิบัติการศึกษ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน.
- เริงลักษณ์ โรจนพันธ์. (2529). เทคนิคการฝึกอบรม. กรุงเทพฯ : ภาควิชาเทคโนโลยี
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ฤทัยวรรณ คงชาติ. (2544). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์เชิง
อธิบายของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาด้วย
การสอนโดยใช้เทคนิคการจัดผังลายเส้นและการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง.
ปริญญาโท กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์สุวีริยาสาส์น.

- ลัดดาวรรณ ณ ระนอง. (2525). การทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเอง. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- วนา ชลประเวศ. (2526). การศึกษาเปรียบเทียบวิธีสอนแบบใช้เกม กับวิธีสอนแบบปฏิบัติ การทดลองที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะกระบวนการทางด้านวิทยาศาสตร์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วัฒนาพร ระบับทุกข์. (2542). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : แอล ที เพรส.
- วารี ถิระจิตร. (2534). การพัฒนาการสอนสังคมศึกษาระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วิไล พิพัฒน์มงคลพร. (2535). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการสอนโดยวิธีกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนกับการสอนปกติ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- วิภาหวัณ มูลสถาน. (2523). ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและความมีวินัยในตนเอง. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศรีภรณ์ ณะวงศ์ษา. (2542). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสนใจในการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรม การเรียนแบบ Teams – Games – Tournament แบบ Student Teams Achievement Division และการสอนตามคู่มือครู. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศรีวรรณ มากชู. (2525). สังคมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. พิษณุโลก.
- ศุภีพร นิมิตรกุล. (2521). เปรียบเทียบผลการเรียนวิชาสุขศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง โรคติดต่อ โดยใช้บทเรียนโมดูลกับการเรียนการสอนแบบปกติ. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สมทรง ไชยวัด. (2528). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการจัดกลุ่มที่แตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- สมบุรณ์ ชิตพงศ์. (2523). เทคนิคการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนสังคมศึกษา.
 กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมพงษ์ จิตระดับ. (2527). "กรณีตัวอย่าง," ใน เอกสาร กลวิธีสอนจริยศึกษาและการ
 สอดแทรกคุณธรรมในการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2.
 กรุงเทพฯ : สภาอุทกสมาคมแห่งชาติในพระบรมราชูปถัมภ์.
- . (2530). การสอนจริยศึกษาในระดับประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมยศ นาวิการ. (2523). การบริหารตามสถานการณ์. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ.
- สายวรุณ ทองวิทยา. (2539). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา และ
 มนุษยสัมพันธ์ในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่สอนโดยการเรียน
 แบบ เอส ที เอ ดี กับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา).
 กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2540). แผนพัฒนา
 เศรษฐกิจ
 และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540 – 2544. กรุงเทพฯ : เม็ดทรายพรินต์ติง.
- . (2545). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545 – 2549.
 กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2540). แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ
 ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544). กรุงเทพฯ : อรรถพลการพิมพ์.
- . (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : พรักหวาน
 การพิมพ์.
- . (2545). แผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 – 2559).
 กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2537). การเสริมสร้างวินัย : คู่มือแนวทาง
 ปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สุทธิพงศ์ บุญผดุง. (2541). การสร้างแบบทดสอบวัดลักษณะความรับผิดชอบ สำหรับนัก
 เรียน
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีการแสดงหลักฐานความเที่ยงตรง ความไม่เที่ยงตรง
 และความเชื่อมั่น. ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ :
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุนันท์ ศลโกสม. (2545, มกราคม – เมษายน). "แนวทางการวัดและการประเมินผลกลุ่มสาระ
 การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม," การวัดผลการศึกษา. 23(69) : 1 – 12.

- สุรศักดิ์ หลาบมาลา. (2536, พฤษภาคม – กรกฎาคม). "การใช้กรณีตัวอย่างในการสอน
วิชาการศึกษา," *วิชาการอุดมศึกษา*. 2(3) : 4 – 7.
- สุลัดดา ลอยฟ้า. (2536). *เอกสารประกอบการสอนวิชาปัญหาและกลวิธีการสอนคณิตศาสตร์*.
ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- โสภณ ปภาพจน์. (2521). *การพัฒนาองค์การ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- โสภณ โสมดี. (2534, มีนาคม). "บทบาทของครูกับกระบวนการเรียนการสอน," *มิตรครู*.
33 : 11.
- อรพรรณ พรสีมา. (2543). *การคิด*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อัญชลี เครือคำขาว. (2540). *การศึกษามลัทธิทางการเรียนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม
และพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนวิชาจริยธรรม
กับบุคคลโดยการสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่างที่ใช้การเรียนแบบร่วมมือ*.
ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- Ausubel , D.P. (1965). *Ego Development and Personality*. Grune & Stration, Inc.
- Baruch, Dorothy Walter. (1949). *New Ways in Discipline : You and your Child Today*.
New York : McGraw-Hill Book Company, Inc.
- Bloom, Benjamin S. (1956). *Taxonomy of Educational Objectives*. New York : David
Mckay Company Inc.
- Bryant, Brenda Kay. (1972, February). "Student – Teacher Relationships as Related to
Internal External Locus of Control," *Dissertation Abstracts International*. 32(8) :
4854 – B.
- Crow, Lester D. & Alice Crow. (1962). *Child Development and Adjustment*. 2nd ed.
New York : The MacMillan Company ; 514 p.
- Davis, Frederick B. (1964). *Educational Measurement and their Interpretation*.
California : Wadsworth Publishing Co.
- Davis, Keith. (1962). *Human Relations at Work*. New York : McGraw - Hill Company.
- DeVries, D.L., Edwards, J.J. & Wells, E.H. (1974). "Teams – Games – Tournament in
the Social Studies Classroom : Effects on Academic Achievement, Student
Attitudes, Cognitive Beliefs, and Classroom Climate," *Report No. 173*.
Baltimore : The Johns Hopkins University. Center for Social Organization.

- DeVries, D.L. & Mescon, I.T. (1975). "Teams – Games – Tournament : An Effective Task and Reward Structure in the Elementary Grades," *Report No. 189*.
- DeVries, D.L. & Mescon, I.T. & Shackman, S.L. (1975). "Teams – Games – Tournament (TGT) Effects on Reading Skills in the Elementary Grades," *Report No. 200 (a)*. Center for Social Organization of Schools, The Johns Hopkins University.
- (1975). "Teams – Games – Tournament in the Elementary Classroom : A Replication," *Report no. 190 (b)*. Center for Social Organization of Schools, The Johns Hopkins University.
- (1976). *Small Group Versus Individualized Instruction : A Field Test*. Baltimore : Center for Social Organization of Schools, The Johns Hopkins University.
- Doyle, Marion Wade. (1961, April). "Citizenship Begins in the Home," *The Journal of Association For Children Education International*. 37(8) : 361.
- Dubois, Dion Joseph. (1990, August). "The Relationship Between Selected Student Team Learning Strategies and Student Achievement and Attitude In Middle School Mathematics Cooperative Learning, Learning Strategies," *Dissertation Abstracts International*. 52 : 408 – A.
- Dunn, Rita. (1972). "Team Learning and Circles of Knowledge," *Practical Approaches to Individualizing West Neck*. New York : Packer Publishing Company Inc.
- Edge, Alfred G. & Coleman, Dennis R. (1982). *The Guide to case Analysis and Reporting*. Honolulu : System Logistics.
- Edwards, K.J., DeVries, D.L. & Snyder, J.P. (1972). "Games and Teams : A Winning Combination," *Simulation and Games*. 3 : 247 – 269.
- English, H.B. & English A.C. (1958). *A Comprehensive Dictionary of Psychology and Psychoanalytical Terms*. New York : Longmont Green and Co.
- Fan, Chung Teh. (1952). *Item Analysis Table*. New Jersey : Education Testing Service, Princeton.
- Gilman, John Frances, Joan Rowe & Mary Frances Hidenberger. (1976, December) "Game in Senior High School Mathematics Classes," *The Mathematics Teacher*. 69 : 657 – 661.
- Good, Carter V. (1959). *Dictionary of Education*. 3rd ed. New York : McGraw – Hill.

- Gulley, Halberd E. (1960). *Discussion. Conference and Group Process*. New York : Holt, Richard and Winston, Include.
- Heimer, Ralph T. & Trueblood , Cecil R. (1977). *Strategies for Teaching Children Mathematics*. Massachusetts : Addison – Wesley Publishing Company.
- Jersild, Arther T. (1968). *Child Psychology*. 6 th ed. New York : Prentice Hall.
- Kohlberg lowrenc , N. Hoan and J. Langer.(1976,December). "Family Pattern of moral reading," *Child Development*. 47(7) : 1204 – 1205.
- Lovell, K. (1972). *The Growth of basic Mathematical and Scientific Concepts in Children*. London : University of London Press, Ltd.
- Megarry, J. (1985). "Simulation and Games in Education," in *The International Encyclopedia of Education : Research and Studies*. V.8. p. 4575 – 4 585. Edit By Torsten Husen & Neville Postlethwite, T. Oxford, Pergamon Press.
- Mussen. Paul H.; et al. (1968). *Child Development and Personality*. New York : Harper and Row.
- Page, Terry & Thomas J.B. & Marshall Ar. (1977). *International Dictionary of Education*. New York : Nicholas Publishing Company.
- Saiman, R, & Damon, W. (1975). "The Necessity (batinsufficiency) of Social Perspective Taking for Conceptions of Justice at Three Early Levels," *Moral Development*. 51 : 73.
- Scott, W.A. & Michael Werthimer. (1962). *Introduction to Psychological Research*. 4th ed. New York : John Wiley and Son. Inc.
- Sheviakov, G.V. & Fritz, R. (1955). *Discipline for Todays Children and Youth*. Washington D.C. : National Education Association.
- Slavin, R.E. (1977). "Student Learning Teams Techniques : Narrowing the Achievement Gap Between the Race," *Report No. 228*. Center for Social Organization of School, The Johns Hopkins University.
- . (1978). "Student Team and Achievement Divisions," *Journal of Research and Development in Education*. 12 (1).
- . (1983, November). *Cooperative Learning*. New York : Longman. 130 – 142.
- . (1987, November). "Cooperative Learning and Cooperative Schools," *Educational Leadership*. 7 – 13.
- Sovchik, R. & Meconi, L.J. (1978, 28 April). "Mathematical Games Some Consideration," *School Science and Mathematical*. 340 – 346.

- Trueblood, Cecil R. & Michael Szabo. (1974, May). "Procedures for Designing Your Own Metric Games for Pupil Involvement," *The Arithmetic Teacher*. 21(5) : 404 – 408.
- Vincent, Elizabeth Lee. (1961). *Human Psychological Development*. New York : The Konald Press.
- Weisfeld, David. (1974, October). "Cognitive Styles of Child Discipline," *Dissertation Abstracts International*. 35(4) : 1930 – B.
- Wiggins, Terry S. and others. (1971). *The Psychology of Personality Reading*. Adderson – Wesley.
- Young, Carolyn. (1972, 19 December). "Team Learning," *The Arithmetic Teacher*. 630 – 634.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องพุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคม
- แบบทดสอบวัดความมีวินัยในตนเอง
- ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองที่ 1,2
- คะแนนความมีวินัยในตนเองของกลุ่มทดลองที่ 1-2

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคม

คำชี้แจง

- 1. แบบทดสอบฉบับนี้มีข้อสอบทั้งหมด 40 ข้อ ใช้เวลา 60 นาที
- 2. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบเลือกตอบ 5 ตัวเลือกให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว โดยกากบาท (X) ลงในช่อง ก, ข, ค, ง และ จ ในกระดาษคำตอบ ดังตัวอย่างข้างล่างนี้

ข้อ	ก	ข	ค	ง	จ
0.		X			

ถ้าต้องการเปลี่ยนคำตอบ ให้ใช้เครื่องหมาย = ชีดทับที่คำตอบเดิม ดังตัวอย่างข้างล่างนี้แล้วจึงค่อยกากบาท (X) ตัวเลือกใหม่ เช่น เปลี่ยนจากข้อ ข เป็นข้อ จ

ข้อ	ก	ข	ค	ง	จ
0.		≠			X

- 3. คำถามในแต่ละข้อมีคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวถ้าตอบเกินหนึ่งคำตอบหรือไม่ ตอบเลยถือว่าไม่ได้คะแนนในข้อนั้น
- 4. ห้ามขีดเขียนหรือทำสัญลักษณ์ใดๆ ลงบนแบบทดสอบ
- 5. ถ้าแบบทดสอบข้อใดยาก ควรข้ามไปทำข้อที่ง่าย ๆ ก่อน เมื่อมีเวลาเหลือจึงย้อนกลับมาทำใหม่
- 6. การเดาไม่ช่วยให้นักเรียนทำคะแนนได้ดีขึ้น สงสัยให้ยกมือถามครูผู้คุมสอบ
- 7. เมื่อสอบเสร็จแล้วให้ส่งกระดาษคำตอบพร้อมกับแบบทดสอบที่ครูผู้คุมสอบ

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคม

1. ข้อใดสรุปสาระสำคัญของกุลจิรัฏฐิติธรรม 4 ได้อย่างครบถ้วน

- ก. หาเงินได้มาก ก็ใช้จ่ายได้มาก
- ข. รู้จักทำ รู้จักรักษา และประมาณในการบริโภค
- ค. ตั้งชายหรือหญิงผู้มีศีลให้เป็นใหญ่ ดูแลรักษาทรัพย์
- ง. ข้อ ก และ ข้อ ค ถูกต้อง
- จ. ข้อ ข และ ข้อ ค ถูกต้อง

2. ข้อใดไม่ได้เป็นองค์ประกอบของกุลจิรัฏฐิติธรรม 4

- ก. ใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า
- ข. แสวงหาของที่หาย
- ค. ซ่อมแซมของที่ชำรุด
- ง. ตั้งคนมีศีลให้เป็นใหญ่
- จ. รู้จักประมาณในการใช้จ่าย

3. ข้อใดสัมพันธ์กับการรู้จักประมาณในการใช้จ่ายทรัพย์

- ก. ตระหนี่
- ข. มัธยัสถ์
- ค. ฟุ่มเฟือย
- ง. ไม่ใช้จ่าย
- จ. ประมาณการเป็น

4. คุณสมบัติข้อใดเป็นการไม่ปฏิบัติตามฐานะในกุลจิรัฏฐิติธรรม 4

- ก. สุตาใช้จ่ายเงินโดยไม่เก็บออม
- ข. เนาวรัตน์ไม่สนใจแม้ว่าใครจะนิทา
- ค. มานะมักส่งงานล่าช้ากว่าที่ครูกำหนด
- ง. ซาติชายเป็นนักแสดงที่ชอบใส่เสื้อใหม่ทุกครั้งทีไปออกงาน
- จ. สมใจเป็นคนรอบคอบในทุกเรื่องเพราะลงมือทำตามแผนที่วางไว้

5. เหตุผลข้อใดมีความสำคัญยิ่งสำหรับคุณสมบัติของผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลทรัพย์สมบัติของวงศ์ตระกูล

- ก. ชื่อสัตย์สุจริต
- ข. มีระเบียบวินัย
- ค. เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
- ง. ละอายครอบครอง
- จ. มีความรับผิดชอบ

6. ถ้าเครื่องมือรับวิทยุที่บ้านเปิดเครื่องแล้วไม่มีเสียง นักเรียนควรทำอย่างไรจึงจะถือว่าได้

ปฏิบัติตามหลักกุลจิรัฏฐิติธรรม 4

- ก. ยกทิ้งไป
- ข. ขายทิ้งไป
- ค. นำไปให้ช่างซ่อม
- ง. ซื้อเครื่องใหม่มาเปลี่ยน
- จ. จัดการรื้อออกมาซ่อมด้วยตนเอง

7. นักเรียนควรมีนิสัยอย่างไรจึงสามารถทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลรักษาของมรดกของวงศ์ตระกูลได้ดี
- มีเหตุผลในการใช้เงิน
 - ให้อำนาจประหยัดมัธยัสถ์
 - ให้อำนาจการลงทุนการค้า
 - แบ่งสรรเงินออกเป็นส่วนๆ
 - ให้ความสนใจความรู้สึกของคนในครอบครัว
8. นักเรียนสามารถนำหลักสังคหวัตถุ 4 มาใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างไร
- ไม่ดูถูกคนที่ยากจน
 - ส่งเสริมคนที่มีความซื่อสัตย์
 - ใช้คำพูดที่สุภาพต่อกันเสมอ
 - เลือกคบหากับคนที่มีความรู้
 - ยกย่องคนมีความคิดสร้างสรรค์
9. ระเบียบวินัยส่วนรวมเป็นแบบแผนในลักษณะที่มีจุดประสงค์ในข้อใด
- แบบแผนที่คนส่วนรวมกำหนดขึ้น
 - แบบแผนที่คนส่วนรวมที่กำหนดขึ้นบังคับคนในสังคม
 - แบบแผนที่กำหนดขึ้นเพื่อให้คนในสังคมนั้นปฏิบัติตาม
 - แบบแผนที่กำหนดขึ้นเพื่อให้คนควบคุมจิตใจของตนเอง
 - แบบแผนที่กำหนดขึ้นมาควบคุมด้านจิตใจของแต่ละบุคคล
10. เมื่อปฏิบัติตนเป็นผู้มีระเบียบวินัยทำให้คำนึงถึงคำกล่าวใด
- ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว
 - ธรรมย่อมชนะอธรรม
 - คนดีโลกย่อมต้องการ
 - สัจจะย่อมมีค่าเหนือสิ่งใด
 - ความโลภเป็นบ่อเกิดแห่งความหายนะ
11. วิมลให้ความช่วยเหลือผู้คนในสังคมในด้านต่าง ๆ เช่นการใช้เวลาว่างอ่านนิทานลงในเทป มอบให้แก่ห้องสมุดเสียงสำหรับคนตาบอด จัดเป็นคุณธรรมด้านใด
- ทาน
 - วิมงสา
 - ปิยวาจา
 - อัตถจริยา
 - สมานัตตตา
12. ข้อใดเป็นพฤติกรรมที่มีระเบียบวินัยในตนเองที่มีผลต่อสังคม
- พิมพ์ดูแลสุขภาพตามที่แพทย์สั่ง
 - สรรพชัชวาลถนนโดยใช้สะพานลอย
 - สุนิสาทำความสะอาดบ้านเรือนทุกวัน
 - อำพลแต่งกายถูกต้องตามระเบียบมหาวิทยาลัย
 - ชาคริตจอดรถตรงทางม้าลายทุกครั้ง เมื่อแสดงไฟแดง

13. สมบัตินำหลักสังคหวัตถุ 4 มาปฏิบัติกับ
ญาติของตนในลักษณะใดจึงจะอยู่ใน
ความพอดีไม่เดือดร้อน

- ก. สงเคราะห์เฉพาะญาติผู้ใหญ่
- ข. สงเคราะห์เฉพาะญาติใกล้ชิด
- ค. สงเคราะห์แก่ผู้ควรสงเคราะห์
- ง. สงเคราะห์ทุกคนโดยไม่มีข้อยกเว้น
- จ. สงเคราะห์เฉพาะญาติร่วมสายโลหิต

14. พรพรรณใช้ปิยวาจาตามหลักสังคหวัตถุ 4
ตรงกับข้อความใด

- ก. กล่าวถึงการกระทำของวสิष्ठ
- ข. พูดบอกความลับของตนแก่ภรรยา
- ค. กระซิบบอกคำตอบแก่ผู้ถามขณะสอบ
- ง. พูดขอร้องอะไรให้อุตุนุสนธิ์ค้าของตน
- จ. พูดปลอบใจปิยะมาศที่สอบได้คะแนน
น้อยลง

15. นพมาศปล่อยตัวตามสบาย แล้วแต่ใคร
จะชี้ นำ จัดเป็นการกระทำที่ต้องปรับปรุง
ในด้านใด

- ก. ทาน
- ข. ปิยวาจา
- ค. อัตถจริยา
- ง. อามิสทาน
- จ. สมานัตตตา

16. การช่วยบุคคลแบบเตี้ยอ้วนค่อม นักเรียน
มีความคิดเป็นเช่นไร

- ก. เพิ่มพูนความดีงาม
- ข. ทำให้รายได้ลดน้อยลง
- ค. มีมิตรเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคน
- ง. เป็นการช่วยเหลือบรรเทาทุกข์แก่กัน
- จ. เป็นการเพิ่มภาระให้กับตนเองมากเกินไป

17. ในสังคมใดที่ผู้คนขาดการนำหลักสังคหวัตถุ 4
มาใช้ จะก่อให้เกิดผลในข้อใดมากที่สุด

- ก. ขาดขาดความมั่นคง
- ข. ความเป็นอยู่ฝืดเคือง
- ค. เศรษฐกิจของชาติตกต่ำ
- ง. ขาดการลงทุนจากต่างชาติ
- จ. สังคมมีแต่ความสับสนวุ่นวาย

18. ความมีระเบียบวินัยสร้างสังคมให้สงบสุขได้
ด้วยเหตุใด

- ก. ป้องกันการละเมิดสิทธิของผู้อื่น
- ข. สร้างให้สังคมเข้มแข็งแบบทหาร
- ค. สร้างความเคารพและเชื่อฟังผู้นำ
- ง. ช่วยสร้างความเป็นตัวของตัวเองเพิ่มขึ้น
- จ. สร้างพลังที่สามารถบันดาลให้ได้รับ

ผลกรรม

19. ประโยชน์ของระเบียบวินัยทางศาสนา
มีผลต่อนักเรียนอย่างไร

- ก. ทำให้ศาสนาศักดิ์สิทธิ์ขึ้น
- ข. ช่วยให้ศาสนาเจริญรุ่งเรือง
- ค. สร้างความสงบทางจิตใจมากขึ้น
- ง. สร้างความศักดิ์สิทธิ์กับกฎหมาย
- จ. สร้างพลังที่สามารถบันดาลผลตาม
ต้องการ

20. เสรีภาพกับความมีระเบียบวินัยเป็นสิ่งที่
ตรงกันข้ามกันจริงหรือไม่

- ก. จริง เพราะระเบียบวินัยมีข้อบังคับบุคคล
ในสังคม
- ข. จริง เพราะระเบียบวินัยเป็นตัวกำหนด
กฎเกณฑ์ในสังคม
- ค. จริง เพราะระเบียบวินัยเป็นตัวบ่งชี้
พฤติกรรมบุคคลในสังคม
- ง. ไม่จริง เพราะระเบียบวินัยเป็นแบบแผนที่
บุคคลในสังคมกำหนดแนวทางปฏิบัติ
ร่วมกัน
- จ. ไม่จริง เพราะระเบียบวินัยเป็นแบบแผน
ปฏิบัติที่กำหนดจากกลุ่มบุคคลบางกลุ่มใน
สังคม

21. บุคคลใดขาดระเบียบวินัยจะส่งผลกระทบ
ในด้านใดมากที่สุด

- ก. ผลงานที่ได้ขาดประสิทธิภาพ
- ข. การงานไม่เสร็จตามกำหนดเวลา
- ค. ขาดการยอมรับนับถือจากผู้ร่วมงาน
- ง. สร้างความขัดแย้งในขณะปฏิบัติงาน
- จ. การทำงานไม่ประสบความสำเร็จตาม
กำหนด

22. กิจกรรมใดส่งเสริมความมีระเบียบวินัย
มากที่สุด

- ก. สนทนากับผู้มีระเบียบวินัย
- ข. สร้างความเชื่อมั่นในตนเอง
- ค. การศึกษาเรื่องระเบียบวินัย
- ง. สำรวจและดูแลตนเองยิ่งขึ้น
- จ. การเข้าร่วมกลุ่มกิจกรรมต่างๆ

23. ประโยชน์สูงสุดของความมีระเบียบวินัย
ในความคิดของนักเรียนตรงกับข้อใด

- ก. เป็นคนดี
- ข. ทำให้สังคมสงบสุข
- ค. เป็นผู้ไม่ก่อเวรกับผู้อื่น
- ง. ทำให้เกิดความเจริญรุ่งเรือง
- จ. เป็นผู้นำที่ยอง นำไว้วางใจ

24. ปณิธานแห่งชีวิตของท่านพุทธทาสภิกขุ มีลักษณะใด

- ก. ถือความสันโดษ ไม่ฟุ้งเฟ้อ
- ข. ตั้งเพื่อนมนุษย์ออกมาจากวัตถุนิยม
- ค. การทำความเข้าใจอันดีระหว่างศาสนา
- ง. ให้ศาสนิกชนเข้าถึงความหมายอันลึกซึ้งของศาสนาตน
- จ. ถูกทุกข้อ

25. ข้อใดเป็นจริยธรรมของท่านพุทธทาสภิกขุ ที่ควรถือเป็นแบบอย่าง

- ก. ใฝ่ใจในธรรม
- ข. มีความคิดกว้าง
- ค. รักความจริง พูดจริง ทำจริง
- ง. ความเป็นอยู่แบบพอมีพอกิน
- จ. ถูกทุกข้อ

26. อุดมการณ์ด้านศาสนาของท่านพุทธทาสภิกขุตรงกับข้อใด

- ก. เป็นนักเทศน์ที่มีชื่อเสียง
- ข. ศึกษาธรรมะจนจบนักธรรมชั้นเอก
- ค. จัดตั้งสถานปฏิบัติธรรมแบบวิปัสสนา
- ง. สอนธรรมแก่ลูกศิษย์ได้อย่างสนุกสนาน
- จ. ฟื้นฟูพระพุทธศาสนาให้สะอาดบริสุทธิ์ และมีคุณค่าต่อสังคม

27. ให้นักเรียนเลือกว่าข้อใดเป็นการวางแผนและดำเนินกิจกรรมอย่างเรียบง่ายพอเพียง ไม่ฟุ้งเฟ้อในขั้นตอนการดำเนินชีวิตของท่านพุทธทาสภิกขุ

- ก. การเป็นผู้ไม่สะสมทรัพย์
- ข. งานฉาปนกิจศพออย่างธรรมชาติ
- ค. การแสดงธรรมอบรมธรรมกับธรรมชาติ
- ง. การปฏิบัติธรรมศึกษาธรรมกับธรรมชาติ
- จ. ถูกทุกข้อ

28. งานที่สำคัญในการเผยแผ่ธรรมของหลวงพ่อบัณฑิตนันทภิกขุเป็นไปในลักษณะใด

- ก. รับนิมนต์ไปแสดงธรรมยังต่างประเทศ
- ข. รับนิมนต์ไปแสดงธรรมตามโรงเรียนต่าง ๆ
- ค. รับนิมนต์ไปแสดงธรรมยังสถานศึกษาต่าง ๆ
- ง. รับนิมนต์ไปแสดงธรรมตามหน่วยงานราชการ
- จ. ถูกทุกข้อ

29. ความหมายของคำว่า “การทำงานที่ไม่มีโทษมีแต่ประโยชน์เกื้อกูล” นักเรียนคิดว่าตรงกับข้อใด

- ก. รักดีห้ามจั่ว
- ข. รักชั่วห้ามเสา
- ค. น้ำขึ้นให้รีบตัก
- ง. ขว้างงูไม่พ้นคอ
- จ. มือถือสากรปากถือศีล

30. จุดประสงค์หลักของหลวงพ่อบัณฑิต
นั้นทักขุในการสาบานตนเป็นพี่น้องกับ ท่าน
พุทธทาสภิกขุและท่านพระราชญาณกวีว่า “สาม
สหายธรรม” คือข้อใด

- ก. เป็นมิตรกัน
- ข. เป็นญาติกัน
- ค. เป็นเพื่อนกัน
- ง. เป็นพี่น้องกัน
- จ. ร่วมมือกันเผยแผ่พระพุทธศาสนา

31. อวชยานิ กมมานิ ตรงกับข้อใด

- ก. ชมพู่รับจ้างแจกใบปลิวเพื่อหารายได้
ไปดูละคร
- ข. สาลินีทำงานพิเศษเพื่อหารายได้ไปเล่น
การพนัน
- ค. พิมพ์ทำงานพิเศษเพื่อหารายได้เพื่อ
ไปเที่ยวสถานเริงรมย์
- ง. เกษราทำงานพิเศษเพื่อหารายได้ไปซื้อ
เครื่องมือล่าสัตว์
- จ. พัทธราทำงานพิเศษเพื่อหารายได้ไปช่วย
คนที่ได้รับภัยน้ำท่วม

32. หลักธรรมที่สามารถนำมายึดเหนี่ยวมิให้
กระทำการที่เป็นโทษได้คือข้อใด

- ก. อิทธิบาท 4
- ข. โลกธรรม 8
- ค. กุศลกรรมบท 10
- ง. กุศลจริวัฏฐิติธรรม 4
- จ. อกุศลกรรมบท 10

33. การทำงานที่ไม่มีโทษ มีแต่ประโยชน์เกื้อกูล
สอดคล้องกับข้อใดมากที่สุด

- ก. สัมมาสติ
- ข. สัมมาสมาธิ
- ค. สัมมาอาชีวะ
- ง. สัมมาวายามะ
- จ. สัมมาสังกัปปะ

34. ประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนไม่มีความ
สงบสุข ถ้ามีผู้นำหรือผู้ปกครองที่ขาดหลักธรรม
ข้อใดในหลักทศพิธราชธรรมมากที่สุด

- ก. ดบะ
- ข. อาชวะ
- ค. อักโกระ
- ง. อวิหิงสา
- จ. อวิโรธนะ

35. หน้าที่ของพระมหากษัตริย์ไทยตามหลัก
ทศพิธราชธรรมที่ไม่มีการเบียดเบียน
ไม่กดขี่ข่มเหงตรงกับข้อใด

- ก. ศील
- ข. ทาน
- ค. อักโกระ
- ง. อวิหิงสา
- จ. อวิโรธนะ

36.หน้าที่สำคัญที่สุดของการเป็นพลเมืองที่ดี
โดยยึดหลักทศพิธราชธรรมควรเป็นข้อใด

- ก. ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
- ข. ชำระภาษีครบถ้วน
- ค. ไม่ทำนอกเหนือหน้าที่
- ง. ช่วยเหลือหน่วยราชการ
- จ. ไม่ประพฤติดังกฎหมาย

37. การกระทำข้อใดจะช่วยเหลือลดปัญหา
ความขัดแย้งในสังคมได้มากโดยใช้
หลักทศพิธราชธรรม

- ก. คีล
- ข. มัทวะ
- ค. อาชวะ
- ง. อักโกธะ
- จ. อวิโรธนะ

38. สังคมจะมีแต่ความดีและความสุขได้จาก
การปฏิบัติที่ดี มีความสัมพันธ์ตรงกับข้อใด

- ก. คีล
- ข. ดบะ
- ค. ทาน
- ง. ชันดี
- จ. บริจาค

39. พระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ในสมัย
อยุธยา มีหลักธรรมใดเป็นเครื่องควบคุมมิให้ใช้
อำนาจเกินขอบเขต

- ก. เทวราชา
- ข. ธรรมราชา
- ค. สมมติเทพ
- ง. ทศพิธราชธรรม
- จ. ไม่มีข้อใดถูกต้อง

40. ผลใดที่พระมหากษัตริย์ไทยควรนำหลัก
ทศพิธราชธรรมมาใช้ในการปกครองพสกนิกร
ชาวไทย

- ก. ทำได้ตลอดเวลา
- ข. หลักธรรมจำได้ง่าย
- ค. หลักธรรมปฏิบัติง่าย
- ง. หลักธรรมสร้างความรัก
- จ. หลักธรรมสร้างสรรค์ประโยชน์

แบบสอบถามวัดความมีวินัยในตนเอง

ชื่อ เลขที่ ห้อง

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับนี้ ต้องการถามการกระทำของนักเรียน ในเรื่องเกี่ยวกับการเรียน และเรื่องทั่วไป โดยให้นักเรียนอ่านข้อความ แล้วพิจารณาว่านักเรียนปฏิบัติตามข้อความนั้น ๆ หรือไม่เพียงใด จากตัวเลือกที่กำหนดให้คือ

- บ่อยที่สุด หมายถึง นักเรียนได้ปฏิบัติตามข้อนั้นบ่อยที่สุด
- บ่อย หมายถึง นักเรียนได้ปฏิบัติตามข้อนั้นบ่อย
- นาน ๆ ครั้ง หมายถึง นักเรียนได้ปฏิบัติตามข้อความนั้นไม่ค่อยบ่อยครั้งนัก
- ไม่เคยเลย หมายถึง นักเรียนไม่เคยปฏิบัติตามข้อความนั้นเลย

คำตอบที่นักเรียนเลือกตอบจะไม่มี ถูก หรือผิด ข้อสำคัญขอให้นักเรียนตอบแบบสอบถามนี้ ให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงของตนเองให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ และคำตอบของนักเรียนจะไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อผลการเรียนของนักเรียน

วิธีตอบแบบสอบถาม ให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตัวเลือก ที่เห็นว่า ตรงกับการกระทำที่แท้จริงของนักเรียน และในแต่ละข้อนักเรียนกาเครื่องหมาย ✓ ได้เพียงช่องเดียวเท่านั้น

ตัวอย่าง

ข้อที่	ข้อความ	บ่อยที่สุด	บ่อย	นานๆครั้ง	ไม่เคยเลย
(0)	ฉันทำงานที่ได้รับมอบหมายโดยไม่ละเลยหรือเพิกเฉย		✓.....		
(00)	เมื่อฉันทำการบ้านไม่ได้ ฉันเลิกทำทันที				✓.....

แบบสอบถาม

ข้อที่	ข้อความ	บ่อยที่สุด	บ่อย	นานๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย
1	ก่อนที่จะดำเนินการทำอะไร ฉันจะวางแผนในการทำงานนั้นๆ เสมอ				
2	ทุกๆ ที่รู้ว่าควรดูหนังสือแต่เนิ่นๆ แต่ฉันก็มักจะละเลย ไว้ดูตอนใกล้ๆ สอบ				
3	ฉันจำเป็นต้องพูดเท็จเพื่อเอาตัวรอดในบางครั้ง				
4	ฉันกล้าทักท้วง เมื่อครูสอนผิด				
5	แม้ว่างานที่ครูให้ทำจะน่าเบื่อหน่าย และไม่น่าสนใจ ฉันจะพยายามทำให้เสร็จเรียบร้อย				
6	ฉันมักโต้เถียงกับเพื่อน โดยใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล				
7	ฉันอดทนคอยอะไรนานๆ ไม่ได้				
8	ฉันมักเลิกล้มความตั้งใจ ที่จะทำอะไรบ่อย ๆ เพราะคิดว่าทำไม่สำเร็จ				
9	ฉันมักพูดร้ายถึงความผิดพลาดของผู้อื่นบ่อย ๆ				
10	ฉันทำงานต่าง ๆ สำเร็จได้โดยไม่ต้องพึ่งพาอาศัยผู้อื่น				
11	ฉันไม่เคยติดตามบทเรียน ในวันที่ฉันขาดเรียน				
12	เมื่อฉันทำอะไรไม่ได้ตั้งใจ ฉันจะโกรธและตำหนิตนเองทันที.....				
13	เมื่อฉันตัดสินใจทำอะไร ฉันจะทำให้สำเร็จเสมอ				
14	ฉันไม่ยอมเชื่อสิ่งใด จนกว่าจะมีหลักฐานยืนยัน				
15	ก่อนสอบทุกครั้ง ฉันจะวางแผนดูหนังสือจนครบทุกวิชา				

ข้อที่	ข้อความ	บ่อยที่สุด	บ่อย	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย
16	ในขณะที่ครูกำลังสอน ฉันมักอ่านหนังสือ อ่านเล่น หรือทำงานอย่างอื่นที่ไม่เกี่ยว กับวิชานั้นเลย				
17	เมื่อถูกจับได้ว่าทำผิด ฉันจะปฏิเสธไว้ ก่อน แล้วค่อยหาวิธีแก้ไขภายหลัง				
18	ฉันมักให้อภัย ในความผิดพลาด ของผู้อื่น				
19	เมื่อเพื่อนมาชวนไปเที่ยว ฉันจะ ปฏิเสธถ้าทำงานยังไม่เสร็จ.....				
20	ฉันเคยแต่งกายผิดระเบียบของ โรงเรียน.....				
21	เมื่อมีผู้แสดงความคิดเห็นที่ขัดแย้งฉันมัก ทนรับฟังจนจบเสียก่อนที่จะแสดงความ เห็นของฉัน.....				
22	ฉันทำงานด้วยตัวฉันเองมากกว่าให้คน อื่นทำให้				
24	ฉันช่วยทำงานบ้านทุกอย่าง โดยที่ไม่ ต้องให้ผู้ปกครองบอก				
23	ในเวลาปิดภาคเรียนฉันจะอ่านตำราหรือ เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียนไว้ล่วงหน้า				
25	เมื่องานที่ฉันกำลังทำมีอุปสรรคฉันมัก หมดความพยายามที่จะทำงานต่อไป				
26	ฉันมักรีบร้อนทำงานอย่างขอไปทีเพื่อให้ มีงานส่งครู				
27	ฉันมักลัดคิวในการรับบริการต่าง ๆ เพราะช่วยประหยัดเวลาของฉัน				
28	ก่อนที่จะฉันจะทำสิ่งใด ฉันจะคำนึงถึงเหตุ ผลเสมอ				
29	เมื่อครูให้การบ้านมาทำ ฉันจะทำ ทันทีเมื่อมีเวลาว่าง				
30	ฉันมักแอบกินขนม ในขณะที่เรียน				

ตาราง 5 แสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องพุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ข้อที่	p	r	ข้อที่	p	r
1.	0.57	0.26	21.	0.43	0.26
2.	0.33	0.30	22.	0.37	0.37
3.	0.56	0.22	23.	0.54	0.33
4.	0.63	0.44	24.	0.72	0.56
5.	0.67	0.37	25.	0.67	0.37
6.	0.70	0.22	26.	0.56	0.59
7.	0.28	0.33	27.	0.61	0.48
8.	0.44	0.44	28.	0.65	0.26
9.	0.54	0.63	29.	0.35	0.26
10.	0.37	0.30	30.	0.63	0.44
11.	0.41	0.37	31.	0.67	0.52
12.	0.52	0.44	32.	0.33	0.22
13.	0.52	0.52	33.	0.67	0.44
14.	0.72	0.41	34.	0.54	0.48
15.	0.37	0.37	35.	0.52	0.52
16.	0.43	0.56	36.	0.61	0.41
17.	0.63	0.52	37.	0.31	0.26
18.	0.57	0.63	38.	0.61	0.33
19.	0.61	0.48	39.	0.46	0.48
20.	0.57	0.70	40.	0.78	0.30

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องพุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคม มีค่าความเชื่อมั่น 0.89

ตาราง 6 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องพุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ทดสอบก่อนเรียน (Pretest) และทดสอบหลังเรียน (Posttest) กลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2

คนที่	กลุ่มทดลองที่ 1		กลุ่มทดลองที่ 2	
	ก่อนเรียน (Pretest)	หลังเรียน(Posttest)	ก่อนเรียน(Pretest)	หลังเรียน(Posttest)
1.	8	29	22	23
2.	10	27	22	24
3.	9	22	6	23
4.	13	25	24	25
5.	17	23	25	27
6.	10	25	25	27
7.	6	24	23	28
8.	9	22	25	29
9.	20	22	19	24
10.	24	30	24	30
11.	9	30	20	26
12.	9	22	18	19
13.	11	25	24	27
14.	10	24	24	28
15.	7	22	25	27
16.	23	29	24	28
17.	4	21	22	24
18.	7	26	23	28
19.	7	20	21	27
20.	9	28	23	28
21.	11	21	13	27
22.	8	25	7	26
23.	9	25	8	29
24.	8	24	10	30

ตาราง 7 คะแนนความมีวินัยในตนเองของนักเรียนที่เรียนเรื่องพุทธธรรมเพื่อชีวิตและสังคม
กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ทดสอบก่อนเรียน (Pretest) และ
ทดสอบหลังเรียน (Posttest) ของกลุ่มทดลองที่ 1 และ กลุ่มทดลองที่ 2

คนที่	กลุ่มทดลองที่ 1		กลุ่มทดลองที่ 2	
	ก่อนเรียน (Pretest)	หลังเรียน(Posttest)	ก่อนเรียน(Pretest)	หลังเรียน(Posttest)
1.	71	93	80	94
2.	78	89	77	79
3.	79	84	81	85
4.	68	89	84	85
5.	66	95	89	97
6.	65	80	79	83
7.	77	97	75	84
8.	80	89	82	85
9.	80	98	80	95
10.	72	93	95	86
11.	80	87	69	80
12.	78	91	105	94
13.	74	95	63	94
14.	65	81	86	92
15.	78	86	71	82
16.	66	84	57	98
17.	70	89	89	89
18.	82	95	71	82
19.	78	92	79	87
20.	78	95	79	99
21.	79	95	80	102
22.	76	96	83	79
23.	77	100	81	84
24.	84	94	81	94

ภาคผนวก ข

- แผนการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิค ที่ จี ที่
- แผนการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง

แผนการจัดการเรียนรู้การสอนแบบเทคนิค ที จี ที (แผนที่ 2)

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2/2546

มาตรฐาน ส1.1 : เข้าใจประวัติ ความสำคัญของหลักธรรมและนำไปใช้

มาตรฐาน ส1.2 : ยึดมั่นในศีลธรรม กระทำความดี มีค่านิยมดีงาม

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 พุทธธรรมนำชีวิต เรื่อง สังคหวัตถุ 4

เวลา 2 คาบ

สาระสำคัญ

สังคหวัตถุ 4 เป็นหลักธรรมที่สงเคราะห์ช่วยเหลือเกื้อกูลกันด้วยทรัพย์สิน ถ้อยคำที่สุภาพ บำเพ็ญประโยชน์ และให้ความรู้ในการแก้ปัญหาที่ถูกต้อง เพื่อให้การอยู่ในสังคมอย่างสงบสุข

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถวิเคราะห์องค์ประกอบของสังคหวัตถุ 4 ได้
2. นักเรียนสามารถยกตัวอย่างการนำ สังคหวัตถุ 4 มาใช้ในสังคมได้
3. นักเรียนสามารถเสนอแนะวิธีการจัดการในชีวิตประจำวันของตนตามหลัก

สังคหวัตถุ 4 ได้

สาระการเรียนรู้

สังคหวัตถุ 4 คือ หลักธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวนำใจของคนในสังคมให้อยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข อันประกอบด้วย

1. ทาน คือ การแบ่งปัน
 2. ปิยวาจา คือ การพูดจากสุภาพอ่อนหวาน
 3. อัตถจริยา คือ การบำเพ็ญประโยชน์
 4. สมานัตตา คือ การประพฤติตนเสมอดัน เสมอปลาย
- ประโยชน์ของการสงเคราะห์ตามหลักสังคหวัตถุ 4

1. ประโยชน์แก่ตนเอง
2. ประโยชน์แก่ผู้อื่น

กระบวนการเรียนรู้

1. ขั้นนำ (15 นาที)

1.1 ครูนำเข้าสู่บทเรียน ใช้สื่อแผ่นใสที่เกี่ยวกับเนื้อหา สังคหวัตถุ 4 โดยเสนอ ภาพข่าวหนังสือพิมพ์ จากสื่อแผ่นใสเรื่องปัญหาการวิวาท การขัดแย้งกันในสังคมปัจจุบัน และสัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับโทษหรือภัยของความขัดแย้ง 2 – 3 คน

2. ขั้นกิจกรรมการเรียนรู้ (70 นาที)

2.1 ครูเสนอเนื้อหาสาระโดยการอภิปรายโดยใช้สื่อประกอบการเรียนเป็น ภาพการ์ตูนและเอกสารสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับเรื่อง สังคหวัตถุ 4 (15 นาที)

2.2 การเรียนกลุ่มย่อย ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิก 4 คน โดยมีความสามารถแตกต่างกัน คือ เก่ง กลาง และอ่อน 1: 2: 1 เลือกประธาน เลขานุการ และผู้รายงาน ศึกษาบัตรกำหนดงาน ใบความเรียง สังคหวัตถุ 4 ทำกิจกรรมใบงาน และตรวจคำตอบจาก บัตรเฉลย ครูคอยกระตุ้นให้นักเรียนร่วมมือกันทำงาน โดยมีการอภิปรายภายใน กลุ่มเพื่อค้นหาแนวทางในการตอบปัญหา เพื่อความสำเร็จของกลุ่ม (30 นาที)

2.3 การแข่งขันเกมทางวิชาการ ใช้เกมเป็นการแข่งขันตอบคำถามในเนื้อหาเรื่อง สังคหวัตถุ 4 จัดการแข่งขันโดยจัดโต๊ะแข่งขันและทีมแข่งขันที่มีตัวแทนของแต่ละกลุ่ม คือ ความสามารถสูง ปานกลาง และต่ำ โดยจัดโต๊ะแข่งขันตามความสามารถ ดังนี้

โต๊ะที่ 1 เด็กที่มีความสามารถสูง

โต๊ะที่ 2 – 3 เด็กที่มีความสามารถปานกลาง

โต๊ะที่ 4 เด็กที่มีความสามารถต่ำ

ทุกโต๊ะ ตัวแทนของแต่ละทีมจะทำการแข่งขันกับทีมอื่น ๆ แต่ละคนจะเล่นเกมโบนัส ก่อนโดยใครชนะเป็นคนแรกจะมีสิทธิ์ได้รับคะแนนจากการตอบปัญหาได้ถูกข้อ ๆ ละ 2 คะแนน สมาชิกของแต่ละทีมที่มีความสามารถในระดับเดียวกัน ผู้ที่ได้คะแนนสูงสุดในแต่ละโต๊ะจะได้ คะแนน 12 : 10 : 8 : 6 : 4 : 2 ตามลำดับ โดยผู้ที่ตอบปัญหาของตนเองได้จะได้ 2 คะแนน และ ถ้าตอบปัญหาของผู้อื่นได้จะได้ 1 คะแนน จะมีจำนวนคำถาม โต๊ะละ 6 คำถาม เมื่อเสร็จการแข่งขันนำคะแนนของแต่ละคนที่ได้มารวมกันเป็นคะแนนของทีม ทีมที่ได้คะแนนรวม หรือค่าเฉลี่ยสูงสุดรวมทั้งอันดับที่ 2 และที่ 3 ได้รับรางวัลประกาศยกย่องชมเชย (15 นาที)

3. ขั้นสรุป (10 นาที)

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียน เรื่องสังคหวัตถุ 4 ร่วมกันทั้งชั้นเรียนลงใน Mind Mapping ของแต่ละกลุ่ม ซึ่งครอบคลุมสาระสำคัญ

การวัดผลและการประเมินผล

1. วัดจากการสังเกตจากการร่วมทำกิจกรรมกลุ่ม

2. การทำกิจกรรมใบงาน
3. การตอบคำถามที่ได้จากคะแนน เกมการแข่งขันทางวิชาการ
4. การสรุป Mind Mapping ของแต่ละกลุ่ม

แหล่งการเรียนรู้

1. เอกสารใบความรู้เรื่อง สังคหวัตถุ 4
2. ภาพการ์ตูนแผ่นใส เรื่อง สังคหวัตถุ 4
3. หนังสือแบบเรียนพระพุทธศาสนาช่วงชั้นที่ 4
4. รูปภาพข่าวจากหนังสือพิมพ์เรื่อง ปัญหาสังคมที่มีความขัดแย้งและวิวาทกัน

บัตรกำหนดงาน

การสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที

1. ให้นักเรียนจัดทีม ทีมละ 4 คน สมาชิกมีความสามารถแตกต่างกัน คือ เก่ง กลาง อ่อน ประกอบด้วย 1 : 2 : 1 : เป็นกลุ่มประจำเมื่อเปลี่ยนบทเรียนใหม่ให้มีการเปลี่ยนแปลง ตำแหน่ง สมาชิกภายในทีมทุกครั้ง โดยปฏิบัติดังนี้

1.1 เลือกประธานทีม ทำหน้าที่ผู้ประสานงาน กระตุ้นการทำงาน และนำการ อภิปรายภายในทีมสมาชิก

1.2 เลือกเลขานุการทำหน้าที่สรุป และบันทึกข้อสรุปจากการอภิปรายภายในทีม

1.3 เลือกผู้รายงาน ทำหน้าที่รายงาน ผลที่ได้ อันได้แก่ข้อสรุปการตอบคำถามที่ ได้จากการอภิปรายภายในทีมให้สมาชิกทุกคนศึกษาข้อมูลจากเอกสารใบความรู้ เรื่อง สังคหวัตถุ 4

1.4 ประธานทีมกระตุ้นสมาชิกทุกคนร่วมกันศึกษาค้นคว้า ระดมสมองแสดงความคิดเห็นร่วมอภิปราย สรุปสาระสำคัญ และตอบคำถามโดยบันทึกกิจกรรมลงในใบงาน

2. เลขานุการทีมสรุปและบันทึกข้อแสดงความคิดเห็นของทีมลงในใบงานเพื่อนำเสนอ หน้าชั้นเรียน

3. ผู้รายงานของแต่ละทีมออกมานำเสนอผลงานที่ได้จากการสรุปในการอภิปราย ภายในทีม ทีมละ 5 นาที โดยการนำเสนอหน้าชั้นเรียน

4. ประธานนักเรียนประเมินพฤติกรรมทีมตนเองลงในแบบประเมินพฤติกรรมทีม

5. เลขานุการทีมรวบรวมผลงาน ใบงานส่งอาจารย์เมื่อสิ้นสุดชั่วโมงเรียน

6. สมาชิกแต่ละทีมเข้าแข่งขันเกมทางวิชาการตามโต๊ะที่กำหนด คือ

โต๊ะที่ 1	นักเรียนที่มีความสามารถสูง
โต๊ะที่ 2 – 3	นักเรียนที่มีความสามารถปานกลาง
โต๊ะที่ 4	นักเรียนที่มีความสามารถต่ำ

7. สมาชิกแต่ละคนนำคะแนนที่ได้มารวมกันเป็นคะแนนของทีม

อักษรปริศนา

- กติกา
- 1. จงขีดเส้นล้อมรอบคำที่มีความหมายสัมพันธ์กับข้อความที่ให้มาด้านล่าง
 - 2. ภายในเวลา 3 นาที
 - 3. ใครทำเสร็จแล้วให้ยกมือแสดงตน
 - 4. ผู้ชนะเกมนี้เมื่อทายปัญหาชุดต่อไปได้ถูกต้องจะได้คะแนน 2 คะแนน ต่อ 1 ข้อเป็นโบนัส

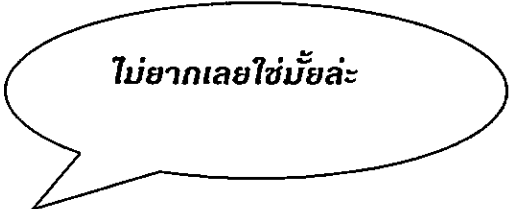
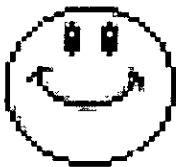
บุ	ระ	ยะ	ก	ต	อะ	ม	า	ล	ษ	โ
ช	วั	น	ท	ร	ว	า	ส	น	สั	น
า	ส	า	ย	ป	น	ร	ช	น	ง	ด
ก	ป	ว	ร	ท	า	น	สิ	บ	ค	ย
า	ส	า	ธ	ร	ป	า	สิ	ก	ห	น
ม	ปิ	ย	ว	า	จ	า	บุ	ม	วั	ร
า	ข	ฅ	วั	น	า	ร	ษ	า	ด	ก
ส	ง	ส	า	บุ	ช	า	สิ	พ	ฤ	า
ง	ป	ว	ร	า	อิ	ด	ย	จ	า	ส
ฅ	วิ	ส	า	อ	ต	ถ	จ	ริ	ย	า
ส	ม	า	ห	ด	ต	า	น	ร	น	ร

แนวหน

ให้ปันของๆตนที่ควรให้
พูดจาอ่อนหวานไพเราะ
ปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์
ปฏิบัติตนให้เหมาะสม

แนวตั้ง

หลักธรรมสงเคราะห์ระหว่างบุคคลในสังคม

เกมการแข่งขันเชิงวิชาการ

กติกา

1. ให้นักเรียนทุกคนเลือกแบบทดสอบแข่งขันเชิงวิชาการคนละ 1 ข้อ จากบัตรคำถาม
2. นักเรียนที่เลือกคำถามที่ 1,2,3,4,5,6 อ่านคำถามให้เพื่อนที่แข่งขันฟังเพื่อตอบคำถาม โดยใช้เวลาข้อละ 1 นาทีและให้สิทธิ์คนที่ได้ข้อนั้นๆ มีสิทธิ์ตอบก่อน คนอื่นมีสิทธิ์ตอบได้ถ้าผู้มีสิทธิ์ข้อนั้นไม่ตอบ
3. คนที่ตอบถูกคนแรกได้คะแนน 2 คะแนน คนที่ถูกถัดมาได้คะแนนคนละ 1 คะแนน
4. ถามคำถามจนครบ 5 ข้อ รวมคะแนน คนที่ได้คะแนนมากที่สุดในโต๊ะแข่งขันจะได้ 12 คะแนน และได้ 10,8,6,4 และ 2 ตามลำดับ
5. นำผลคะแนนโบนัสกลับไปทีมเดิมเพื่อรวมคะแนนของทีม

ใบงานที่ 1
เรื่อง สังคหวัตถุ 4

รายชื่อสมาชิกกลุ่มประกอบด้วย ชั้น ม.5/.....กลุ่มที่.....

1. ชื่อนามสกุล.....เลขที่.....
3. ชื่อ.....สกุล.....เลขที่.....
2. ชื่อนามสกุล.....เลขที่.....
4. ชื่อ.....สกุล.....เลขที่.....

คำชี้แจง ศึกษาจากใบความรู้ แล้วตอบคำถามลงในใบงานที่ 1 ดังต่อไปนี้

1. นักเรียนคิดว่าองค์ประกอบข้อใดของสังคหวัตถุ 4ที่สามารถสร้างประโยชน์แก่สังคมได้มากที่สุด
เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ให้นักเรียนยกตัวอย่างสังคหวัตถุ 4 ข้อที่นักเรียนสามารถนำมาใช้ปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ดีและ
สะดวก ที่สุดมีข้อใดบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

3. ในฐานะนักเรียนที่เป็นเจ้าบ้าน เมื่อมีการจัดการประชุม APEC ในช่วงวันที่ 20-21 ตุลาคม
2546 นั้น นักเรียนสามารถ นำหลัก สังคหวัตถุ 4 มาใช้ปฏิบัติตนเช่นไร ในการร่วมเป็นเจ้าภาพที่ดีเพื่อให้
เกิดความประทับใจ แก่ผู้มาเยือน

.....

.....

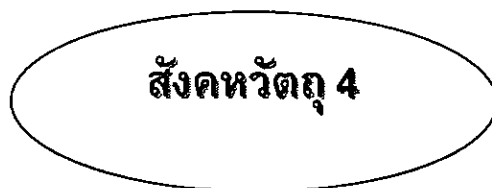
.....

.....

.....

ใบงานที่ 2
MIND MAPPING เรื่องสังคหวัตถุ 4

การสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที่

แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการทำงานร่วมกับทีม

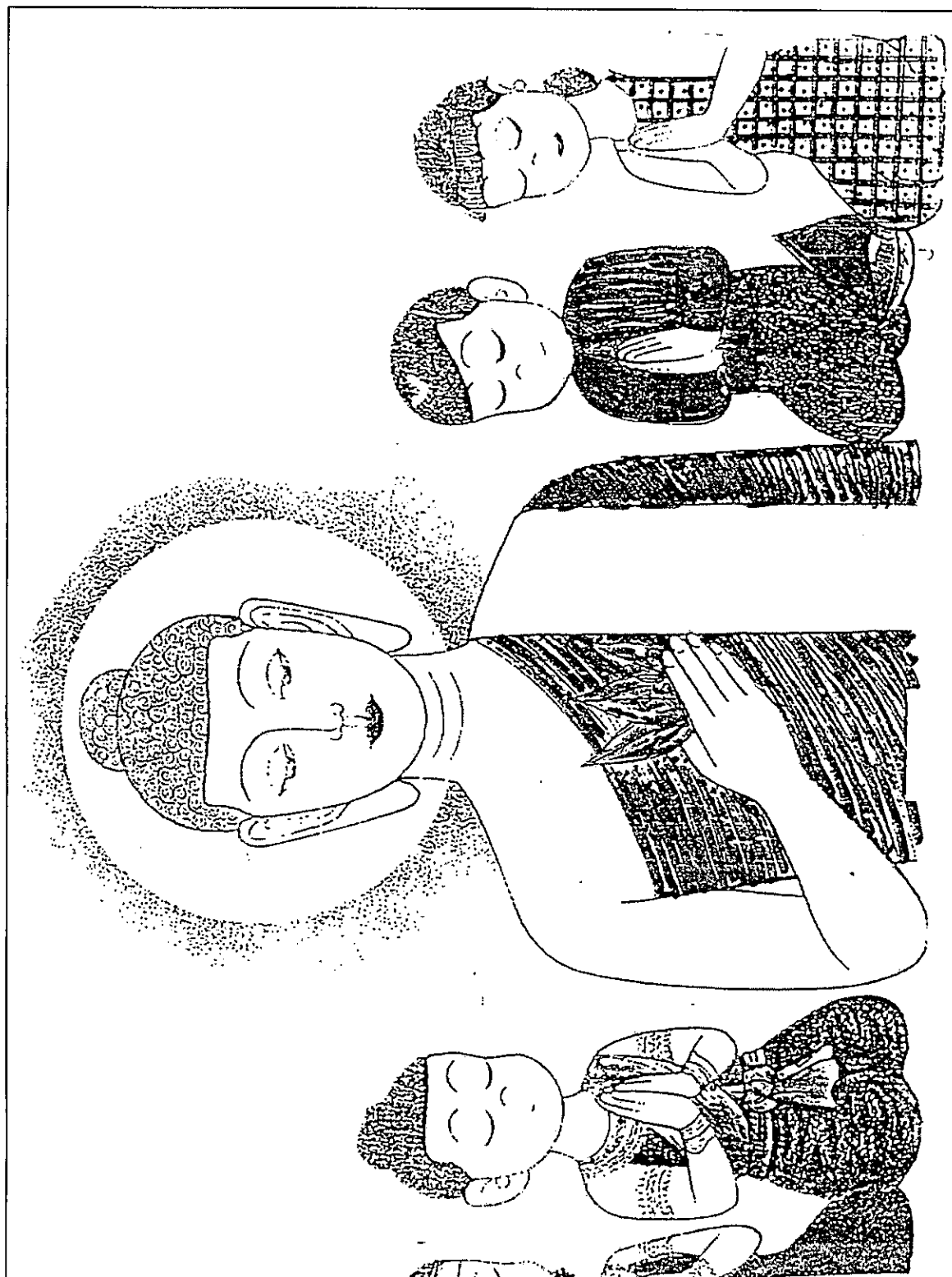
แบบบันทึกสังเกตพฤติกรรม เรื่อง สังคหวัตถุ 4 กลุ่มที่		ทำงานที่ได้รับมอบหมายเต็มความสามารถ	ร่วมปรึกษาและวางแผนกับเพื่อนในกลุ่ม	เป็นผู้นำและผู้ตามที่เหมาะสม	เป็นผู้มีวินัยในการทำงาน	เป็นผู้ยอมรับและแก้ไขข้อบกพร่อง	ให้ความช่วยเหลือสมาชิกในกลุ่ม	สรุประดับ
ลำดับที่	ชื่อ - สกุล							
1								
2								
3								
4								

คำชี้แจง : ให้ผู้สังเกตพิจารณาคุณภาพพฤติกรรมของผู้เรียนแต่ละคน และเขียนเครื่องหมาย ✓
ลงในช่องระดับคะแนน

- 1. ระดับ 3 หมายถึง มีพฤติกรรมในระดับสูง
- 2. ระดับ 2 หมายถึง มีพฤติกรรมในระดับปานกลาง
- 3. ระดับ 1 หมายถึง มีพฤติกรรมในระดับต่ำ

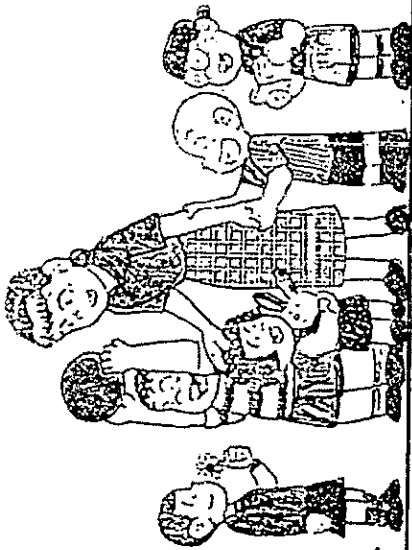
ประธานนักเรียน ผู้ประเมิน
ชั้น
วันที่ เดือน พ.ศ.

แผ่นใสภาพการ์ตูน เรื่องสังคหวัตถุ 4

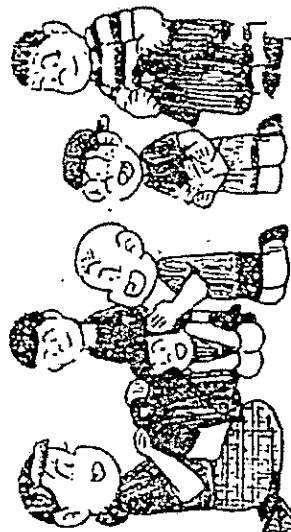
ការបោះឆ្នោត

គឺជាដំណើរការដែលប្រជាជនមានសិទ្ធិជ្រើសរើសមេត្តាដឹកនាំរដ្ឋ ឬមេត្តាដឹកនាំភាគីនយោបាយ ដើម្បីត្រួតពិនិត្យការងាររបស់មេត្តាដឹកនាំរដ្ឋ ឬមេត្តាដឹកនាំភាគីនយោបាយ ដែលបានបោះឆ្នោតក្នុងរយៈពេលកំណត់។

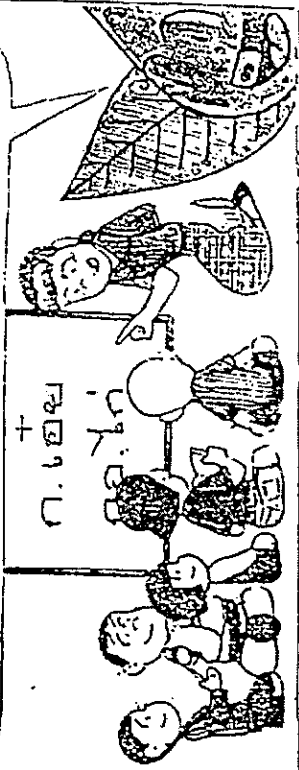
ការបោះឆ្នោតគឺជាការដែលប្រជាជនមានសិទ្ធិជ្រើសរើសមេត្តាដឹកនាំរដ្ឋ ឬមេត្តាដឹកនាំភាគីនយោបាយ ដើម្បីត្រួតពិនិត្យការងាររបស់មេត្តាដឹកនាំរដ្ឋ ឬមេត្តាដឹកនាំភាគីនយោបាយ ដែលបានបោះឆ្នោតក្នុងរយៈពេលកំណត់។

គឺជាដំណើរការដែលប្រជាជនមានសិទ្ធិជ្រើសរើសមេត្តាដឹកនាំរដ្ឋ ឬមេត្តាដឹកនាំភាគីនយោបាយ ដើម្បីត្រួតពិនិត្យការងាររបស់មេត្តាដឹកនាំរដ្ឋ ឬមេត្តាដឹកនាំភាគីនយោបាយ ដែលបានបោះឆ្នោតក្នុងរយៈពេលកំណត់។

1. ការបោះឆ្នោតគឺជាការដែលប្រជាជនមានសិទ្ធិជ្រើសរើសមេត្តាដឹកនាំរដ្ឋ ឬមេត្តាដឹកនាំភាគីនយោបាយ ដើម្បីត្រួតពិនិត្យការងាររបស់មេត្តាដឹកនាំរដ្ឋ ឬមេត្តាដឹកនាំភាគីនយោបាយ ដែលបានបោះឆ្នោតក្នុងរយៈពេលកំណត់។

គឺជាដំណើរការដែលប្រជាជនមានសិទ្ធិជ្រើសរើសមេត្តាដឹកនាំរដ្ឋ ឬមេត្តាដឹកនាំភាគីនយោបាយ ដើម្បីត្រួតពិនិត្យការងាររបស់មេត្តាដឹកនាំរដ្ឋ ឬមេត្តាដឹកនាំភាគីនយោបាយ ដែលបានបោះឆ្នោតក្នុងរយៈពេលកំណត់។

2. ពិធីបោះឆ្នោត ការបោះឆ្នោតប្រើប្រាស់ប័ណ្ណបោះឆ្នោត

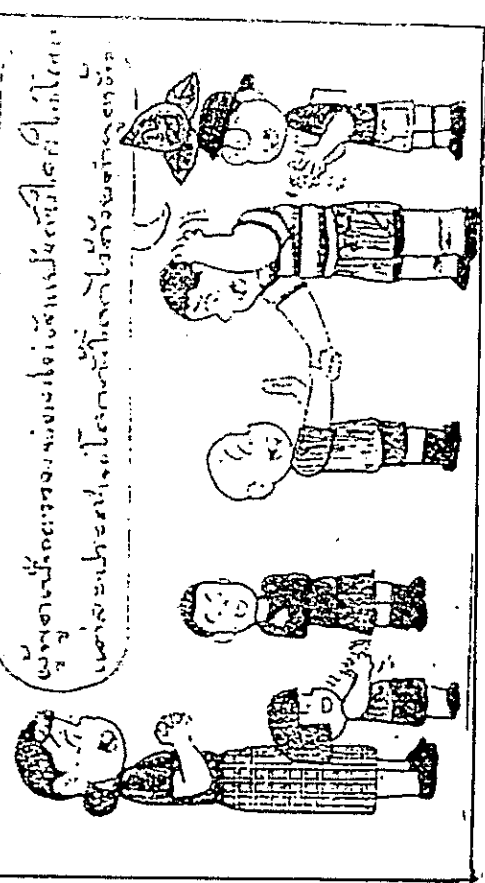
ប្រើប័ណ្ណបោះឆ្នោត ដើម្បីបោះឆ្នោត ដោយសេរី និងសុវត្ថិភាព

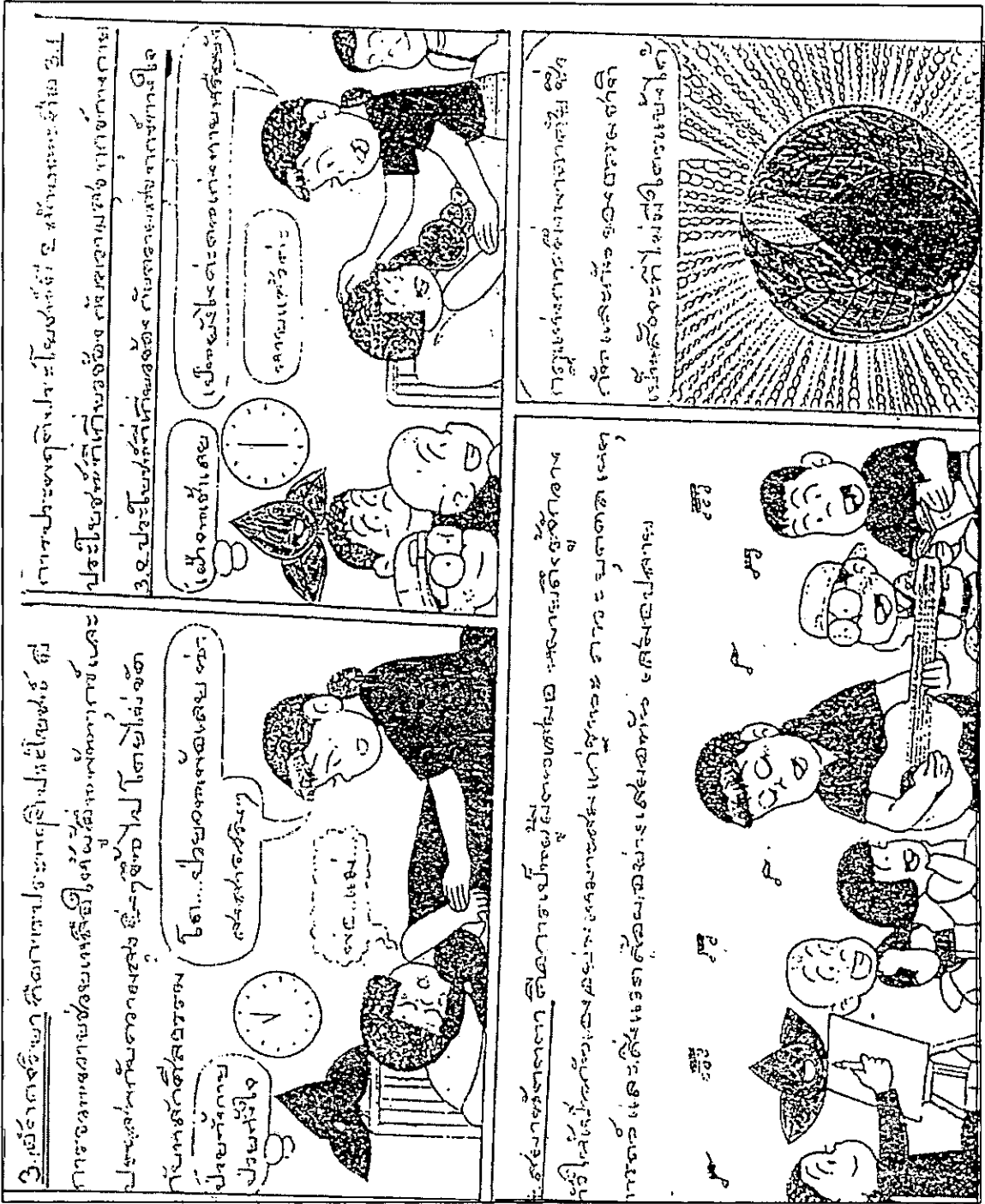
ការបោះឆ្នោត គឺជាដំណើរការ ដើម្បីជ្រើសរើស មេត្តាធិបតី ឬ មេត្តាធិបតី ដើម្បីបោះឆ្នោត

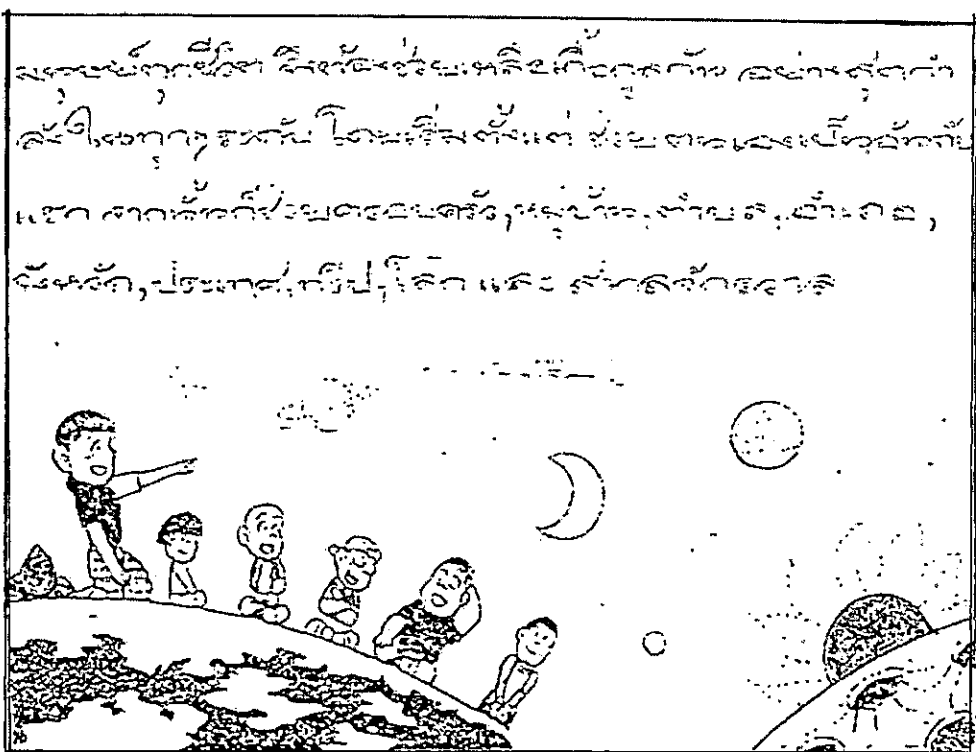

ប្រើប័ណ្ណបោះឆ្នោត ដើម្បីបោះឆ្នោត ដោយសេរី និងសុវត្ថិភាព

ការបោះឆ្នោត គឺជាដំណើរការ ដើម្បីជ្រើសរើស មេត្តាធិបតី ឬ មេត្តាធិបតី ដើម្បីបោះឆ្នោត

แผนการจัดการเรียนรู้การสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง (แผนที่ 2)

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2/2546

มาตรฐาน ส 1.1 : เข้าใจประวัติ ความสำคัญของหลักธรรมและนำไปใช้

มาตรฐาน ส 1.2 : ยึดมั่นในศีลธรรม กระทำความดี มีค่านิยมดีงาม

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 พุทธธรรมนำชีวิต เรื่อง สังคหวัตถุ 4

เวลา 2 คาบ

สาระสำคัญ

สังคหวัตถุ 4 เป็นหลักธรรมที่สงเคราะห์ช่วยเหลือเกื้อกูลกันด้วยทรัพย์สิน ถ้อยคำที่สุภาพ บำเพ็ญประโยชน์ และให้ความรู้ในการแก้ไขปัญหาที่ถูกต้อง เพื่อให้การอยู่ร่วมในสังคมอย่างสงบสุข

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถวิเคราะห์องค์ประกอบของสังคหวัตถุ 4 ได้
2. นักเรียนสามารถยกตัวอย่างการนำสังคหวัตถุ 4 มาใช้ในสังคมได้
3. นักเรียนสามารถเสนอแนะวิธีการจัดการชีวิตประจำวันของตนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ได้

สาระการเรียนรู้

สังคหวัตถุ 4 คือ หลักธรรมอันเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวนำใจของคนในสังคมให้อยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข อันประกอบด้วย

1. ทาน คือ การให้ปัน
2. ปิยวาจา คือ การพูดจาอ่อนหวานไพเราะ
3. อตถจริยา คือ การบำเพ็ญประโยชน์
4. สมานัตตา คือ การประพฤติตนสม่ำเสมอ

ประโยชน์ของการสงเคราะห์ตามหลักสังคหวัตถุ 4

1. ประโยชน์แก่ตนเอง
2. ประโยชน์แก่ผู้อื่น

กระบวนการเรียนรู้

1. ขั้นเตรียม (10 นาที)

1.1 ครูนำเข้าสู่บทเรียน เรื่อง สังคหวัตถุ 4 โดยใช้สื่อแผ่นใสเกี่ยวกับเนื้อหาสังคหวัตถุ 4 โดยเสนอภาพข่าวหน้าหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับเรื่องปัญหาการวิวาท

การขัดแย้งกันในสังคมปัจจุบัน และสัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับโทษหรือภัยของความขัดแย้ง
2 – 3 คน

1.2 แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

1.3 ครูใช้คำถามให้เกิดแนวคิดในเนื้อหา **สังคหวัตถุ 4** ให้นักเรียนร่วมกัน
อภิปราย เรื่องการใช้คำพูดที่อ่อนหวาน และการบำเพ็ญประโยชน์ว่าเป็นสิ่งสำคัญในสังคม
พร้อมทั้งแสดงภาพการ์ตูนประกอบ

2. ขั้นเสนอกรณีตัวอย่าง (15 นาที)

2.1 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คนโดยการจับสลากบัตรเสียงสัตว์
เช่น สุนัข แมว เป็ด ไก่ หมู เลือกประธาน เลขานุการ ผู้รายงานอย่างละ 1 คน ประธานรับ
เอกสาร บัตรกำหนดงาน กรณีตัวอย่าง ใบความรู้ ใบงาน บัตรเฉลย

2.2 ครูฉายแผ่นใสภาพการ์ตูนกรณีตัวอย่างเรื่อง **ชีวิตของน้อยหน้า**

3. ขั้นวิเคราะห์ (35 นาที)

3.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มระดมสมองร่วมกันอภิปรายวิเคราะห์ประเด็นคำถามใน
ใบงาน ที่ 1 – 2 จากการศึกษากรณีตัวอย่าง เอกสารใบความรู้ และจากหนังสือแบบเรียน
พระพุทธศาสนา ช่วงชั้นที่ 4 (ม. 4 – ม. 6)

3.2 เลขานุการกลุ่มบันทึกผลแนวคิดการตอบคำถามของกลุ่มอย่างสมเหตุสมผล
ในใบงานที่ 1 – 2

4. ขั้นสรุป (30 นาที)

4.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนกลุ่มละ 5 – 6 นาที
ครูและนักเรียนแต่ละกลุ่ม ร่วมกันสรุปการตอบคำถามในการแก้ปัญหาสู่การพัฒนาตนและสังคม
(5 – 10 นาที)

การวัดและการประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมทำกิจกรรมกลุ่ม
2. การทำใบงานที่1-2
3. สังเกตจากการเสนอรายงานหน้าชั้นเรียน
4. การสรุป **Mind Mapping** เรื่องสังคหวัตถุ 4 ของแต่ละกลุ่มลงในสื่อแผ่นใส

แหล่งการเรียนรู้

1. เอกสารใบความรู้เรื่อง **สังคหวัตถุ 4**
2. แผ่นใสภาพข่าวจากหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับปัญหาการอยู่ร่วมกันในสังคม

3. กรณีตัวอย่างเรื่อง ชีวิตของน้อยหน้า
4. ภาพการ์ตูนแผ่นใสกรณีตัวอย่างเรื่อง ชีวิตของน้อยหน้า
5. หนังสือแบบเรียนพระพุทธศาสนาเรื่อง สังคหวัตถุ 4 ของสำนักพิมพ์วัฒนาพานิช

การสอนแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง

1. ให้นักเรียนจัดกลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน เป็นกลุ่มประจำโดยการจับสลากบัตรร้องเสียงสัตว์ 5 ชนิด คือสุนัข แมว เป็ด ไก่ หมู เมื่อเปลี่ยนบทเรียนใหม่ให้มีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งสมาชิกภายในกลุ่มทุกครั้ง โดยปฏิบัติดังนี้

1.1 เลือกประธานกลุ่ม ทำหน้าที่ผู้ประสานงาน กระตุ้นการทำงาน และนำการอภิปราย ภายในกลุ่มสมาชิก

1.2 เลือกเลขานุการทำหน้าที่สรุป และบันทึกข้อสรุปจากการอภิปรายภายในกลุ่ม

1.3 เลือกผู้รายงาน ทำหน้าที่รายงาน ผลที่ได้ อันได้แก่ข้อสรุป การแก้ปัญหาที่ได้จากการอภิปรายภายในกลุ่ม

2. ให้สมาชิกทุกคนศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ใบความรู้ เรื่อง สังคหวัตถุ 4 และศึกษากรณีตัวอย่างเรื่อง ชีวิตของน้อยหน้า

3. ประธานกลุ่มนำสมาชิกทุกคนร่วมกันศึกษาค้นคว้า แสดงความคิดเห็น ระดมสมองสรุปสาระสำคัญ และตอบคำถาม โดยบันทึกกิจกรรมลงในใบงานที่ 1, 2

4. เลขานุการกลุ่มสรุปและบันทึกข้อแสดงความคิดเห็นของกลุ่มลงในใบงานที่ 3 (Mind Mapping) เพื่อนำเสนอหน้าชั้นเรียน

5. ผู้รายงานของแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงานที่ได้จากการสรุปในการอภิปรายภายในกลุ่ม กลุ่มละ 5 – 6 นาที นำเสนอหน้าชั้นเรียน

6. ประธานนักเรียนประเมินพฤติกรรมกลุ่มตนเองลงในแบบประเมินพฤติกรรมกลุ่ม

7. เลขานุการกลุ่มรวบรวมผลงานส่ง คือ ใบงานที่ 1,2,3 ส่งอาจารย์เมื่อสิ้นสุดชั่วโมงเรียน

กรณีตัวอย่าง

เรื่อง ชีวิตของน้อยหน้า

กรุงเทพมหานครเป็นที่รวมของชีวิตผู้คนต่างถิ่นมากมายหลากหลาย ระดับฐานะร่ำรวยที่สุด จนถึงยากจนที่สุด สองสามีภรรยา บ้านเดิมอยู่ที่จังหวัดสกลนครด้วยความยากจน อันทุกข์ยากในการทำมาหากิน ทั้งบุญเกิด และศรี จึงอพยพตัวเองหวังมาตายเอาดาบหน้า ยังกรุงเทพมหานคร ทั้งคู่หาเช่ากินค่าด้วยการเช่าของชายไปเรื่อย ๆ ด้วยความขยัน อดทน ไม่ย่อท้อต่องานหนัก พวกเขามีลูกสาวหนึ่งคนชื่อน้อยหน้า อายุ 6 ขวบ ดังนั้น เวลาไปขายของจึงต้องเป็นรถใส่ลูกไปด้วย

วันหนึ่ง เหตุการณ์ร้ายแรงเกิดขึ้น ขณะที่บุญเกิดและศรี กำลังเข็นรถอยู่ข้างทาง ได้ถูกรถเก๋งของวัยรุ่นนักซิ่งพุ่งเข้าชนจนทั้งคู่กระเด็น ร่วงตกไปยังคูน้ำ ทั้งคู่ได้จบชีวิตลงทันที โดยไม่มีโอกาสรู้ตัว แต่ น้อยหน้ารอดตายราวปาฏิหาริย์ รถเก๋งคู่กรณีขับหนีไปอย่างไม่เหลียวแล ในที่สุดน้อยหน้าถูกส่งกลับไปอยู่กับตาและยายที่บ้านเกิด จังหวัดสกลนคร โดยเพื่อนร่วมอาชีพของสองสามีภรรยา ผู้ร่วมทางเข้ามาหาเช่ากินค่า

เรื่องราวของน้อยหน้าเป็นที่รับรู้กันทั่วไปในหมู่บ้านทุกคนให้ความเมตตาและเอ็นดู รวมทั้ง หลวงตาที่วัดข้าง ๆ บ้านของตาและยาย หลวงตาจะแบ่งอาหารที่ได้บิณฑบาตมาให้แก่ น้อยหน้า และตายาย ทุก ๆ เช้า

“น้อยหน้าเอ๊ย มาหยิบอาหารพวกนี้ไปกินกับตาและยายของเจ้า” เป็นคำกล่าวของหลวงตา ในทุก ๆ เช้า

“ขอบพระคุณจ้ะ หลวงตา” เธอตอบ แล้วน้อยหน้าก็ก้มลงกราบอย่างนบนอบ

เมื่อถึงเกณฑ์เข้าเรียน หลวงตาจัดการเป็นธุระ ให้น้อยหน้าได้เรียนหนังสือ

“น้อยหน้า เจ้าโตขึ้นทุกวัน รุ่งเล่นชนอย่างนี้ ไม่ดีแน่ ๆ ไปเรียนหนังสือเถอะ” เป็นคำที่ หลวงตากล่าวกับน้อยหน้า

“ขอบพระคุณจ้ะ หลวงตา” เธอตอบ น้อยหน้าดีใจและตื่นเต้นที่สุดที่ได้เข้าเรียน น้อยหน้าตั้งใจว่าจะเรียนหนังสือให้สูง ให้มีความรู้ และมีความสามารถ เพื่อจะได้มีงานทำ และ มีเงินเลี้ยงตากับยาย

เมื่อน้อยหน้าเข้าเรียน ทั้งคุณครูและเพื่อน ๆ มีเมตตาช่วยเหลือ น้อยหน้าเป็นเด็กดี ชอบช่วยเหลืองานต่าง ๆ เธอพูดจาเพราะ จึงได้รับทุน ทุก ๆ ทุนที่โรงเรียนมี เช่น โครงการอาหารกลางวัน เสื้อผ้า สำหรับผู้เรียนดี แต่ยากจน เมื่อน้อยหน้าเรียนจบ ม. 3 ไม่มีเงินเรียนต่อ หลวงตาสงสารจึงฝากให้ทำงานในร้านอาหารของป้าชื่น เริ่มจากเป็นลูกมือหั่นผัก และล้างจาน จนค่อย ๆ เรียนรู้ขั้นตอนการประกอบอาหารทุกอย่างในร้าน และด้วยความขยัน ซื่อสัตย์ และ อดทน อย่างเสมอต้นเสมอปลาย ในที่สุดป้าชื่นเมื่ออายุมากแล้ว และเมื่อทำไม่ไหว จึงยกกิจการร้านอาหารให้กับน้อยหน้าเป็นผู้รับช่วงต่อไป....

15 ...ปีที่ผ่านไป..ทุกวันนี้ น้อยหน้ามีความสุขมาก เธอรักบาตรทุกเช้า และทุกวันพระเธอจะพา ตา ยาย และป้าชื่นไปทำบุญถวายอาหารกับหลวงตา ร่วมฟังธรรมที่วัด น้อยหน้าอุทิศส่วนบุญให้กับพ่อ และ แม่ของเธอทุกครั้งไม่เคยลืมเลือน

ใบงานที่ 1

เรื่อง สังคหวัตถุ 4

รายชื่อสมาชิกกลุ่มประกอบด้วย ชั้น ม.5/.....กลุ่มที่.....

1. ชื่อนามสกุล.....เลขที่..... 4. ชื่อสกุล.....เลขที่.....
2. ชื่อนามสกุล.....เลขที่..... 5. ชื่อสกุล.....เลขที่.....
3. ชื่อนามสกุล.....เลขที่..... 6. ชื่อสกุล.....เลขที่.....

คำชี้แจง ศึกษาจากใบความรู้ แล้วตอบคำถามลงในใบงานที่ 1 ดังต่อไปนี้

1. นักเรียนคิดว่าองค์ประกอบข้อใดของสังคหวัตถุ 4 ที่สามารถสร้างประโยชน์แก่สังคมได้มากที่สุด เพราะเหตุใด

[illegible]

2. ให้นักเรียนยกตัวอย่างสังคหวัตถุ 4 ข้อที่นักเรียนสามารถนำมาใช้ปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ดีและสะดวก ที่สุดมีข้อใดบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

3. ในฐานะนักเรียนที่เป็นเจ้าบ้าน เมื่อมีการจัดการประชุม APEC ในช่วงวันที่ 20-21 ตุลาคม 2546 นั้น นักเรียนสามารถ นำหลัก สักคหวัตถุ 4 มาใช้ปฏิบัติตนเช่นไร ในการร่วมเป็นเจ้าภาพที่ดีเพื่อให้เกิดความประทับใจ แก่ผู้มาเยือน

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ 2

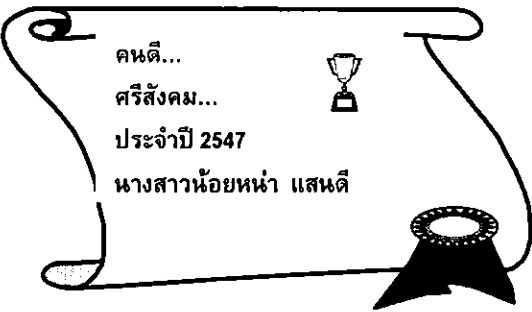
เรื่อง สังคหัตถ์ 4

รายชื่อสมาชิกกลุ่มประกอบด้วย ชั้น ม.5/.....กลุ่มที่.....

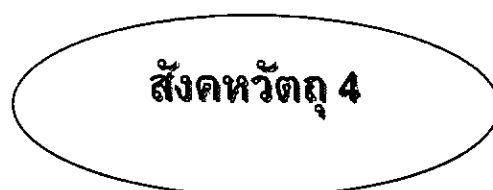
1.ชื่อ	นามสกุล.....	เลขที่.....	4.ชื่อ.....	สกุล.....	เลขที่.....
2.ชื่อ	นามสกุล.....	เลขที่.....	5.ชื่อ.....	สกุล.....	เลขที่.....
3.ชื่อ	นามสกุล.....	เลขที่.....	6.ชื่อ.....	สกุล.....	เลขที่.....

คำชี้แจง ประธานกลุ่มนำสมาชิกทุกคนในกลุ่มศึกษาค้นคว้าและระดมพลังสมอง แสดงความคิดเห็นจากกรณีตัวอย่าง เรื่อง ชีวิตของน้อยหน้า และตอบปัญหาต่อไปนี้

- 1. การที่บุญเกิดและศรี เสียชีวิตลงจากเหตุใด และก่อให้เกิดผลอย่างไรกับน้อยหน้า
.....
.....
.....
.....
- 2. ในสังคมปัจจุบันควรมีบุคคลอย่างหลวงตาและป้าชื่น หรือไม่ เพราะเหตุใด
.....
.....
.....
.....
- 3. นักเรียนสามารถนำแบบอย่างของหลวงตา ป้าชื่น และน้อยหน้ามาเป็นหลักในการปฏิบัติตนได้อย่างไร
.....
.....
.....
.....

ใบงานที่ 3
MIND MAPPING เรื่องสังคหวัตถุ 4

การสอนแบบเทคนิคศึกษารณิตัวอย่าง
แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการทำงานร่วมกับกลุ่ม

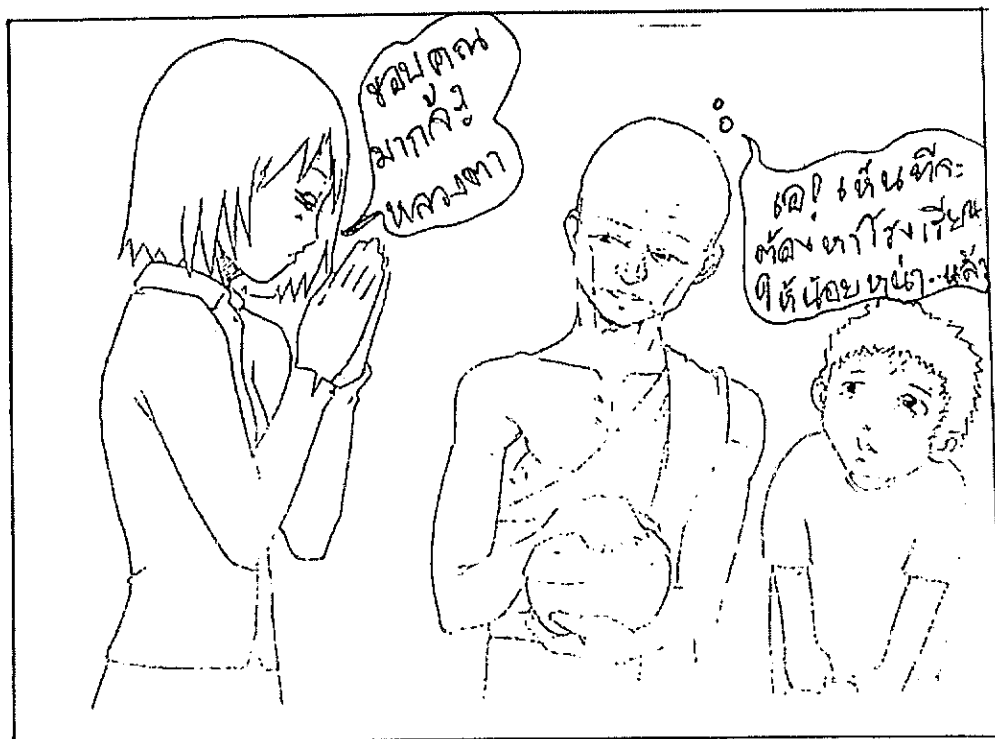
แบบบันทึกสังเกตพฤติกรรม เรื่อง สังคหวัตถุ 4 กลุ่มที่		ทำงานที่ได้รับมอบหมายเต็มความสามารถ	ร่วมปรึกษาและวางแผนกับเพื่อนในกลุ่ม	เป็นผู้นำและผู้ตามที่เหมาะสม	เป็นผู้มีวินัยในการทำงาน	เป็นผู้ยอมรับและแก้ไขข้อบกพร่อง	ให้ความช่วยเหลือสมาชิกในกลุ่ม	สรุประดับ
ลำดับที่	ชื่อ - สกุล							
1								
2								
3								
4								
5								
6								

คำชี้แจง : ให้ผู้สังเกตพิจารณาคุณภาพพฤติกรรมของผู้เรียนแต่ละคน และเขียนเครื่องหมาย ✓
ลงในช่องระดับคะแนน

- 1. ระดับ 3 หมายถึง มีพฤติกรรมในระดับสูง
- 2. ระดับ 2 หมายถึง มีพฤติกรรมในระดับปานกลาง
- 3. ระดับ 1 หมายถึง มีพฤติกรรมในระดับต่ำ

ประธานนักเรียน ผู้ประเมิน
ชั้น
วันที่ เดือน พ.ศ.

แผ่นใสการตูนกรณีตัวอย่าง เรื่องชีวิตของน้อยหน้า

แผ่นใสการตูนกรณีตัวอย่าง เรื่องชีวิตของน้อยหน้า

ภาคผนวก ค

- รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษาและตรวจประเมินนิพนธ์
- รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือในการวิจัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษาและตรวจปรินญาณิพนธ์

1. รองศาสตราจารย์ ดร.เนตร อัสชสวัสดิ์	กศ.บ (การมัธยมศึกษา), M.S. in Ed. (Sec.Ed.)
ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์	ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

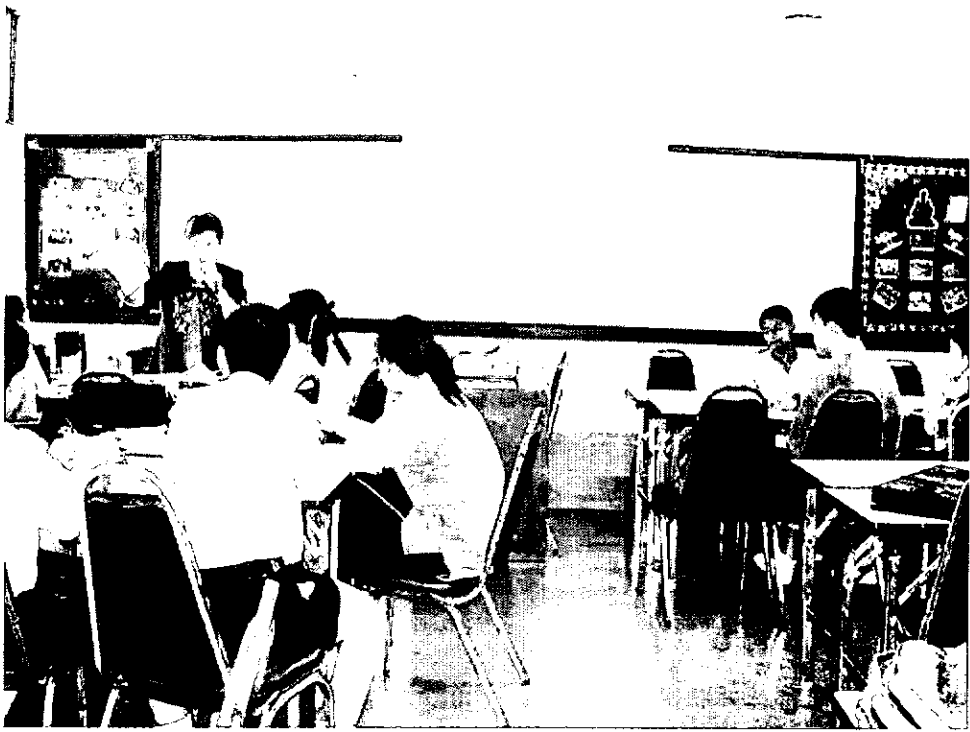
รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและแนะนำแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. พระครูพิศาลสรนาถ	วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. อาจารย์นิภาพรรณ แดงโรจน์	อาจารย์ 3 ระดับ 8 โรงเรียนหอวัง
กรุงเทพมหานคร
3. อาจารย์อนุสรณ์ สุขาดนนท์	อาจารย์ 3 ระดับ 8 โรงเรียนเทพลีลา
เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร
4. อาจารย์ไวยศรี พานิกุล	อาจารย์ 2 ระดับ 7
โรงเรียนนนทบุรีพิทยาคม อำเภอเมือง
จังหวัดนนทบุรี
5. อาจารย์ณัฏกานู เอื้อสุวรรณ	อาจารย์ 2 ระดับ 7
โรงเรียนเอื้อสุนทรวัฒนาอุทิศ
(ตลาดคลอง 16) จังหวัดฉะเชิงเทรา
6. อาจารย์สมพร พงษ์เสถียรศักดิ์	อาจารย์ 2 ระดับ 7
วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอี่ยมละออ
เขตสาทร จังหวัดกรุงเทพมหานคร
7. อาจารย์ฤทัยวรรณ คงชาติ	อาจารย์ 2 ระดับ 6
วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอี่ยมละออ
เขตสาทร จังหวัดกรุงเทพมหานคร
8. อาจารย์จันทร์หา พวงยอด	อาจารย์ 2 ระดับ 6
โรงเรียนพุทธจักรวิทยา
เขตบางรัก จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ภาคผนวก ง

- ภาพถ่ายกิจกรรมแบบเทคนิค ที่ จี ที
- ภาพถ่ายกิจกรรมแบบเทคนิคศึกษากรณีตัวอย่าง

ภาพถ่ายกิจกรรมการสอนแบบเทคนิค ที จี ที

แบ่งเป็นทีม ทีมละ 4 คน เก่ง กลาง อ่อน 1 : 2 : 1

กิจกรรมโพนัส

ภาพถ่ายกิจกรรมการสอนแบบเทคนิค ที่ จี ที่

เกมวิชาการจัด 4 โต๊ะ เก่ง 1 กลาง 2 อ่อน 1

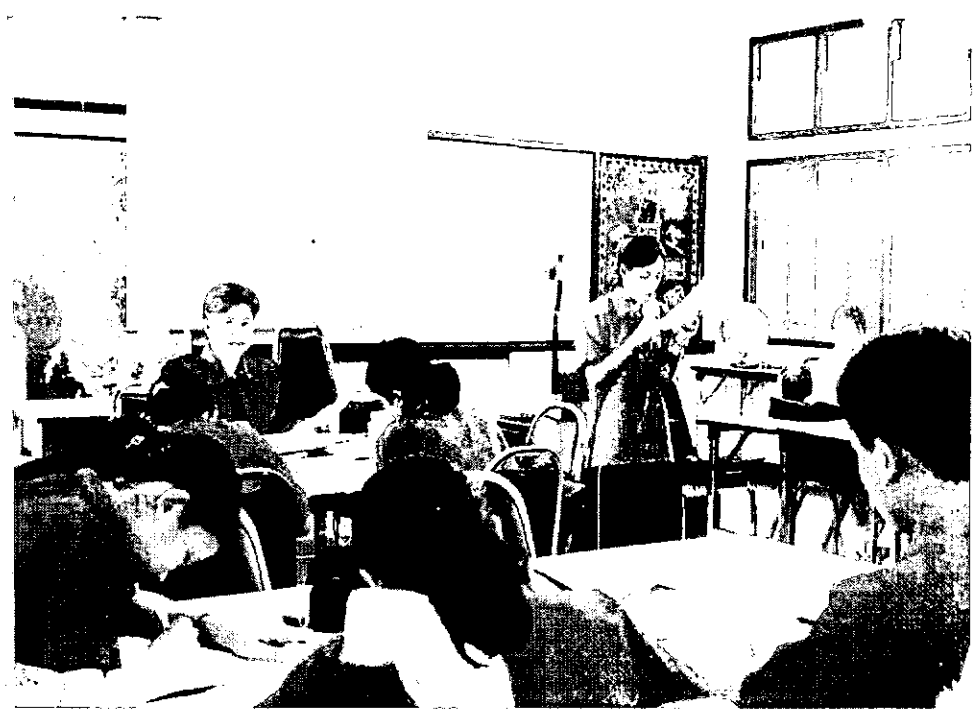

ยกย่อง ชื่นชม ทีมที่ยอดเยี่ยม

ภาพถ่ายกิจกรรมการสอนแบบเทคนิคศึกษารณีตัวอย่าง

แบ่งกลุ่มศึกษาเอกสาร

อภิปรายเพื่อวิเคราะห์กรณีตัวอย่าง

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางรังษิพร จันทรกุลม
วัน เดือน ปีเกิด	7 มีนาคม 2499
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	139 ซอยน้อมจิต ถนนริมคลองประปา เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร โทร. (02) 587-2658 โทร. (09) 88-206-77
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	อาจารย์ผู้สอน
สถานที่ทำงานในปัจจุบัน	โรงเรียนพุทธจักรวิทยา เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2538	ศษ.บ. (ประวัติศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2539	ค.บ. (พัฒนาการเด็กและครอบครัว) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
พ.ศ. 2547	กศ.ม. (การมัธยมศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ